

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Η εξέλιξη της ελληνικής οικονομικής κρίσης κατά το έτος 2015 και η επίδρασή της στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα: Η εφαρμογή των capital controls και η ανακεφαλαιοποίηση τραπεζών».

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ: Αποστολίδου Ευρώπη, Αρναούτη Χρυσάνθη

ΕΠΟΠΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Λυγγίτσος Αλέξανδρος

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2015-2016

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της εργασίας, αρχικά είναι η παρουσίαση των γεγονότων και η πλήρης ενημέρωση από όσα συνέβησαν κατά το έτος 2015, όσον αφορά την ελληνική οικονομική κρίση. Πιο συγκεκριμένα γίνεται αναφορά στις εκλογές που πραγματοποιήθηκαν τον Ιανουάριο του 2015, στις αλλαγές που ξεκίνησε να κάνει η νέα κυβέρνηση, στις αποφάσεις που λήφθηκαν για την αντιμετώπιση της κρίσης, στα νομοσχέδια και στις τροποποιήσεις τους καθώς και στα γεγονότα που συνέβησαν μέσα στην Βουλή. Στην πορεία περιγράφονται τα προβλήματα του τραπεζικού τομέα από τα capital controls, καθώς και οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα εξαιτίας της επιβολής τους, η έλλειψη πλήρους λειτουργίας των τραπεζών αλλά και οι επιπτώσεις που προκύπτουν από capital controls στην οικονομία. Στην συνέχεια, περιγράφεται η κατάσταση των τραπεζών πριν και μετά την ανακεφαλαιοποίηση καθώς και τα προβλήματα που συνεχίζουν να έχουν. Γίνεται αναφορά στα capital controls που αναβάλλεται συνεχώς η άρση τους, στη συνέχιση της αδυναμίας χρηματοδότησης της ελληνικής οικονομίας εν μέσω φημών της ανεπάρκειας της ανακεφαλαιοποίησης και τέλος την αναζωπύρωση των φημών για «κούρεμα» καταθέσεων.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΕΛΙΔΑ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Ιστορική αναδρομή της κρίσης το 2015 κατά το Α΄ εξάμηνο	
1.1 Εκλογή του Α. Τσίπρα και το οικονομικό του πρόγραμμα	11
1.2 Συζήτηση του Πρωθυπουργού με τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου	13
1.3 Υπόδειξη του Υπουργού Οικονομικών της Γερμανίας προς την ελληνική κυβέρνηση για την παρουσίαση των προτάσεων της	13
1.4 Προετοιμασία της ελληνικής κυβέρνησης για το Eurogroup	14
1.5 Παρουσίαση προτάσεων στην ελληνική κυβέρνηση	15
1.6 Εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας	16
1.7 Καταρχήν συμφωνία – πλαίσιο	16
1.8 Ενημέρωση του κυβερνητικού συμβουλίου και η λίστα των μεταρρυθμίσεων	16
1.9 «Mail Βαρουφάκη»	17
1.10 Ενημέρωση κοινοβουλευτικής ομάδας του ΣΥ.ΡΙΖ.Α	18
1.11 Προγραμματισμός πέντε νομοσχεδίων	19
1.12 Δυσανασχέτηση βουλευτών για ελλιπής ενημέρωση από τον Πρωθυπουργό	21
1.13 Συγκρότηση επιτροπής λογιστικού ελέγχου	21
1.14 Συζήτηση του νομοσχεδίου για την ανθρωπιστική κρίση στην ολομέλεια	22
1.15 Τροποποίηση του νομοσχεδίου για την ρύθμιση ληξιπρόθεσμων οφειλών με τις 100 δόσεις	23
1.16 Απάντηση του Υπουργού Οικονομικών για τον προϋπολογισμό του 2015	23
1.17 Ενημέρωση από τον Πρωθυπουργό στην ολομέλεια της Βουλής	24
1.18 Πρόταση για σύσταση εξεταστικής επιτροπής	25
1.19 Ενημέρωση στην Βουλή για νέα πέντε νομοσχέδια	25
1.20 Ενημέρωση από τον Υπουργό Οικονομικών για το ΦΠΑ στα νησιά	26
1.21 Επιστολή της Ντόρας Μπακογιάννη	27

1.22 Συνεδρίαση της επιτροπής λογιστικού ελέγχου του χρέους	27
1.23 Νομοσχέδια και ψηφοφορία για την συγκρότηση της εξεταστικής επιτροπής	28
1.24 Συνάντηση του Πρωθυπουργού με τον Πρόεδρο της Ρωσίας	29
1.25 Παράταση της προθεσμίας για τη ρύθμιση των 100 δόσεων	29
1.26 Πράξη νομοθετικού περιεχομένου	30
1.27 Επιτροπή οικονομικών υποθέσεων	31
1.28 Ψήφιση της πράξης νομοθετικού περιεχομένου	32
1.29 Κατάθεση τροπολογίας για την παράταση της προθεσμίας της ρύθμισης των ληξιπρόθεσμων οφειλών	32
1.30 Δημοσίευση απόφασης για την εξεταστική επιτροπή και η τριμηνιαία έκθεση	33
1.31 Δηλώσεις του Υπουργού Οικονομικών και CDS	34
1.32 Ποσά που μεταφέρθηκαν στην Τράπεζα της Ελλάδος και η αναφορά της κατάστασης της οικονομίας από τον αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών	34
1.33 Πρόταση του Υπουργού Οικονομικών	35
1.34 Εξεταστική επιτροπή	36
1.35 Διαβίβαση προτάσεων νόμου από το Κ.Κ.Ε	36
1.36 Αναφορά του Υπουργού Οικονομικών για «ασφυκτικές πιέσεις»	38
1.37 Κατάθεση μαρτύρων στην εξεταστική επιτροπή	38
1.38 Σύνοδος κορυφής και παρουσίαση της πορείας της διαπραγμάτευσης στην ολομέλεια	39
1.39 Περιγραφή οικονομικών αποτελεσμάτων	40
1.40 Περιγραφή προϋποθέσεων της νέας συμφωνίας	40
1.41 Δημόσια ακρόαση της επιτροπής της αλήθειας και κατάθεση νέου νομοσχεδίου	41
1.42 Ομιλία του επικεφαλής της Ε.Κ.Τ	42
1.43 Δημοσίευση των αποτελεσμάτων της επιτροπής της αλήθειας	44
1.44 Διαδηλώσεις πολιτών	45
1.45 Κατάθεση προτάσεων	45
1.46 Διεξαγωγή δημοψηφίσματος	46

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Ιστορική αναδρομή της κρίσης το 2015 κατά το Β΄ εξάμηνο	
2.1 Η επιστολή του Πρωθυπουργού προς τους δανειστές	48
2.2 Υποβάθμιση των ελληνικών τραπεζών από τον οίκο αξιολόγησης Moody's	49
2.3 Ελληνικό δημοψήφισμα του 2015	49
2.4 Επαναλειτουργία του χρηματιστηρίου Αθηνών	50
2.5 Πως η κρίση στην Ελλάδα επηρέασε την αλιεία	52
2.6 Η επίδραση του προσφυγικού στην οικονομία της Ελλάδας	52
2.7 Μάχη για την φοροδιαφυγή	53
2.8 Φορολογικά κίνητρα σε επιχειρηματίες για επέκταση των ηλεκτρονικών συναλλαγών μέσω POS	54
2.9 Εθνικό σχέδιο κατά της διαφθοράς	54
2.10 Η αλλαγές που φέρνει το νέο μνημόνιο στο ελληνικό σύστημα υγείας	55
2.11 Το τρίτο μνημόνιο πλήττει και τους αγρότες	57
2.12 Ισοδύναμα 300 εκατ. ευρώ ψάχνει η κυβέρνηση για τον ΦΠΑ στην εκπαίδευση	58
2.13 Οι αλλαγές που φέρνει το πολυνομοσχέδιο με το δεύτερο πακέτο προαπαιτούμενων σε 100 δόσεις, ΕΝΦΙΑ, αγροτικό πετρέλαιο και ΣΔΟΕ	59
2.14 Μονιμοποιείται η φτωχοποίηση σημαντικού τμήματος των πολιτών	60
2.15 Τρίτο πακέτο νομοσχεδίων με 13 προαπαιτούμενα	61
2.16 Συζήτηση στην Βουλή για προϋπολογισμό 2016 και Schengen	63
2.17 «Πόθεν έσχες»	66
2.18 Παράταση στα ιδιωτικά έργα	66
2.19 Τέταρτο πακέτο προαπαιτούμενων	66
2.20 Παράλληλο πρόγραμμα	69
2.21 Δέσμευση Πρωθυπουργού	70
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η επιβολή των capital controls στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα και οι επιπτώσεις τους στην ελληνική οικονομία	
3.1 Τι είναι το capital control (έλεγχος ροής κεφαλαίου)	71
3.2 Capital controls στην Ελλάδα και πως μπορούν να επιβληθούν	71
3.3 Προϋποθέσεις της εφαρμογής των capital controls	72

3.4 Προϋποθέσεις για την πλήρη άρση των capital controls	78
3.5 Οι επιπτώσεις των capital controls στην ελληνική οικονομία	79
3.5.1 Προβλήματα από την επιβολή των capital controls	80
3.5.2 Συνέπειες στην οικονομική δραστηριότητα	81
3.5.3 Η μετατροπή των συναλλαγών σε εμβάσματα	82
3.5.4 Ο υπολογισμός της ΕΣΕΕ και τα στοιχεία της ΕΛΣΑΤ	83
3.5.5 Ο περιορισμός των επιπτώσεων από τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις	84
3.5.6 Τα προβλήματα στην χρήση Ιντερνέτ στην Ελλάδα	84
3.6 Αλλαγές στην πορεία των capital controls	85
3.7 Αίτημα των ασφαλιστών	86
3.8 Αμοιβαία κεφάλαια εξωτερικού	87
3.9 Αλλαγές στους περιορισμούς των capital controls για τις χρηματιστηριακές συναλλαγές.	88
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών σύμφωνα με τις επιταγές του 3^{ου} μνημονίου	
4.1 Ο ορισμός της ανακεφαλαιοποίησης	90
4.2 Η αναγκαιότητα της ανακεφαλαιοποίησης	90
4.3 Ο νόμος για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών	91
4.4 Τα στάδια της ανακεφαλαιοποίησης	93
4.5 Η κατάσταση των τραπεζών πριν την τρίτη ανακεφαλαιοποίηση	94
4.6 Η επιταγή του 3 ^{ου} μνημονίου	98
4.7 Η έννοια των Contingent Convertible Bonds (Coco's)	100
4.8 Ο ρόλος των Distress Funds	100
4.9 Έλκυστικά πακέτα «κόκκινων» και «πράσινων» δανείων	101
4.10 Διαχείριση «κόκκινων» δανείων	102
4.11 Σχέδιο αναδιάρθρωσης εθελούσιας εξόδου των πιστωτικών ιδρυμάτων	102
4.11.1 Δεύτερη φάση εθελούσιας εξόδου από τις τράπεζες	103
4.11.2 Πρόγραμμα εθελούσιας εξόδου εργαζομένων της τράπεζας Πειραιώς	103
4.12 Συρρίκνωση των συστηματικών τραπεζών στο εξωτερικό	104
4.13 «Κούρεμα» καταθέσεων	105

4.13.1 Ορισμός	105
4.13.2 Bank Recovery and Resolution Directive (BRRD)	105
4.13.3 Ο φόβος των Ελλήνων πολιτών για «κούρεμα» καταθέσεων	106
4.13.4 Φήμες για stress tests και για νέα ανακεφαλαιοποίηση για το 2016	106
5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	108
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	111

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το πρώτο κεφάλαιο αναφέρεται στην ιστορική αναδρομή της κρίσης κατά το Α΄ εξάμηνο 2015, συγκεκριμένα περιγράφει τις εκλογές, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν τον Ιανουάριο του 2015, την εκλογή του Α. Τσίπρα και το οικονομικό του πρόγραμμα. Στην συνέχεια αναφέρεται η συζήτηση του Πρωθυπουργού με τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και η υπόδειξη του Υπουργού Οικονομικών της Γερμανίας προς την ελληνική κυβέρνηση, για την παρουσίαση των προτάσεων της Γερμανίας. Ύστερα περιγράφεται η προετοιμασία της ελληνικής κυβέρνησης για το Eurogroup καθώς και η παρουσίαση των προτάσεων προς την ελληνική κυβέρνηση. Αργότερα, εστιάζει στην ενημέρωση του κυβερνητικού συμβουλίου και στη λίστα των μεταρρυθμίσεων από τον Πρωθυπουργό και τον Υπουργό Οικονομικών ενώ ταυτόχρονα περιγράφει την ενημέρωση της κοινοβουλευτικής ομάδας.

Στην συνέχεια, πραγματοποιείται ο προγραμματισμός πέντε νομοσχεδίων και γίνεται συζήτηση στην ολομέλεια για το πρώτο νομοσχέδιο, το οποίο αφορά την ανθρωπιστική κρίση, ενώ ταυτόχρονα γίνεται η τροποποίηση του νομοσχεδίου όσον αφορά τη ρύθμιση των ληξιπρόθεσμων οφειλών με τις 100 δόσεις. Μετά από λίγες ημέρες ενημερώνεται η ολομέλεια της Βουλής από τον Πρωθυπουργό σχετικά με την διαπραγμάτευση.

Στο τέλος του Α΄ τριμήνου κατατέθηκε πρόταση για σύσταση εξεταστικής επιτροπής καθώς υπήρξε μια νέα ενημέρωση στην Βουλή για πέντε νέα νομοσχέδια. Στην πορεία του Β΄ τριμήνου συγκροτήθηκε η πρώτη συνεδρίαση της επιτροπής λογιστικού ελέγχου για το χρέος, ενώ μετά το Πάσχα πραγματοποιήθηκε ψηφοφορία για πράξη νομοθετικού περιεχομένου και κατάθεση της τροπολογίας για τη παράταση της προθεσμίας της ρύθμισης των ληξιπρόθεσμων οφειλών.

Κατόπιν, αναφέρεται η συνεδρίαση της εξεταστικής επιτροπής και οι καταθέσεις από μάρτυρες σε αυτήν. Επίσης περιγράφεται η σύνοδος κορυφής που είχε πραγματοποιηθεί τον Ιούνιο του 2015 και οι διαπραγματεύσεις, οι οποίες έγιναν για την επίλυση της ελληνικής κρίσης χρέους. Παράλληλα, γίνεται η περιγραφή του οικονομικού αποτελέσματος όσον αφορά την ρύθμιση των 100 δόσεων, αλλά και τα αποτελέσματα από άλλες ρυθμίσεις και η περιγραφή των προϋποθέσεων της νέας συμφωνίας. Κατά το τέλος του Β' τριμήνου πραγματοποιήθηκε δημόσια ακρόαση της επιτροπής της αλήθειας δημόσιου χρέους ενώ εκείνη την περίοδο η κυβέρνηση

κατέθεσε ένα νέο νομοσχέδιο. Ύστερα περιγράφεται η περίληψη των αποτελεσμάτων της επιτροπής της αλήθειας και τα περιεχόμενα των κεφαλαίων για το δημόσιο χρέος. Τέλος, παρουσιάζονται τα γεγονότα που συνέβησαν στο τέλος του Α΄ εξαμήνου, τα οποία αφορούσαν τις προτάσεις που κατέθεσαν οι θεσμοί στο Eurogroup προς την ελληνική κυβέρνηση και την διεξαγωγή δημοψηφίσματος, το οποίο είχε ζητήσει ο Πρωθυπουργός εφόσον δεν συμφώνησε με τις προτάσεις που του έγιναν στο Eurogroup.

Το δεύτερο κεφάλαιο αναφέρεται στην ιστορική αναδρομή της κρίσης κατά το Β΄ εξάμηνο 2015. Αρχικά γίνεται αναφορά στην επιστολή που έστειλε ο Πρωθυπουργός προς τους δανειστές, σχετικά με τους όρους της συμφωνίας και περιγράφεται αναλυτικά το δημοψήφισμα του 2015. Στην συνέχεια αναφέρεται η αξιολόγηση των ελληνικών τραπεζών από τον οίκο αξιολόγησης Moody's. Ύστερα τονίζεται με ποιον τρόπο η κρίση στην Ελλάδα επηρέασε την αλιεία και πως το τρίτο μνημόνιο έφερε αλλαγές στο ελληνικό σύστημα υγείας και αλλαγές όσον αφορά τους αγρότες, καθώς όλο το διάστημα του Β΄ εξαμήνου οι πολίτες αγωνίστηκαν κατά της φοροδιαφυγής, ενώ ταυτόχρονα η κυβέρνηση είχε ζητήσει από τους πολίτες να εκτελούν τις συναλλαγές τους ηλεκτρονικά. Επίσης κατά το Β΄ εξάμηνο σημαντικό ρόλο είχε στην οικονομία της Ελλάδας η επίδραση του προσφυγικού και η αναζήτηση ισοδύναμων 300 εκατ. ευρώ για το ΦΠΑ στην εκπαίδευση. Ακόμα παρουσιάζονται τα τρία πακέτα πολυνομοσχεδίων, με το πρώτο νομοσχέδιο να αφορά τις 100 δόσεις, ΕΝΦΙΑ, αγροτικό πετρέλαιο και ΣΔΟΕ, το δεύτερο αφορά επείγουσες ρυθμίσεις για την εφαρμογή της συμφωνίας, δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και το τρίτο πακέτο αφορά την διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και μισθολογικές ρυθμίσεις.

Το τρίτο κεφάλαιο εστιάζει στην επιβολή των capital controls στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα και τις επιπτώσεις τους στην ελληνική οικονομία. Αρχικά στο κεφάλαιο αυτό περιγράφεται η σημασία του capital control και στη συνέχεια γίνεται περιγραφή για το πως επιβλήθηκε στην Ελλάδα. Αργότερα αναφέρονται οι προϋποθέσεις της εφαρμογής των capital controls και έπειτα οι προϋποθέσεις για την πλήρη άρση τους. Τέλος παρουσιάζονται τα προβλήματα από την επιβολή των capital controls και οι συνέπειες τους στην οικονομική δραστηριότητα της χώρας.

Τέλος στο τέταρτο κεφάλαιο, γίνεται μια πλήρης αναφορά στην σημασία της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών καθώς και στην διαδικασία της. Σε αυτό το κεφάλαιο περιγράφεται η κατάσταση των τραπεζών πριν την τελευταία

ανακεφαλαιοποίηση και στην πορεία γίνεται ενημέρωση για την κατάσταση που βιώνουν οι τράπεζες μέχρι σήμερα. Πιο συγκεκριμένα, περιγράφονται τα «κόκκινα» δάνεια που απασχόλησαν τις τράπεζες τον τελευταίο καιρό, τα distress funds και το σχέδιο αναδιάρθρωσης εθελούσιας εξόδου των πιστωτικών ιδρυμάτων. Ακόμα αναφέρεται στο «κούρεμα» των καταθέσεων, το οποίο είχε ταραξει τους Έλληνες πολίτες και την αναζωπύρωση των φημών για stress tests και για νέα ανακεφαλαιοποίηση μέσα στο έτος 2016.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Ιστορική αναδρομή της κρίσης το 2015 κατά το Α΄ εξάμηνο

1.1 Εκλογή του Α. Τσίπρα και το οικονομικό του πρόγραμμα

Τον Ιανουάριο του 2015 στην Ελλάδα ύστερα από απόφαση του Πρωθυπουργού Α. Σαμαρά έγιναν πρόωρες εκλογές, οι οποίες προκλήθηκαν από την αδυναμία εκλογής Προέδρου της Δημοκρατίας. Το κόμμα του συνασπισμού ριζοσπαστικής αριστεράς (ΣΥ.ΡΙΖ.Α) υπό τον Α. Τσίπρα κέρδισε αυτές τις εκλογές και σε συνεργασία με το κόμμα των ανεξάρτητων ελλήνων (ΑΝ.ΕΛ) του Π. Καμμένου σχημάτισε μια νέα κυβέρνηση. Ο νέος Πρωθυπουργός Α. Τσίπρας ήταν αποφασισμένος με τη νέα κυβέρνηση να δώσει ένα τέλος στη λιτότητα και τα μνημόνια.

Το οικονομικό πρόγραμμα του Πρωθυπουργού για την αναδιάρθρωση του χρέους, ώστε να αποπληρωθεί όσον αφορά την οικονομική κρίση ήταν:

- Σταθερότητα στην επιδίωξη πρωτογενώς ισοσκελισμένων προϋπολογισμών καθώς και στην ανάγκη εξαίρεσης από τον υπολογισμό του ελλείμματος του προγράμματος δημόσιων επενδύσεων.
- Επιδίωξη συμφωνίας για αναπτυξιακά εργαλεία.
- Προστασία του τραπεζικού συστήματος στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (Ε.Κ.Τ) και εγγύηση για τις καταθέσεις των Ελλήνων πολιτών.
- Διαπραγμάτευση εντός των πλαισίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των ευρωπαϊκών θεσμών στα πλαίσια μιας ρεαλιστικής συμφωνίας, εξυπηρέτηση του χρέους και ανάπτυξη της οικονομίας.

Οι στόχοι της διαπραγμάτευσης ήταν:

- Η διαγραφή του μεγαλύτερου μέρους του χρέους, ώστε να γινόταν βιώσιμο όπως και στην Γερμανία το 1953.
- Ρήτρα ανάπτυξης την αποπληρωμή του, ώστε να εξυπηρετείται από την ανάπτυξη και όχι από το πλεόνασμα του προϋπολογισμού.
- Περίοδος χάριτος στην εξυπηρέτησή του για την άμεση εξοικονόμηση πόρων για την ανάπτυξη και την επανεκκίνηση της οικονομίας.
- Εξαίρεση του προγράμματος δημόσιων επενδύσεων από τους περιορισμούς του Συμφώνου Σταθερότητας.

- Συμφωνία για «ευρωπαϊκό new deal» με δημόσιες επενδύσεις για την ανάπτυξη.
- Αγορά κρατικών ομολόγων από την Ε.Κ.Τ.

Το οικονομικό πρόγραμμα όσον αφορά την ανθρωπιστική κρίση ήταν:

- Άμεση αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης και τη στήριξη των χαμηλοσυνταξιούχων (πρόγραμμα εξασφάλισης στέγης και κουπόνια σίτισης, δωρεάν θεραπευτική περίθαλψη).
- Επανεκκίνηση της οικονομίας για την στήριξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, αλλά και αύξηση των δημόσιων εσόδων από τη ρύθμιση των ληξιπρόθεσμων οφειλών.
- Μέτρα για την ανάκτηση της εργασίας (επαναφορά του κατώτατου μισθού στα 751 ευρώ).
- Παρεμβάσεις για τη θεσμική και δημοκρατική ανασυγκρότηση του κράτους (αλλαγή στην δομή της κυβέρνησης, συγχώνευση Υπουργείων).
- Γραφειοκρατία, καθυστερήσεις, πολυνομία ως τεχνολογία εξουσίας και συντήρησης της διαφθοράς (μετατροπή ΚΕΠ σε πολυδύναμα κέντρα).
- Διαπλοκή μεταξύ πολιτικών κομμάτων, οικονομικής ολιγαρχίας και τραπεζών.
- Δημόσιες σχέσεις.
- Δικαιοσύνη (συγκέντρωση στοιχείων και πληροφοριών που αφορούν προβληματικούς διαγωνισμούς οι οποίοι βρίσκονταν σε εξέλιξη, ασυλίες, ομόλογα ενοχής του μνημονικού κατεστημένου που εν γνώσει του ζημίωσε το ελληνικό δημόσιο).
- Ελεγκτικοί μηχανισμοί, τήρηση νομιμότητας παντού.

Σε συνέντευξή του ο Πρωθυπουργός πριν την εκλογή του είχε αναπτύξει τα παραπάνω σχέδια του ΣΥ.ΡΙΖ.Α, επιμένοντας ότι χωρίς διαγραφή μεγάλου μέρους του χρέους και «moratorium»¹ στις αποπληρωμές δεν θα μπορούσε να υπάρξει λύση και ανέφερε ότι δεν είχε πρόθεση να ζητήσει νέο δανεισμό για την αποπληρωμή των παλαιών δανείων.

1.moratorium: αναβολή της εκπλήρωσης της δραστηριότητας.

Οι πρώτες κινήσεις του Α. Τσίπρα προκάλεσαν ταραχή στην Γερμανία και ειδικά στην καγκελάρια Angela Merkel που πίστευε πως ο σχηματισμός κυβέρνησης συνεργασίας από το ΣΥ.ΡΙΖ.Α, ένα κόμμα ριζοσπαστικής αριστεράς θα ήταν δύσκολος, ενώ αντίθετα η νέα κυβέρνηση σχηματίστηκε άμεσα. Οι αξιωματούχοι στο Βερολίνο δεν το περίμεναν, όμως παρόλα αυτά πίστευαν πως τελικά ο κ. Τσίπρας θα άλλαζε πορεία και θα συμβιβαζόταν στη συνέχιση των οικονομικών μεταρρυθμίσεων που είχε υπογράψει η χώρα με το Βερολίνο και τους υπόλοιπους Ευρωπαίους εταίρους προκειμένου να λάμβανε την οικονομική βοήθεια που χρειαζόταν η Ελλάδα, για τη εξυπηρέτηση του χρέους που θα έληγε τους επόμενους μήνες.

1.2 Συζήτηση του Πρωθυπουργού με τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Σε συνάντησή του με τον Πρόεδρο του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου Μάρτιν Σούλτς ο Πρωθυπουργός τον διαβεβαίωσε ότι δεν θα γίνονταν μονομερείς κινήσεις και ότι χρειαζόνταν χρόνο, διότι η συγκυβέρνηση ΣΥ.ΡΙΖ.Α - ΑΝ.ΕΛ είχε σχέδιο σαρωτικών μεταρρυθμίσεων στο κράτος και στη δημόσια διοίκηση που αντιμετώπιζαν τις εσωτερικές αιτίες της κρίσης. Καθώς επίσης και σχέδιο για την αναγκαία παραγωγική ανασυγκρότηση και την επιστροφή στην ανάπτυξη. Άμεσες προτεραιότητες αποτελούσαν η αντιμετώπιση της διαφθοράς και της φοροδιαφυγής και η υλοποίηση του οικονομικού του προγράμματος. Ο κ. Σουλτς στην συνάντηση αυτή προέτρεψε τον κ. Τσίπρα να κλείσει το συντομότερο δυνατό την επιμήκυνση του προγράμματος για να μην βρισκόταν η χώρα στο κενό και τον παρότρυνε να παρουσιάσει συγκεκριμένα μέτρα για την βελτίωση των εσόδων πριν θέσει ζήτημα διαπραγμάτευσης.

1.3 Υπόδειξη του Υπουργού Οικονομικών της Γερμανίας προς την ελληνική κυβέρνηση για την παρουσίαση των προτάσεων της

Η ελληνική κυβέρνηση ωστόσο δέχτηκε πιέσεις από το Βερολίνο και συγκεκριμένα από τον Υπουργό Οικονομικών της Γερμανίας Βόλφγκανγκ Σόιμπλε, να κατέθετε τις προτάσεις της πριν το Eurogroup. Το Euroworking Group ωστόσο ζήτησε από την Ελλάδα να αιτηθεί επισήμως παράταση του χρηματοδοτικού σκέλους του ισχύοντος

προγράμματος, ώσπου να ολοκληρωθούν οι συζητήσεις για το επόμενο πρόγραμμα. Στην βάση αυτή ζήτησαν να παρουσιάσει η ελληνική κυβέρνηση ένα κοστολογημένο πρόγραμμα με αναλυτική αποτύπωση των αλλαγών. Λόγω αυτής της σκληρής στάσης της Γερμανίας οι χώρες που ήταν φιλικές απέναντι στην Ελλάδα διατήρησαν επιφυλάξεις και έτσι η Ελλάδα δεν είχε άμεση στήριξη από κάποια άλλη κυβέρνηση.

1.4 Προετοιμασία της ελληνικής κυβέρνησης για το Eurogroup

Την επόμενη ημέρα δήλωσε ο Υπουργός Οικονομικών της ελληνικής κυβέρνησης Γ. Βαρουφάκης ότι στην συνεδρίαση του Eurogroup θα παρουσιάζανε μια ολοκληρωμένη πρόταση. Στην συνέχεια, ακολούθησε συνεδρίαση του κοινοβουλευτικού συμβουλίου για την προετοιμασία της κυβέρνησης για τις προγραμματικές δηλώσεις αλλά και για την διαπραγμάτευση με τους δανειστές.

Οι προγραμματικές δηλώσεις αφορούσαν δύο μέρη:

- Το πρώτο πεντάμηνο (μέχρι το τέλος του Ιουνίου) που θα αφορούσε το πρόγραμμα γέφυρα.
- Τα επόμενα 3,5 χρόνια.

Αναλυτικά σε ομιλία του ο Πρωθυπουργός, στην ολομέλεια της Βουλής, αναφέρθηκε στα προβλήματα και την κατάσταση που αντιμετώπιζε η Ελλάδα πριν την εκλογή του και γι' αυτό τον λόγο ήθελε να ζητήσει μία δίμηνη παράταση του προγράμματος. Επίσης ήθελε να ζητήσει ένα πρόγραμμα – γέφυρα μέχρι τον Ιούνιο για να βρίσκονταν λύση με τους διαπραγματευτές των δανειστών. Σε δήλωσή του είπε αυτολεξεί ότι «το νέο σχέδιο σέβεται τους κανόνες λειτουργίας της Ευρωζώνης αλλά δεν θα μας καταδικάσει σε ύφεση». Ακόμα συνέχισε να τονίζει ότι προτεραιότητα του μεταρρυθμιστικού προγράμματος ήταν η ανθρωπιστική κρίση η οποία είχε ξεσπάσει στη χώρα και η παροχή της υλικής και οικονομικής βοήθειας, στις ασθενείς ομάδες του πληθυσμού. Οι επαφές της ελληνικής κυβέρνησης συνεχίζονταν σε όλα τα επίπεδα κατά το επόμενο χρονικό διάστημα με σκοπό την επίτευξη μιας επωφελούς συμφωνίας με τους εταίρους και τον σεβασμό της λαϊκής εντολής.

Σύμφωνα με κυβερνητικές πληροφορίες ο κ. Βαρουφάκης και ο Αντιπρόεδρος της κυβέρνησης Γ. Δραγασάκης θα ζητούσαν από το Eurogroup να δοθεί χρόνος στην Ελλάδα έως τον Ιούνιο μέσα από ένα πρόγραμμα – γέφυρα. Σύμφωνα με την

εφαρμογή του προγράμματος η ελληνική κυβέρνηση δεν θα λάμβανε μέτρα που θα επιβάρυναν δημοσιονομικά τον προϋπολογισμό και οι εταίροι δεν θα σταματούσαν την χρηματοδότηση. Σε αυτό το διάστημα, η Ελλάδα θα καταρτούσε το τελικό της πρόγραμμα, ώστε να αντιμετωπιζόταν η κρίση και να επιτυγχάνονταν οι στόχοι της κυβέρνησης. Από την μεριά του το Eurogroup θα παρουσίαζε μία πρόταση, η οποία θα συμβίβαζε την απαίτηση των πιστωτών της Ελλάδας για επέκταση του προγράμματος. Η πρόταση αυτή ανέφερε ότι η τελευταία δόση των 7,2 δις ευρώ από την Ε.Ε. και το Δ.Ν.Τ. θα μπορούσε να διασπαστεί σε μικρότερες δόσεις και να εκταμιευόταν τους επόμενους μήνες με την υλοποίηση διαφορετικών μεταρρυθμίσεων και δημοσιονομικών περικοπών. Σε δήλωσή του λίγο πριν το Eurogroup ο Υπουργός της Αυστρίας Χανς Γιεργκ Σελινγκ είχε διατυπώσει, πως η Ελλάδα εκτός από χρόνο χρειαζόταν και χρήματα και η Ευρωζώνη δεν θα μπορούσε να διαπραγματευθεί νέο πρόγραμμα με την χώρα, πριν ολοκληρωνόταν το τρέχον.

1.5 Παρουσίαση προτάσεων στην ελληνική κυβέρνηση

Τελικά στο Eurogroup της Δευτέρας 16 Φεβρουαρίου 2015 παρουσιάστηκε ένα κείμενο στην ελληνική κυβέρνηση, το οποίο πρότεινε ελαστικότητα στο ήδη υπάρχον πρόγραμμα με έμφαση στις μεταρρυθμίσεις στο φορολογικό, την αγορά εργασίας, τον χρηματοπιστωτικό τομέα και τις συντάξεις. Το κείμενο έκανε λόγο επίσης για μια εξάμηνη παράταση του τρέχοντος προγράμματος, ως άμεσο βήμα. Αντίθετα η ελληνική κυβέρνηση χαρακτήρισε «παράλογη και μη αποδεκτή» την πρόταση που της έγινε για την εξάμηνη παράταση και την συνέχιση της εφαρμογής του μνημονίου. Σύμφωνα με πηγές του Μεγάλου Μαξίμου η υλοποίηση του μνημονίου έπαψε να είναι στο τραπέζι στην σύνοδο κορυφής, ενώ χαρακτήρισαν την επαναφορά μιας τέτοιας απαίτησης «χάσιμο χρόνου». Έτσι η συνεδρίαση του Eurogroup έληξε χωρίς αποτέλεσμα, ωστόσο ο Υπουργός Οικονομικών της Ολλανδίας Γερουν Νταισελμπλουμ έδωσε μια εβδομάδα προθεσμία στην ελληνική κυβέρνηση να καταλήξει σε συμφωνία.

1.6 Εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας

Εκείνο το διάστημα στην Ελλάδα υπήρξαν πολιτικές εξελίξεις καθώς χρειαζόταν να πραγματοποιηθούν εκλογές για την ανάδειξη Προέδρου της Δημοκρατίας. Βέβαια, η κάθε πολιτική παράταξη πρότεινε αυτόν που θεωρούσε ικανότερο από τους υποψηφίους για τη θέση του Προέδρου. Έτσι λοιπόν, μετά από σύντομο χρονικό διάστημα υπήρξε η ανάδειξη του κ. Παυλόπουλου ως Πρόεδρο της Δημοκρατίας, μετά από ψηφοφορία όλων των κομματικών δυνάμεων της Βουλής.

1.7 Καταρχήν συμφωνία - πλαίσιο

Στο επόμενο Eurogroup που ολοκληρώθηκε στις 20 Φεβρουαρίου 2015 κατέληξαν σε «καταρχήν συμφωνία – πλαίσιο» όπως την χαρακτήρισε ο Πρωθυπουργός προς γεφύρωση χρόνου μεταξύ μνημονίου και του νέου σχεδίου για την ανάπτυξη. Αυτή η συμφωνία ακύρωσε στην πράξη τις δεσμεύσεις της προηγούμενης κυβέρνησης για περικοπές στις συντάξεις και στους μισθούς, για απολύσεις εργαζομένων στο δημόσιο, για αυξήσεις στον ΦΠΑ, στα τρόφιμα, στα φάρμακα και στις τουριστικές υποδομές καθώς και στα εξωπραγματικά και υφεσιακά πρωτογενή πλεονάσματα. Ο κ. Τσίπρας τόνισε, πως η συμφωνία δημιούργησε το θεσμικό πλαίσιο για την εφαρμογή των αναγκαίων προοδευτικών μεταρρυθμίσεων που αφορούσε την πάταξη της διαφθοράς και της φοροδιαφυγής, τη μεταρρύθμιση του κράτους αλλά και την ανάσχεση της ανθρωπιστικής κρίσης που ήταν το πρώτιστο καθήκον της κυβέρνησης.

1.8 Ενημέρωση του κυβερνητικού συμβουλίου και η λίστα των μεταρρυθμίσεων

Λίγες ημέρες μετά έγινε μία συνεδρίαση στην οποία ο Πρωθυπουργός και ο Υπουργός Οικονομικών ενημέρωσαν το κυβερνητικό συμβούλιο σχετικά με τα όσα έγιναν στο Eurogroup και για τα αποτελέσματα της διαπραγμάτευσης. Ο κ. Τσίπρας τους διαβεβαίωσε ότι βρίσκονταν σε πλήρη συνεννόηση με τους εταίρους, ενώ ταυτόχρονα οι Υπουργοί επικρότησαν το σημαντικό βήμα που έγινε. Αργότερα η λίστα των μεταρρυθμίσεων απασχόλησε την κοινοβουλευτική ομάδα του ΣΥ.ΡΙΖ.Α για αρκετή ώρα ενώ αντίθετα δεν υπήρξε ενημέρωση στην ολομέλεια της Βουλής.

Η πλήρης λίστα των μεταρρυθμίσεων που έστειλε η Ελλάδα στο Eurogroup αριθμεί έξι σελίδες και περιλάμβανε τέσσερις πυλώνες. Η λίστα συνοδευόταν από μία επιστολή, στην οποία ο Υπουργός Οικονομικών επισήμανε ότι οι μεταρρυθμίσεις αυτές θα γίνονταν πιο συγκεκριμένες στο τέλος του Απριλίου 2015. Μαζί με την λίστα ο Πρωθυπουργός δεσμευόταν, πως σε στενή συνεργασία με τους Ευρωπαίους εταίρους, με τα θεσμικά όργανα καθώς και με το Δ.Ν.Τ. θα λάμβανε δράση ώστε να ισχυροποιήσει την οικονομική σταθερότητα και να προωθήσει την ανάκαμψη της οικονομίας. Η πρώτη λίστα των μεταρρυθμίσεων συνοδευόταν από την επιστολή, όπως προβλέπεται, η οποία ανέφερε ότι η ελληνική κυβέρνηση είχε πρόθεση να βάλει σε εφαρμογή των όσων καταγράφονταν στη λίστα των μεταρρυθμίσεων. Επίσης, η ελληνική κυβέρνηση βασιζόταν στην τεχνική βοήθεια και χρηματοδότηση από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία και το ταμείο επενδύσεων.

- Ο πρώτος πυλώνας περιλάμβανε την διαχείριση των φορολογικών εσόδων, τις δημόσιες δαπάνες, την μεταρρύθμιση της κοινωνικής ασφάλισης και τέλος την δημόσια διοίκηση και την διαφθορά.
- Ο δεύτερος πυλώνας της οικονομικής σταθερότητας περιλάμβανε ρυθμίσεις για τις ληξιπρόθεσμες δόσεις, όσον αφορά φόρους και κοινωνική ασφάλιση, το τραπεζικό σύστημα σε σχέση με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια.
- Ο τρίτος πυλώνας αφορούσε την αναπτυξιακή πολιτική και το καθεστώς ιδιωτικοποιήσεων και την διαχείριση δημόσιας περιουσίας, τις μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας, την ανταγωνιστικότητα, την αγορά προϊόντων και την βελτιστοποίηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, την μεταρρύθμιση του δικαστικού συστήματος και την ελληνική στατιστική.
- Ο τέταρτος πυλώνας αναφερόταν στην αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης.

1.9 «Mail Βαρουφάκη»

Τα κόμματα της αντιπολίτευσης, η Ν.Δ και το ΠΑΣΟΚ αποκάλεσαν τις προτάσεις της κυβέρνησης ως «mail Βαρουφάκη», το οποίο επιχειρούσε να ταυτιστεί με την αντίστοιχη απάντηση του πρώην Υπουργού Οικονομικών Γ. Χαρδούβελι, που είχε καθιερωθεί ως «mail Χαρδούβελι». Ο πρώην Πρωθυπουργός ανέφερε δεκαέξι σημεία, στα οποία στήριζε την επιχειρηματολογία του, πως ενώ το «deal Χαϊδούλη»

ήταν για να βγει η χώρα από τα μνημόνια, η πρόταση του κ. Βακούφικη υιοθετούσε τις προτάσεις των ευρωπαϊκών εταίρων ώστε να έφερνε την χώρα σε νέο μνημόνιο.

1.10 Ενημέρωση κοινοβουλευτικής ομάδας του ΣΥ.ΡΙΖ.Α

Σε συνεδρίαση της κοινοβουλευτικής ομάδας του ΣΥ.ΡΙΖ.Α, ο Πρωθυπουργός μαζί με τον Αντιπρόεδρο της κυβέρνησης και τον Υπουργό Οικονομικών ενημέρωσαν τους βουλευτές για το περιεχόμενο της καταρχήν συμφωνίας και τη λίστα μεταρρυθμίσεων που περιλαμβανόταν στην πρόταση της ελληνικής κυβέρνησης. Σχετικά με την λίστα ο Πρωθυπουργός επισήμανε πως η κυβέρνηση κατάφερε να αντικαταστήσει το «mail Χαρδούβελη» με τις προηγούμενες απαιτήσεις με μία σειρά από στόχους που ήταν το σχέδιο της νέας κυβέρνησης, το οποίο βασιζόταν στο αρχικό πρόγραμμα που είχε δηλώσει πριν την εκλογή του. Στην συνέχεια της συνεδρίασης η κοινοβουλευτική ομάδα έλαβε εντολή για «μηδενικές διαρροές» γεγονός που το κόμμα του ΣΥ.ΡΙΖ.Α δεν συνήθιζε να κάνει και το επιτελείο του κ. Τσίπρα θεωρούσε πως με αυτό τον τρόπο διασφάλιζε μεγάλη ηρεμία στους κόλπους της κοινοβουλευτικής ομάδας. Το συμπέρασμα της συνεδρίασης ήταν ότι αφού δεν θα έφερναν σε όλα τα εθνικά κοινοβούλια την επέκταση της δανειακής σύμβασης και την νέα συμφωνία προς ψήφιση, αυτό δεν θα γινόταν ούτε στην περίπτωση της Ελλάδας. Είχε γίνει ερώτηση στον Πρωθυπουργό για το πότε θα ερχόταν η πρόταση της δανειακής σύμβασης στην Βουλή και εκείνος αρνήθηκε να απαντήσει, καθώς αρνήθηκε κατηγορηματικά ότι θα επικυρωνόταν νομοθετικά η παράταση με πράξη νομοθετικού περιεχομένου.

Εκείνες τις ημέρες υπήρξαν πολλές εντάσεις μέσα στην Βουλή και διάφορα ερωτήματα από τα κόμματα της αντιπολίτευσης. Ο κ. Τσίπρας δεν είχε ενημερώσει πέρα από την κοινοβουλευτική του ομάδα τους υπόλοιπους βουλευτές και τον λαό με αποτέλεσμα το τοπίο στην οικονομία να ήταν θολό, προκαλώντας στην ελληνική κοινωνία αγωνία και έντονη ανησυχία. Δεδομένου ότι τα κοινοβούλια των χωρών της ευρωζώνης καλούνταν να εγκρίνουν την συμφωνία τετράμηνης παράτασης του μνημονίου.

1.11 Προγραμματισμός πέντε νομοσχεδίων

Στην συνέχεια ο Πρωθυπουργός είχε καλέσει υπουργικό συμβούλιο, στο οποίο θα προγραμματίζαν τα πέντε νομοσχέδια που είχε σκοπό να καταθέσει η κυβέρνηση εκείνο το διάστημα. Το πρώτο νομοσχέδιο αφορούσε τα μέτρα αντιμετώπισης της ανθρωπιστικής κρίσης, ενώ τα υπόλοιπα αφορούσαν την προστασία της πρώτης κατοικίας, την επανίδρυση της ΕΡΤ Α.Ε., τη ρύθμιση των ληξιπρόθεσμων οφειλών με τις 100 δόσεις και μέτρα για την πάταξη της φοροδιαφυγής.

Λίγες ημέρες αργότερα στάλθηκε το πρώτο νομοσχέδιο της αντιμετώπισης της ανθρωπιστικής κρίσης από το Υπουργείο στο Γενικό Λογιστήριο του κράτους και στην νομοπαρασκευαστική επιτροπή. Ύστερα από μια χρονοβόρα διαδικασία, τα νομοσχέδια αναρτήθηκαν από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης σε δημόσια διαβούλευση για δεκαπέντε ώρες και υπογράφηκαν από τον Υπουργό Οικονομικών.

Το πρώτο νομοσχέδιο κατατέθηκε και περιείχε τριάντα δύο άρθρα με τίτλο «ρυθμίσεις για τη λήψη άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, την οργάνωση της κυβέρνησης και των κυβερνητικών οργάνων και λοιπές διατάξεις». Τα τέσσερα πρώτα άρθρα αφορούσαν την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης και το μεγαλύτερο μέρος του νομοσχεδίου αφορούσε αλλαγές στα οργανογράμματα των Υπουργείων και ιδίως στη γενική γραμματεία της κυβέρνησης. Όσον αφορά την δαπάνη επί του κρατικού προϋπολογισμού, η έκθεση του γενικού λογιστηρίου του κράτους σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Εργασίας και Αλληλεγγύης θα ανερχόταν στα 200.300.000 ευρώ στους επόμενους εννέα μήνες. Αν στο διάστημα των εννέα μηνών τα έξοδα ανέρχονταν στα 200.300.000 ευρώ και έτσι η δαπάνη κατ' έτος υπολογιζόταν στα 267.066.667 ευρώ, ενώ ταυτόχρονα η παράταση χορήγησης επιδόματος ενοικίου θα κόστιζε περίπου στα 54.000.000 ευρώ.

Αναλυτικά η δαπάνη είχε ως εξής:

- Ανάλυση δαπάνης παροχής ηλεκτρικής ενέργειας: 22.100.00 ευρώ
- Χορήγηση επιδόματος ενοικίου: 40.500.000 ευρώ
- Επιδότηση σίτισης: 137.700.000 ευρώ

Σχετικά με τις δαπάνες σύστασης γενικών γραμματειών για την καταπολέμηση της διαφθοράς και την υποβοήθηση του έργου του κυβερνητικού συμβουλίου οικονομικής πολιτικής, το ακριβές ύψος του ποσού εξαρτιόταν από τις κανονιστικές

πράξεις που προβλεπόταν να εκδοθούν. Η δαπάνη αυτή αντισταθμίζεται σύμφωνα με την έκθεση από την κατάργηση του εθνικού συντονιστή διαφθοράς και τη συγχώνευση δύο γενικών γραμματειών. Με τη δημιουργία της νέας υπηρεσίας που αποτελείται από τις δύο νέες γενικές γραμματείες, προβλεπόταν 60 θέσεις εργασίας με δαπάνη, που είχαν εκτιμήσει στο 1.000.000 ευρώ.

Οι αναπληρωτές γενικοί γραμματείς που προβλεπόταν από το νομοσχέδιο, μαζί με το προσωπικό τους και τα λειτουργικά έξοδα των γραφείων έφταναν τα 1.500.000 ευρώ ετησίως. Η δαπάνη προμήθειας αναγκαίου υλικού εξοπλισμού για τα γραφεία τους αποτιμήθηκε στα 205.000 ευρώ. Οι νέες θέσεις διοικητικών υπαλλήλων και συνεργατών των Υπουργών Επικράτειας, θα έφταναν την ετήσια δαπάνη των 584.000 ευρώ. Παράλληλα, οι μειώσεις στα γραφεία Υπουργών, αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών θα έφερναν δαπάνη των 987.000 ευρώ ετησίως. Επίσης το νομοσχέδιο πρόβλεπε δαπάνη στον προϋπολογισμό του ΕΟΠΥΥ 20.000.000 ευρώ, για την αρχική κάλυψη όλων των κατηγοριών ανασφάλιστων και ανέργων που περιέγραφε το νομοσχέδιο σχετικά με τα ταμεία του ΙΚΑ, ΟΑΕΕ και ΟΓΑ, καθώς για τον προϋπολογισμό του ΟΑΕΔ προέκυπτε δαπάνη 8.050.000 ευρώ. Συνολικά με αναγωγή σε ετήσια δαπάνη, το νομοσχέδιο κόστισε στον κρατικό προϋπολογισμό περίπου στα 298.100.000 ευρώ.

Αφού κατατέθηκε το νομοσχέδιο ξεκίνησε η επεξεργασία του στην κοινή συνεδρίαση των διαρκών επιτροπών κοινωνικών υποθέσεων, δημόσιας τάξης και δικαιοσύνης και οικονομικών υποθέσεων. Στην συνεδρίαση οι εισηγητές και οι ειδικοί αγορητές της κάθε πολιτικής παράταξης δημιούργησαν μια εικόνα συναίνεσης με συγκεκριμένα κόμματα, όπως το ΣΥ.ΡΙΖ.Α, τη Ν.Δ., τη Χ.Α, τους ΑΝ.ΕΛ και το ΠΑΣΟΚ, να υπερψηφίσουν το νομοσχέδιο, ενώ αντίθετα το Κ.Κ.Ε και το ΠΟΤΑΜΙ είχαν κάποιες επιφυλάξεις. Στην συνέχεια συζητήθηκαν και σχολιάστηκαν όλα τα θέματα του νομοσχεδίου αναλυτικά από κάθε αγορητή του κάθε κόμματος. Έτσι λοιπόν, η συνεδρίαση επειδή θα έπαιρνε πολύ χρόνο προγραμματίστηκε να συνεχιστεί τις επόμενες μέρες καθώς όλες οι κοινοβουλευτικές ομάδες πρότειναν στην ακρόαση να συμμετάσχουν και 18 εξωκοινοβουλευτικοί φορείς.

Η κα. Φωτίου, η οποία ήταν αναπληρώτρια Υπουργός Κοινωνικής Αλληλεγγύης, αφού άκουσε τις τοποθετήσεις των εξωκοινοβουλευτικών φορέων στην δεύτερη συνεδρίαση, που είχε ακολουθήσει εξέθεσε τον προβληματισμό της ως προς την αδυναμία ορισμού της ακραίας φτώχειας, αναφέροντας πως ο ορισμός του στο νομοσχέδιο θα δημιουργούσε πολλά προβλήματα στην χορήγηση των επιδομάτων.

Στην συνέχεια σχολιάστηκαν τα άρθρα του πρώτου κεφαλαίου και από άλλους φορείς ώστε να βρισκόταν μια μέση λύση και να μην ξέφευγαν από τον προϋπολογισμό και έτσι θα ακολουθούσε και τρίτη συνεδρίαση τις επόμενες ημέρες, στην Βουλή.

Στην τρίτη συνεδρίαση ψηφίστηκε τελικά το νομοσχέδιο «ρυθμίσεις για τη λήψη άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, την οργάνωση της κυβέρνησης και των κυβερνητικών οργάνων και λοιπές διατάξεις». Το μόνο που είχε μείνει σε εκκρεμότητα για να τελειώσει η επεξεργασία του ήταν η κατάθεση της τροπολογίας για τους ανασφάλιστους, η οποία θα ολοκληρωνόταν την αμέσως επόμενη ημέρα, καθώς ο Υπουργός Οικονομικών ήταν απών και ήταν αδύνατον να υπογράψει.

1.12 Δυσανασχέτηση βουλευτών για ελλιπή ενημέρωση από τον Πρωθυπουργό

Στα μέσα του μήνα Μαρτίου υπήρξαν συγκρούσεις και παράπονα από τους βουλευτές. Συγκεκριμένα έγινε λόγος ότι ο Πρωθυπουργός δεν είχε μιλήσει στην ολομέλεια για την συμφωνία του Eurogroup και για τις μεταρρυθμίσεις αλλά τους ανέφερε μόνο τις γερμανικές αποζημιώσεις του Β΄ παγκοσμίου πολέμου που ήθελε να ζητήσει από την Γερμανία, ενώ για άλλη μια φορά ήταν σε εκκρεμότητα η διαπραγμάτευση.

1.13 Συγκρότηση επιτροπής λογιστικού ελέγχου

Στην συνέχεια, η Πρόεδρος της Βουλής Ζ. Κωνσταντοπούλου προχώρησε στην συγκρότηση επιτροπής λογιστικού ελέγχου του δημόσιου χρέους, η οποία κατά την παρουσίαση έθεσε θέμα εγκυρότητας των δανειακών συμβάσεων των μνημονίων, ενώ ταυτόχρονα η επιτροπή δεν θα ήταν διακομματική και δεν θα έπαιρνε έγκριση από την ολομέλεια της Βουλής. Ως προς τις πράξεις της επιτροπής η Πρόεδρος της Βουλής ανέφερε ότι θα αντιστοιχηθούν τα δάνεια που έλαβε η χώρα για τους πραγματικούς σκοπούς για τους οποίους τα έλαβε.

Θα ελεγχόταν ποιο μέρος εξανεμίστηκε ερήμην του λαού, ποιο τμήμα του χρέους ήταν απεχθές και κατά συνέπεια δεν έπρεπε να αποπληρωθεί. Από την πλευρά του ο κ. Τουσέν διεθνής συντονιστής της επιτροπής, ο οποίος ήταν ειδικός στον λογιστικό έλεγχο του χρέους εξήγησε ποιο χρέος ήταν θεμιτό και ποιο αθέμιτο. Επίσης ο κ.

Τουσέν επεσήμανε ότι η έρευνα θα επεκτεινόταν πίσω από το 2010, κάνοντας λόγο για εξέταση και ανάλυση συμβάσεων, όπως τα εξοπλιστικά, τους Ολυμπιακούς Αγώνες, Siemens και άλλα που είχαν συμβάλει στην αύξηση του χρέους. Τέλος η κ. Κωνσταντοπούλου είχε θέσει ζήτημα εγκυρότητας των δανειακών συμβάσεων με την Ε.Ε., την Ε.Κ.Τ. και το Δ.Ν.Τ. Η συγκρότηση της επιτροπής αυτής, προκάλεσε αντιδράσεις σε όλες τις πτέρυγες της Βουλής εκτός από το ΣΥ.ΡΙΖ.Α, τους ΑΝ.ΕΛ. και την Χ.Α.

1.14 Συζήτηση του νομοσχεδίου για την ανθρωπιστική κρίση στην ολομέλεια

Στις 17 Μαρτίου 2015 ξεκίνησε συζήτηση για το νομοσχέδιο για την ανθρωπιστική κρίση στην ολομέλεια της Βουλής. Επί του νομοσχεδίου, η αναπληρώτρια Υπουργός Κοινωνικής Αλληλεγγύης κα. Φωτίου έφερε τελικά ενώπιον της ολομέλειας, τις νομοτεχνικές βελτιώσεις που είχε ανακοινώσει και δεν είχαν την υπογραφή του γενικού γραμματέα της κυβέρνησης. Κατέδειξε την ανάγκη ψήφισης του νομοσχεδίου επισημαίνοντας τον μεγάλο αριθμό φορέων (20), οι οποίοι τοποθετήθηκαν κατά την επεξεργασία του νομοσχεδίου, καθώς και τις αλλαγές που έγιναν μετά τη μακράν του επεξεργασία στις κοινές κοινοβουλευτικές επιτροπές. Την επόμενη ημέρα, οι τοποθετήσεις επί της αρχής του νομοσχεδίου θα συνεχίζονταν με ονομαστική ψηφοφορία καθώς είχε ζητηθεί από την Χ.Α. και αμέσως μετά θα ξεκινούσε συζήτηση επί των άρθρων και των τροπολογιών. Αρχικά το αίτημα της Χ.Α. απορρίφθηκε διότι δεν είχαν συμπληρώσει τον απαιτούμενο αριθμό των 15 παρόντων βουλευτών, ωστόσο υπήρχαν πολλές διαφωνίες επί της διαδικασίας της ψηφοφορίας και επιθέσεις βουλευτών στην Πρόεδρο της Βουλής για τον χειρισμό της διαδικασίας. Ύστερα από καθυστέρηση συνεχίστηκε η συζήτηση για το νομοσχέδιο με τους κοινοβουλευτικούς εκπροσώπους να αποφαινόμενοι επί αυτών που έκανε δεκτές η κα. Φωτίου μαζί με τις διευκρινήσεις των Υπουργών που κατέθεσαν τροπολογίες στο νομοσχέδιο, το οποίο και ψηφίστηκε.

1.15 Τροποποίηση του νομοσχεδίου για την ρύθμιση ληξιπρόθεσμων οφειλών με τις 100 δόσεις

Κατά το διάστημα αυτό, η αναπληρώτρια Υπουργός Οικονομικών Νάντια Βαλαβάνη προκάλεσε αλλαγές στο νομοσχέδιο για τη ρύθμιση ληξιπρόθεσμων οφειλών με τις 100 δόσεις. Το νομοσχέδιο εισήχθη στην κοινή συνεδρίαση των επιτροπών οικονομικών και κοινωνικών υποθέσεων για συζήτηση με την διαδικασία του κατεπείγοντος με την ψήφο των βουλευτών του ΣΥ.ΡΙΖ.Α και των ΑΝ.ΕΛ. Ενώ αντίθετα, την διαδικασία κατέκρινε στο σύνολό της η αντιπολίτευση εκφράζοντας στη Βουλή τη διαφορετική της άποψη σχετικά με τη διαχείριση του νομοσχεδίου. Στην τοποθέτηση της η κα. Βαλαβάνη εξέφρασε την ανησυχία της για το έλλειμμα, το οποίο παρατηρείται στα δημόσια έσοδα, υπερασπιζόμενη το νομοσχέδιο για τη ρύθμιση των οφειλών και τη διαδικασία του κατεπείγοντος, αφού με τη διαδικασία αυτή θα γινόταν με γρηγορότερους ρυθμούς η είσπραξη των εσόδων. Η επεξεργασία του νομοσχεδίου ολοκληρώθηκε με τη ψήφισή του στην επιτροπή, αφού προηγήθηκαν ενστάσεις από τον βουλευτή της Ν.Δ Μάκη Βορίδη για τις νομοτεχνικές βελτιώσεις που κατέθεσε η Νάντια Βαλαβάνη ενώ την επόμενη ημέρα θα ψηφίζοταν και θα συζητιόταν στην ολομέλεια της Βουλής.

Στις συνεδριάσεις που ακολούθησαν τις επόμενες ημέρες στην ολομέλεια συνεχίστηκαν οι διαφωνίες μεταξύ των βουλευτών για το δεύτερο νομοσχέδιο «ρυθμίσεις για την επανεκκίνηση της οικονομίας» καθώς και διάφορες αντιπαραθέσεις. Βέβαια παρά τις αντιδράσεις το δεύτερο νομοσχέδιο ψηφίστηκε ύστερα από ονομαστική ψηφοφορία.

1.16 Απάντηση του Υπουργού Οικονομικών για τον προϋπολογισμό του 2015

Μετά από σύντομο χρονικό διάστημα ο Υπουργός Οικονομικών δέχτηκε μια ερώτηση από τον βουλευτή της Ν.Δ Λ. Αυγενάκη για τον προϋπολογισμό του 2015, τον ρυθμό ανάπτυξης που εκτιμά η κυβέρνηση και ποιος θα ήταν ο στόχος του πρωτογενούς πλεονάσματος. Ο Υπουργός Οικονομικών είχε απαντήσει στο βουλευτή, πως ο προϋπολογισμός του τρέχοντος έτους εκτελούταν σύμφωνα με τον ψηφισμένο από τη Βουλή των Ελλήνων προϋπολογισμό του 2015, επιπλέον οι μηνιαίοι στόχοι, υπήρχε το ενδεχόμενο να αναθεωρηθούν βάσει του στόχου που διαπραγματεύονταν η κυβέρνηση με τους εταίρους. Ακόμα τόνισε ο κ. Βαρουφάκης,

πως αμέσως μετά την ολοκλήρωση του νέου πλαισίου οικονομικής μεγέθυνσης κατά 2,9 για το 2015 που είχε χρησιμοποιηθεί για την κατάρτιση του προϋπολογισμού, καθώς και οι βασικές μακροοικονομικές μεταβλητές.

Ταυτόχρονα, παράθεσε την διάρθρωση από το 2,9 στο 2,5 για την Ελλάδα, όπως εξαγόταν από τις χειμερινές προβλέψεις της ευρωπαϊκής πολιτικής. Παράλληλα, διευκρίνισε πως η ύπαρξη ή μη δημοσιονομικού κενού για το 2015 θα εξαρτιόταν από τον στόχο του ύψους του πρωτογενούς πλεονάσματος για το τρέχον έτος, σύμφωνα με τη μεθοδολογία του προγράμματος οικονομικής πολιτικής (ΠΟΠ). Επεσήμανε πως θα ακολουθούσε ο ψηφισμένος προϋπολογισμός και είχε τονίσει ότι ο στόχος του 3% ως προς το ύψος του πρωτογενούς πλεονάσματος για το 2015, το οποίο είχε καθορισθεί από τον προϋπολογισμό που είχε καταρτίσει η προηγούμενη κυβέρνηση τελούσε υπό διαπραγμάτευση από τους εταίρους. Τέλος πρόσθεσε, ότι ο στόχος του για το 2015 θα καθοριζόταν, ύστερα από απόφαση του Eurogroup, λαμβάνοντας υπόψιν τις οικονομικές συνθήκες του 2015.

1.17 Ενημέρωση από τον Πρωθυπουργό στην ολομέλεια της Βουλής

Ωστόσο ο Πρωθυπουργός αποφάσισε να ενημερώσει τη Βουλή για την διαπραγμάτευση, την οποία είχε στο Eurogroup. Τους διαβεβαίωσε, πως δεν είχε υπογράψει καμία νέα δανειακή σύμβαση και κανένα νέο μνημόνιο. Αρχικά τους ενημέρωσε πως η διαπραγμάτευση ήταν συνολικά ξεκάθαρη και διαφανή απέναντι στον ελληνικό λαό. Σχετικά με το πλεόνασμα αναφέρθηκε πως η προηγούμενη κυβέρνηση είχε κάνει λόγο για 1,8% ενώ το πλεόνασμα στο τέλος του έτους καταγράφηκε στο 0,3% (2,7 δις ευρώ), από όσα διαφήμιζε προεκλογικά. Κατηγόρησε την προηγούμενη κυβέρνηση ότι άφησε άδεια ταμεία και έλλειμμα 2,5 δις ευρώ ενώ, επεσήμανε πως σε μια εβδομάδα η προρρύθμιση των 100 δόσεων έφερε 100 εκατ. ευρώ στα ταμεία. Ύστερα ακολούθησε πολύωρος έντονος διάλογος μεταξύ των Προέδρων της αντιπολίτευσης με τον Πρωθυπουργό, σχετικά με τις ρυθμίσεις της προηγούμενης κυβέρνησης, τη λίστα Λαγκάρντ, την ΕΡΤ, τις ραδιοτηλεοπτικές συχνότητες και την επιστροφή χρημάτων των πολιτικών και άσκησαν κριτική στην κυβέρνηση του κ. Τσίπρα.

1.18 Πρόταση για σύσταση εξεταστικής επιτροπής

Την επόμενη ημέρα η κοινοβουλευτική ομάδα της κυβέρνησης κατέθεσε πρόταση για την σύσταση εξεταστικής επιτροπής, η οποία θα διερευνούσε την υπαγωγή της Ελλάδας στα μνημόνια καθώς και κάθε άλλο ζήτημα που σχετιζόταν με την εφαρμογή αυτών. Έτσι λοιπόν ο ρόλος της επιτροπής θα ήταν να αναζητηθούν οι αιτίες και οι ευθύνες μιας πρωτοφανούς κρίσης, η οποία μάστιζε τη χώρα. Ενώ ταυτόχρονα η πρόταση αυτή είχε ως στόχο την απόδοση πολιτικών ευθυνών όσον αφορά τα γεγονότα τα οποία δημιούργησαν προβλήματα και οδήγησαν σε οικονομικό αδιέξοδο τη χώρα. Η κοινοβουλευτική ομάδα υπό τον Α. Τσίπρα προγραμματίισε την ανακοίνωση τη εξεταστικής επιτροπής στην ολομέλεια της Βουλής στις 6 Απριλίου 2015, ώστε να ενημερωθούν οι υπόλοιπες κομματικές δυνάμεις τη χώρας. Ο στόχος της επιτροπής ήταν ο χωρισμός των πληροφοριών σε τέσσερις περιόδους.

Οι τέσσερις περίοδοι στις οποίες θα χωριζόταν οι πληροφορίες ήταν οι εξής:

1. Οκτώβριος 2009 – Μάιος 2010: Υπαγωγή στο μνημόνιο και α΄ δανειακή σύμβαση.
2. Μάιος 2010 – Νοέμβριος 2011: β΄ δανειακή σύμβαση.
3. Νοέμβριος 2011 – Μάιος 2012: Υλοποίηση PSI¹.
4. Μάιος 2012 – Ιανουάριος 2015: Συνέχιση μνημονιακών κυβερνήσεων.

1.19 Ενημέρωση στην Βουλή για νέα πέντε νομοσχέδια

Προς το τέλος του Μαρτίου πραγματοποιήθηκε συνεδρίαση στη Βουλή υπό τον πρωθυπουργό για την ενημέρωση πέντε νέων νομοσχεδίων. Βέβαια τα νομοσχέδια με υποψία δημοσιονομικού αντίκτυπου δεν θα προωθούνταν στη Βουλή πριν από την ολοκλήρωση του επόμενου Eurogroup, το οποίο θα τοποθετούνταν μετά το Πάσχα. Κυβερνητικές πηγές όμως επέμεναν ότι μέχρι το τέλος της Μ. Εβδομάδας θα είχαν φθάσει στη Βουλή τα εξής νομοσχέδια:

1. PSI (Private Sector Involvement): Συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στην αναδιάρθρωση δημόσιου χρέους.

1. «Μεταρρυθμίσεις ποινικών διατάξεων, κατάργηση των καταστημάτων κράτησης γ' τύπου και άλλες διατάξεις».
2. «Ρυθμίσεις θεμάτων δημοσίου ραδιοτηλεοπτικού φορέα, ελληνική ραδιοφωνία, τηλεόραση, Α.Ε. και τροποποίηση του άρθρου 48 του ν.2190/1920».
3. Το τρίτο νομοσχέδιο αφορά την ανασυγκρότηση της δημόσιας διοίκησης, την επαναπρόσληψη των 3.600 απολυμένων και το νέο πειθαρχικό των δημόσιων υπαλλήλων, νομοσχέδιο Κατρούγκαλου.
4. Αναμένεται νομοσχέδιο του Υπουργείου Οικονομίας, υποδομών, ναυτιλίας και τουρισμού για την απαγόρευση των πλειστηριασμών πρώτης κατοικίας, χωρίς ακόμα να είχε δημοσιευτεί.
5. Το πέμπτο νομοσχέδιο αφορά την αντιμετώπιση της βίας.

1.20 Ενημέρωση από τον Υπουργό Οικονομικών για το ΦΠΑ στα νησιά

Κατά τον Απρίλιο υπήρξαν εντάσεις στην Βουλή μετά την μαζική εισαγωγή νομοθετικού έργου, που χρειαζόταν να γίνει με γρήγορη διαδικασία. Αυτό προκάλεσε αντιδράσεις απ' όλες τις πτέρυγες, νευρικότητα και παραιτήσεις λόγω φόρτου εργασίας στην Βουλή και ύστερα ακολούθησαν συνεδριάσεις από τις κοινοβουλευτικές ομάδες.

Σε μια συνεδρίαση της ολομέλειας ο Υπουργός Οικονομικών δήλωσε πως δεν θα υπέγραφε αύξηση στο ΦΠΑ στα νησιά, παρά τις πιέσεις των εταίρων ενώ το Υπουργείο Οικονομικών κατέβαλε μεγάλο αγώνα έναντι των ευρωπαϊκών υποδείξεων. Επίσης σημείωσε σχετικά με το ΦΠΑ στα νησιά πως διαπιστώθηκε πρόβλημα, αναφέροντας συγκεκριμένα πως το προηγούμενο καλοκαίρι είχε διπλασιαστεί ο τουρισμός και τα έσοδα του ΦΠΑ μειώθηκαν, γεγονός που έδειξε ότι χρειαζόταν σωστή ρύθμιση. Αργότερα αναφέρθηκε στις δηλώσεις της αναπληρώτριας Υπουργού Οικονομικών σύμφωνα με τις οποίες στο δεύτερο εξάμηνο θα διαμορφωνόταν το νέο φορολογικό σύστημα, το οποίο θα ίσχυε για τα εισοδήματα του 2015 που θα δηλώνονταν το 2016.

1.21 Επιστολή της Ντόρας Μπακογιάννη

Η Ντόρα Μπακογιάννη πρώην Υπουργός της Ν.Δ. με επιστολή της στην Πρόεδρο της Βουλής και στους πολιτικούς αρχηγούς, ζήτησε την αναβολή της εξεταστικής επιτροπής για το μνημόνιο διότι θα προκαλούσε ένταση στην πολιτική ζωή του τόπου, την στιγμή που η χώρα χρειάζεται ενωμένο και ισχυρό εσωτερικό μέτωπο. Επίσης στην επιστολή της ανέφερε πως τα μνημονιακά μέτρα θα αποτελούσαν ισχυρό διαπραγματευτικό χαρτί της χώρας στις δύσκολες συνομιλίες του Ιουνίου με τους εταίρους και ταυτόχρονα πρότεινε τη σύσταση μιας «επιτροπής σοφών», οι οποίοι θα ασχολούνταν με την ανάλυση και διευθέτηση των νέων συμφωνιών.

Ο Πρωθυπουργός διαβάζοντας την επιστολή αυτή δεν συμφώνησε για την αναβολή της εξεταστικής επιτροπής για τα μνημόνια, σχολιάζοντας πως ο ελληνικός λαός δικαιούταν να γνωρίζει όλες τις πτυχές των γεγονότων και τις αποφάσεις που οδήγησαν την χώρα σε μια τρομακτική περιδίνηση. Ως προς την πρόταση για την «επιτροπή σοφών», την βρήκε πολύ ενδιαφέρουσα και πρόσθεσε στους σκοπούς της επιτροπής τον εντοπισμό της ασυμβατότητας συγκεκριμένων πολιτικών και οικονομικών επιλογών.

1.22 Συνεδρίαση της επιτροπής λογιστικού ελέγχου του χρέους

Εκείνες τις ημέρες συγκροτήθηκε με απόφαση της προέδρου της Βουλής η πρώτη συνεδρίαση της επιτροπής λογιστικού ελέγχου του χρέους. Στην εισήγησή της η Πρόεδρος της Βουλής ανέφερε πως ο έλεγχος πρέπει να φτάσει μέχρι το τέλος και σημείωσε πως όσο το χρέος δεν έχει αναλυθεί και ελεγχθεί λογιστικά παραμένει άγνωστο, ποιο ποσοστό του χρέους είναι παράνομο. Στην συνεδρίαση ο Υπουργός Εθνικής Αμύνης Π. Καμμένος υπήρξε επιθετικός στα κόμματα της προηγούμενης κυβέρνησης λέγοντας ότι εκείνη είχε την ευθύνη για την συνέχεια του χρέους και ότι με την συμβολή της πρώην υπαλλήλου της ΕΛΣΤΑΤ, ανακάλυψαν ότι στον προϋπολογισμό του 2009 είχε «φουσκωθεί» το χρέος της χώρας μέσω του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης κατά 3,4 δις με μια απλή κίνηση καταλογίζοντας στο Υπουργείο εξοπλιστικά συστήματα χωρίς αυτά να έχουν παραληφθεί. Ο Υπουργός Επικρατείας κάνοντας λόγο για την καταπολέμηση της διαφθοράς, τόνισε ότι δεν μπορούσε να υπάρχει η παραμικρή αμφιβολία για το ότι μια από τις βασικότερες

αιτίες ήταν η διαφθορά που εμφανίστηκε σε όλες τις δημόσιες συμβάσεις και από την πλευρά συμβαλλόμενων αλλά και εκείνων που λαμβάνουν τα χρήματα.

Επίσης αναφέρθηκε στην 4% παράνομη «μίζα» που έπαιρναν οι έλληνες αξιωματούχοι στις μεγάλες συμβάσεις αγοράς οπλικών συστημάτων που είχε υπογράψει το Υπουργείο Εθνικής Αμύνης με άλλες χώρες, με αποτέλεσμα οι απώλειες για το ελληνικό δημόσιο να φτάνουν τα δισεκατομμύρια. Ακόμα έκανε λόγο για τις συμβάσεις προμήθειας παντός είδους αγαθών και για την προμήθεια κακής ποιότητας φαρμακευτικού υλικού, όπου η απώλεια για το κράτος από αυτά ήταν πολλές δεκάδες δισεκατομμύρια. Στην συνέχεια της συνεδρίασης ο Υπουργός Οικονομικών τόνισε τις ενέργειες, τις οποίες διέτρεξε για τον τρόπο δημιουργίας του δημόσιου χρέους δια του καταμερισμού του δανεισμού και περιέγραψε το αναπόφευκτο της δημιουργίας χρέους στις ελλειμματικές περιοχές της Ευρωζώνης. Στη συνέχεια της επιτροπής για τον λογιστικό έλεγχο του χρέους που πραγματοποιήθηκε την επόμενη ημέρα, έγινε η επανεξέταση των αξιώσεων του ελληνικού δημοσίου έναντι της Siemens.

1.23 Νομοσχέδια και ψηφοφορία για την συγκρότηση της εξεταστικής επιτροπής

Στο ξεκίνημα της Μεγάλης Εβδομάδας υπήρχε ένα νέο νομοσχέδιο, που αφορούσε τις μεταρρυθμίσεις ποινικών διατάξεων, την κατάργηση των καταστημάτων κράτησης γ' τύπου και άλλες διατάξεις. Στην συνέχεια ο Υπουργός Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης κ. Βούτσης έκανε λόγο πως εκείνη η εβδομάδα για την χώρα ήταν γεμάτη υποχρεώσεις εις βάρος της οικονομικής κατάστασης και πολιτικής ανασυγκρότησης οικονομίας και ανάπτυξης ενώ με σαφείς αναφορές του στις διαπραγματεύσεις, τόνισε την σημασία του χρόνου για την κυβέρνηση.

Την ίδια ημέρα ακολούθησε μια σύγκρουση μεταξύ του Πρωθυπουργού και τον Πρόεδρο της Ν.Δ στην συζήτηση για την εξεταστική επιτροπή σχετικά με την πρόταση που είχε καταθέσει η κοινοβουλευτική ομάδα του ΣΥ.ΡΙΖ.Α και η κοινοβουλευτική ομάδα των ΑΝ.ΕΛ. Ύστερα από ψηφοφορία, η συγκρότηση της εξεταστικής επιτροπής για την υπαγωγή της Ελλάδας στα μνημόνια, υπερψηφίστηκε και η προθεσμία για να κατατεθεί το πόρισμα της επιτροπής θα ήταν η 6η Οκτωβρίου 2015 με δυνατότητα παράτασης, ενώ η επιτροπή θα συγκροτούνταν ανάλογα με τις κοινοβουλευτικές δυνάμεις των κομμάτων. Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε η

επεξεργασία για το νομοσχέδιο επανασύστασης της ΕΡΤ, μέσα από διαρκείς συνεδριάσεις.

Την Μ. Πέμπτη ξεκίνησε με ιδιαίτερες εντάσεις η πρώτη συνεδρίαση για ένα νέο νομοσχέδιο για την δημόσια διοίκηση. Το νομοσχέδιο αυτό αφορούσε τον εκδημοκρατισμό της διοίκησης και την επαναπρόσληψη των απολυμένων του δημοσίου.

1.24 Συνάντηση του Πρωθυπουργού με τον Πρόεδρο της Ρωσίας

Ακόμα μέσα στην Μ. Εβδομάδα ο Πρωθυπουργός συνάντησε τον Πρόεδρο της Ρωσίας Βλαντιμίρ Πούτιν και συμφώνησαν για συνεργασία σε τομείς όπως η ενέργεια και οι επενδύσεις. Ο Ρώσος Πρόεδρος στην συνέντευξη που έδωσε μετά από την συνάντηση με τον Πρωθυπουργό, τόνισε πως γίνονταν προσπάθειες για την επαναφορά του εμπορίου μεταξύ Ελλάδας και Ρωσίας και σημείωσε επίσης πως συμφώνησε με τον κ. Τσίπρα για τουρισμό. Πιο συγκεκριμένα ανέφερε ότι μέσα στο σχέδιο υλοποίησης ήταν και η μεταφορά φυσικού αερίου στην Ευρώπη με την Ελλάδα ως βασικό κέντρο διανομής.

Από την πλευρά του ο Πρωθυπουργός ξεκίνησε τις δηλώσεις του επισημαίνοντας πως η ελληνική κυβέρνηση σέβεται απόλυτα τις δεσμεύσεις της προς όλους τους διεθνείς οργανισμούς και αξιοποιεί όλες τις δυνατότητες της για αμοιβαίες επωφελείς συνεργασίες. Επίσης ο κ. Τσίπρας σημείωσε πως μέσα από την συζήτηση με τον κ. Πούτιν ασχολήθηκαν στον τρόπο, με τον οποίο οι ελληνικές εξαγωγές να μπορούν να αυξηθούν προς τη Ρωσία και πως η Ελλάδα να προσελκύσει επενδύσεις όπως ο τουρισμός και οι υποδομές. Τέλος ο κ. Πούτιν διευκρίνισε πως η Ελλάδα δεν κατέθεσε αίτημα για οικονομική βοήθεια και αν η ελληνική κυβέρνηση σκόπευε να προωθήσει ιδιωτικοποιήσεις κρατικών εταιριών, η Ρωσία θα ήταν έτοιμη να συμμετάσχει στους διαγωνισμούς.

1.25 Παράταση της προθεσμίας για τη ρύθμιση των 100 δόσεων

Μετά το Πάσχα ο επικεφαλής οικονομολόγος του Δ.Ν.Τ. Ολιβιέ Μπλανσάρ ανέφερε παρουσιάζοντας τις αναθεωρημένες οικονομικές προβλέψεις του Δ.Ν.Τ. για την παγκόσμια οικονομία για το 2015 – 2016, ότι μια ελληνική κρίση δεν θα μπορούσε να αποκλειστεί και ότι αυτό θα ήταν γεγονός που θα αποσταθεροποιούσε

τις χρηματοπιστωτικές αγορές. Ο Υπουργός Οικονομικών της Ελλάδος κατέθεσε παράταση έως και ένα μήνα της προθεσμίας προκαταβολής φόρου για τη ρύθμιση των 100 δόσεων σχετικά με την έκπτωση προσαυξήσεων. Σύμφωνα με αυτά που ψηφίστηκαν, οι οφειλέτες θα μπορούσαν να πληρώνουν ότι θέλουν και να εξασφαλίσουν ισόποση διαγραφή προσαυξήσεων έτσι η τροπολογία αυτή παρέτεινε την εν λόγω προθεσμία για την ρύθμιση των 100 δόσεων μέχρι για ένα μήνα.

1.26 Πράξη νομοθετικού περιεχομένου

Εκείνες τις ημέρες τελικά, ψηφίστηκε το νομοσχέδιο για την επανασύσταση της ΕΡΤ και αφού σχολιάστηκε μέσα στην Βουλή, θα πραγματοποιούταν δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου στην αρμόδια διαρκή επιτροπή δημόσιας διοίκησης, δημόσιας τάξης και δικαιοσύνης. Ύστερα από την δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου, η κυβέρνηση εξέδωσε πράξη νομοθετικού περιεχομένου με θέμα «κατεπείγουσα ρύθμιση για τη μεταφορά ταμειακών διαθεσίμων των φορέων γενικής κυβέρνησης προς επένδυση στην Τράπεζα της Ελλάδος». Σύμφωνα με την πράξη νομοθετικού περιεχομένου, οι φορείς της γενικής κυβέρνησης και οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού είχαν την υποχρέωση να καταθέσουν τα ταμειακά τους διαθέσιμα και να μεταφέρουν τα κεφάλαια προθεσμιακών τους καταθέσεων σε λογαριασμούς ταμειακής διαχείρισης, που θα διατηρούνταν στην Τράπεζα της Ελλάδος. Έτσι λοιπόν είχαν την υποχρέωση να διαθέσουν τα ταμειακά τους διαθέσιμα στην Τράπεζα της Ελλάδος, για να εκπληρώσουν τις ταμειακές υποχρεώσεις του δημοσίου, μεταξύ των οποίων μισθοί και συντάξεις. Για να ισχύει η πράξη νομοθετικού περιεχομένου πρέπει να ψηφίσει η Βουλή μέσα σε ενενήντα ημέρες, κατά το διάστημα αυτό ολοκληρώθηκε η ψηφοφορία για την πράξη νομοθετικού περιεχομένου, η οποία προέβλεπε την υποχρεωτική διάθεση των αποθεματικών των φορέων στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Κατά την τελευταία ημέρα συζήτησης του νομοσχεδίου για την επανασύσταση της ΕΡΤ στην αρμόδια διαρκή επιτροπή, ο Υπουργός Επικρατείας ανέφερε πως η διαπραγμάτευση είχε δυσκολίες, όμως ζητούσε λύση και όχι απλά να πετύχει μια συμφωνία με τους εταίρους. Σχετικά με την διαπραγμάτευση και την επίτευξη συμφωνίας, πρόσθεσε πως οι δανειστές είχαν αιτήματα, τα οποία δεν έγιναν δεκτά, σχετικά με την αύξηση του ΦΠΑ στα νησιά, την απελευθέρωση των απολύσεων, τις

περικοπές σε συντάξεις και μισθούς. Βέβαια σχετικά με το ασφαλιστικό και τις πιέσεις της διαπραγμάτευσης τόνισε την απαίτηση των εταίρων για περικοπές, οι οποίες ωθούσαν την κυβέρνηση σε αδιέξοδο.

1.27 Επιτροπή οικονομικών υποθέσεων

Η συνεδρίαση για την συζήτηση στην αρμόδια διαρκή επιτροπή οικονομικών υποθέσεων στην Βουλή ξεκίνησε με διακοπές σχετικά με την πράξη νομοθετικού περιεχομένου που είχε εκδώσει η κυβέρνηση τις προηγούμενες ημέρες. Ύστερα από διαφωνίες για την διαδικασία αυτή η συνεδρίαση οδηγήθηκε σε διακοπή, όταν ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΣΥ.ΡΙΖ.Α κ. Φίλης ανέφερε πως η επεξεργασία της πράξης νομοθετικού περιεχομένου δεν θα μπορούσε να γίνει σε μια συνεδρίαση, όπως είχε ζητήσει ο αναπληρωτής Υπουργός Οικονομικών κ. Μάρδας. Ο κ. Μάρδας μίλησε για την αναγκαιότητα νομοθέτησης με πράξη νομοθετικού περιεχομένου και ειδικότερα ανέφερε πως το διάστημα λίγο πριν το Πάσχα είχε παρατηρηθεί μια απόκλιση στα έσοδα του Απριλίου. Επίσης ανέφερε ότι είχαν συγκρατήσει τις δαπάνες ενώ είχαν επιπλέον δαπάνη από τα ασφαλιστικά ταμεία με αποτέλεσμα, από τις 22 έως τις 27 Απριλίου και πέρα να δημιουργηθεί κενό το οποίο δεν μπορούσε να καλυφθεί από τα έσοδα τα οποία θα εισέπρατταν, λόγω των ληξιπρόθεσμων οφειλών ή του ΦΠΑ, καθώς ο ΦΠΑ εισπράττεται μεταξύ 28 και 30 κάθε μήνα. Επιπλέον τόνισε ότι θέτοντας σε εφαρμογή τη συγκεκριμένη διάταξη θα εξασφαλιζόταν η μέγιστη δυνατή ρευστότητα και το ταμειακό κενό θα καλυπτόταν. Στην συνέχεια μετά από δεύτερη διακοπή της συνεδρίασης της διαρκούς επιτροπής οικονομικών υποθέσεων, ο κ. Μάρδας υποχώρησε στις πιέσεις του κοινοβουλευτικού εκπροσώπου του ΣΥ.ΡΙΖ.Α και η ψήφιση θα γινόταν τελικά στις επόμενες ημέρες στην ολομέλεια.

Το υπόμνημα της Τράπεζας της Ελλάδος προς τη διαρκή επιτροπή οικονομικών υποθέσεων παρουσίαζε, πως η διαδικασία απόληψης των ταμειακών διαθεσίμων, που είχαν ήδη διαθέσει ή θα διέθεταν οι φορείς γενικής κυβέρνησης, θα γίνονταν με έγγραφη προειδοποίηση προς την Τράπεζα της Ελλάδος, δύο ημέρες νωρίτερα για την αποφυγή προβλημάτων στη διαχείριση των repos με το ελληνικό δημόσιο. Η μεταφορά των κεφαλαίων των φορέων στην Τράπεζα της Ελλάδος έπρεπε να συνοδευόταν από προγραμματισμό των απαιτούμενων μελλοντικών αναλήψεων του επόμενου τριμήνου. Ο περιορισμός στις επενδυτικές επιλογές διά της υποχρεωτικής

δέσμευσης των ταμειακών διαθεσίμων πέρα των 15 ημερών, οδηγεί σε 1 ευρώ απαίτηση για κάθε 1 ευρώ τοποθέτησης, με την οποιαδήποτε κεφαλαιακή ζημιά από τη διενέργεια *repos* με το ελληνικό δημόσιο. Οι πρόσοδοι από τον τοκισμό στην Τράπεζα της Ελλάδος θα καταβάλλονταν στο πέρασ κάθε εξαμήνου. Με βάση τα τότε δεδομένα, εκτιμάται ότι η απόδοση στους δικαιούχους στο τέλος του Ιουνίου του 2015 θα ήταν 2,6% αναγόμενη σε ετήσια βάση. Η Κεντρική Ένωση των Δήμων απάντησε θετικά στην διάθεση ταμειακών διαθεσίμων αλλά με προϋποθέσεις. Συγκεκριμένα ο Πρόεδρος της Ένωσης έθεσε ως όρο για την απόδοση των χρημάτων την σαφή και ξεκάθαρη με νόμο δέσμευση της κυβέρνησης του ακριβές χρονικού διαστήματος της υποθήκευσης των χρημάτων και με ποιον μηχανισμό θα εξασφαλιζόταν η ομαλή χρηματοδότηση της λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών. Απευθυνόμενος στον πρωθυπουργό τόνισε πως αν η χώρα εξαρτάται από τα χρήματα της αυτοδιοίκησης τότε είναι διατεθειμένοι να τα προσφέρουν με προϋπόθεση την ύπαρξη σχεδίου διάσωσης της χώρας.

1.28 Ψήφιση της πράξης νομοθετικού περιεχομένου

Μετά την δεύτερη ημέρα επεξεργασίας, η πράξη νομοθετικού περιεχομένου ψηφίστηκε στην αρμόδια διαρκή επιτροπή οικονομικών υποθέσεων και ύστερα από εντάσεις που υπήρχαν η συζήτηση την επόμενη ημέρα στην ολομέλεια και ολοκληρώθηκε με ονομαστική ψηφοφορία, έτσι η πράξη νομοθετικού περιεχομένου υπερψηφίστηκε στην ολομέλεια.

1.29 Κατάθεση τροπολογίας για την παράταση της προθεσμίας της ρύθμισης των ληξιπρόθεσμων οφειλών

Εκείνο το διάστημα ο αναπληρωτής Υπουργός Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Στρατούλης ζήτησε να κατατεθεί τροπολογία για την παράταση της προθεσμίας της ρύθμισης των ληξιπρόθεσμων οφειλών καθώς θα έληγε και η προσέλευση των πολιτών ήταν ιδιαίτερα μεγάλη. Σύμφωνα με στοιχεία είχαν ρυθμιστεί περίπου τα 3 δις ευρώ χρέη, ενώ είχαν προσέλθει πάνω από 100.000 ασφαλισμένοι και το κράτος είχε ήδη εισπράξει περίπου 65 εκατ. ευρώ από την προκαταβολή των ρυθμίσεων. Η

τροπολογία την οποία πρότεινε ο κ. Στρατούλης αναφερόταν στην επέκταση της ρύθμισης για 3 μήνες καθυστέρηση των δόσεων.

1.30 Δημοσίευση απόφασης για την εξεταστική επιτροπή και η τριμηνιαία έκθεση

Στις 29 Απριλίου 2015 δημοσιεύτηκε η απόφαση για σύσταση και συγκρότηση της εξεταστικής επιτροπής για την διερεύνηση και διαλεύκανση των συνθηκών και των ευθυνών που οδήγησαν στην υπαγωγή της Ελλάδας στο καθεστώς των μνημονίων και της επιτήρησης και για κάθε άλλο ζήτημα που σχετιζόταν με την εφαρμογή και υλοποίηση των μνημονίων, όπως είχε ψηφιστεί στις 6 Απριλίου 2015 στην ολομέλεια. Σύμφωνα με την απόφαση που δημοσιεύτηκε, η υποβολή του πορίσματος είχε ορισθεί για την 6η Οκτωβρίου 2015 με δυνατότητα παράτασης.

Την ίδια ημέρα το γραφείο προϋπολογισμού της Βουλής μίλησε για τα συμπεράσματα της τριμηνιαίας έκθεσης για τους μήνες Ιανουάριος – Μάρτιος 2015. Στην έκθεση επισημαινόταν ότι η συμφωνία με τους θεσμούς επείγει και ήταν δυνατή. Ακόμα, συμπληρώθηκε πως η τότε κατάσταση δεν απειλούσε μόνο όσες επιχειρήσεις βρίσκονταν σε οριακό σημείο, αλλά και όσες είχαν αντέξει τα χρόνια της κρίσης. Απειλώντας την υγιή επιχειρηματικότητα και αν παραταθεί η αβεβαιότητα που περιέβαλε την πολιτικοοικονομική συγκυρία, η κατάσταση θα επιδειωνόταν δραματικά. Επίσης προβλεπόταν η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ για την ελληνική οικονομία στο 1,4% για το 2015 και 2,9% για το 2016. Οι συντάκτες της έκθεσης παρουσίασαν ότι η τελική συμφωνία με τους εταίρους της Ευρωζώνης συνέβαλε θετικά στις προοπτικές της ανάπτυξης. Σημειώνεται ότι το προηγούμενο τρίμηνο η έκθεση που είχε δημοσιευτεί αμέσως μετά τις εκλογές, έκανε λόγο για την αναγκαιότητα επίτευξης συμφωνίας με τους θεσμούς ότι οι διαφορετικές προσεγγίσεις της Ελλάδας και των δανειστών ήταν αρχικά μεγάλες και διαδικαστικές και πως πολλά σημεία του προγράμματος ΣΥ.ΡΙΖ.Α, μπορούσαν να περιληφθούν σε ένα αναθεωρημένο πρόγραμμα προσαρμογής ή συμφωνία – γέφυρα, ώστε να συνεχιστεί η βοήθεια προς την Ελλάδα. Αλλά, οι δεσμεύσεις της χώρας με τη γενικότερη φιλοσοφία σε Ε.Ε, Δ.Ν.Τ και οργανισμό οικονομικής συνεργασίας και ανάπτυξης ήταν ασύμβατες με αποτέλεσμα τις απώλειες των εξωτερικών πόρων, καθίζηση των ρυθμών μεγέθυνσης και όξυνση των δημοσιονομικών προβλημάτων.

Στην έκθεση περιγραφόταν η αναγκαιότητα μεταρρυθμίσεων, οι οποίες συνεπάγονται ένα σοβαρό μετασχηματισμό της οργάνωσης του κράτους και της οικονομίας και τη μετάβαση από μια κοινωνία εισοδημάτων σε μια παραγωγική κοινωνία. Κατόπιν, στην έκθεση αυτή αναγραφόταν πως η επιλογή να παραμείνει η Ελλάδα στην Ευρωζώνη ήταν σωστή και πως η πιθανή συμφωνία για την πολιτική προσαρμογή θα επέτρεπε τη χρηματοδότηση ενός νέου αναπτυξιακού προγράμματος κάνοντας λόγο για το σχέδιο Juncker 300 δις ευρώ και την «ποσοτική χαλάρωση» Draghi, που επιτρέπει την χρηματοδότηση κρατικών προϋπολογισμών με ένα ποσό ύψους 11 τρις ευρώ σε πρώτη φάση. Επίσης στην έκθεση αναφερόταν ότι η Ελλάδα χρειαζόταν τη χρηματοδοτική στήριξη των Ευρωπαϊκών θεσμών όπου βασική προϋπόθεση ήταν συμφωνία πάνω στο πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής. Τέλος η έκθεση αξιολογούσε ως σημαντική διάθεση αξιοποίησης λιστών Λαγκάρντ, Λουξεμβούργου, Νικολούδη αν και ο αρμόδιος Υπουργός Επικρατείας για την καταπολέμηση της διαφθοράς τόνισε πως οι προσδοκίες δεν θα έπρεπε να ήταν μεγάλες και υπενθύμισε ότι το χαμηλό πρωτογενές πλεόνασμα σήμαινε εκτίναξη του δημοσιονομικού κενού.

1.31 Δηλώσεις του Υπουργού Οικονομικών και CDS

Την τελευταία ημέρα του Απρίλη στην ολομέλεια της Βουλής ο Υπουργός Οικονομικών δήλωσε ότι δεχόταν πιέσεις από τους θεσμούς όσον αφορά τους πλειστηριασμούς της πρώτης κατοικίας στην Ελλάδα. Ανέπτυξε την άποψη του ότι η αποσύνδεση των ασφαλιστηρίων από το καθεαυτό προϊόν και η δημιουργία «γυμνών CDS» (Credit Default Swaps) θα δημιουργούσε κίνητρα κερδοσκοπίας. Μαζί με «γυμνά CDS» ο Υπουργός Οικονομικών τόνισε ότι θα ερευνούσε και τη διαδικασία δανεισμού ομολόγου για επαναπώληση και ήλπιζε πως μπορούσε να εκδώσει ομόλογα σε συνθήκες βιώσιμου χρέους.

1.32 Ποσά που μεταφέρθηκαν στην Τράπεζα της Ελλάδος και η αναφορά της κατάστασης της οικονομίας από τον αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών

Κατά τον μήνα Μάιο ο κυβερνητικός εκπρόσωπος κ. Σακελλαρίδης σε συνέντευξη που είχε δώσει μίλησε για τα ταμειακά διαθέσιμα που είχαν μεταφερθεί στην

Τράπεζα της Ελλάδος. Τα ποσά που είχαν κατατεθεί από την σύνταξη της πράξης νομοθετικού περιεχομένου στις 20 Απριλίου 2015 μέχρι τις 11 Μαΐου 2015, ήταν:

- Τοπική αυτοδιοίκηση: 64,5 εκατ. ευρώ.
- Λοιποί φορείς γενικής κυβέρνησης: 535,8 εκατ. ευρώ.
- Σύνολο: 600,3 εκατ. ευρώ.

Λίγες ημέρες μετά ο αναπληρωτής Υπουργός Οικονομικών κ. Μάρδας, μίλησε για την κατάσταση της οικονομίας δίνοντας στοιχεία για έσοδα και έξοδα του πρώτου τετραμήνου. Κατά την τοποθέτησή του στην επιτροπή του απολογισμού γενικού ισολογισμού του κράτους και ελέγχου της εκτέλεσης του προϋπολογισμού, όπου υπήρχε ως θέμα συζήτησης η έκθεση του γραφείου προϋπολογισμού της Βουλής για το πρώτο τρίμηνο (Ιανουάριος – Μάρτιος 2015), η οποία είχε δοθεί στην δημοσιότητα στις 29 Απριλίου 2015. Σύμφωνα με τα στοιχεία, τα έσοδα έδιναν την εντύπωση να ήταν περισσότερα από όσα προέβλεπε ο προϋπολογισμός για το τετράμηνο, στο ύψος των 16,136 δις με τις εκτιμήσεις του προϋπολογισμού να ήταν στο ύψος των 15,434 δις ευρώ και με τα πραγματικά έσοδα να ήταν στα 15,816 δις ευρώ. Όσον αφορά το πρωτογενές πλεόνασμα ήταν 1,046 δις ευρώ με τις εκτιμήσεις του προϋπολογισμού να το είχαν στα -287 εκατ. ευρώ και το πραγματικό αποτέλεσμα να ήταν 2,164 δις ευρώ, έχοντας κρατήσει τις δαπάνες κατά 2 δις ευρώ. Τα ταμειακά διαθέσιμα ήταν 1,9 δις ευρώ στο τέλος Ιανουαρίου με πρόβλεψη για αρνητικό πρόσημο στο τέλος Φεβρουαρίου. Τόνισε αιτιολογώντας την ανάγκη επίτευξης συμφωνίας που είχε επισημάνει η προηγούμενη κυβέρνηση, καθώς η ανάγκη χρηματοδότησης ενίσχυσης ήταν παραπάνω από έκδηλη. Σχετικά με το πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων, εξέφρασε ανοιχτά τη διαφωνία του για τη χρήση αυτών των χρημάτων σε έργα υποδομής.

1.33 Πρόταση του Υπουργού Οικονομικών

Ο Υπουργός Οικονομικών κατά την διαδικασία του κοινοβουλευτικού ελέγχου, έκανε κάποιες προτάσεις απαιτώντας από τον ESM (European Stability Mechanism) να κάνει swap με perpetual bonds, για τα ομόλογα τα οποία άφησε το PSI ύψους 27 δις ευρώ. Ο κ. Βαρουφάκης όσον αφορά τα 1,9 δις ευρώ που ανέμενε η Ελλάδα, εξήγησε ως δεν ήταν το πιο εύκολο διότι κάποιες χώρες είχαν ήδη εντάξει τα χρήματά τους στον προϋπολογισμό τους και θα θεωρούνταν ως νέο δάνειο.

1.34 Εξεταστική επιτροπή

Την επόμενη ημέρα πραγματοποιήθηκε η πρώτη συνεδρίαση για την εξεταστική επιτροπή για τα μνημόνια. Ο βουλευτής του ΣΥ.ΡΙΖ.Α και μέλος της επιτροπής κ. Λαπαβίτσας διαφοροποιήθηκε ως προς το χρονικό διάστημα διερεύνησης της επιτροπής σε σχέση με τους υπόλοιπους βουλευτές του ΣΥ.ΡΙΖ.Α, οι οποίοι τον παρακολούθησαν έκπληκτοι να τονίζει ότι έπρεπε να μπουν προς εξέταση στην επιτροπή οι αιτίες ένταξης της χώρας στα μνημόνια μέχρι το α' εξάμηνο του 2015. Ύστερα το αίτημα αυτό τέθηκε σε επεξεργασία, όπου κάποιοι βουλευτές συμφώνησαν και κάποιοι διαφώνησαν. Την επόμενη εβδομάδα όπου είχε προγραμματιστεί η επόμενη συνεδρίαση, στην εξεταστική επιτροπή ο βουλευτής του ΠΑΣΟΚ κ. Λοβέρδος έκανε πρόταση επέκτασης της εξεταστικής επιτροπής και στην συγκυβέρνηση, ζητώντας να ληφθεί υπόψιν και το δεύτερο μνημόνιο και η δανειακή σύμβαση. Την πρόταση αυτή την υποστήριξε και ο βουλευτής της Ν.Δ. κ. Σταϊκούρας. Στην πρόταση του ο κ. Λοβέρδος επεσήμανε ότι έπρεπε να μπει και το δεύτερο μνημόνιο στην πρόταση της επιτροπής. Ο Πρόεδρος της εξεταστικής επιτροπής και βουλευτής του ΣΥ.ΡΙΖ.Α. κ. Βίτσας διαβεβαίωσε τον κ. Λοβέρδο ότι θα εξεταζόταν και το δεύτερο πρόγραμμα, απορρίπτοντας όμως την πρόταση επέκτασης. Επί του θέματος επέκτασης πέρα από τον Οκτώβριο του 2009 μέχρι τον Ιανουάριο 2015, μίλησε και ο βουλευτής της Ν.Δ. κ. Αθανασίου κάνοντας λόγο για δικαστική λειτουργία της επιτροπής, η οποία όπως και οι εισαγγελείς δεν πρέπει να έχουν τέτοιου είδους περιορισμούς. Στην συνέχεια ακολούθησαν οι τοποθετήσεις των εισηγητών επί της αρχής και των προτάσεων σε επίπεδο προσώπων προ κλήση και εξέταση από την επιτροπή, στο εξάμηνο της λειτουργίας της. Αφού τελείωσε η κατάθεση προσώπων από τα κόμματα η Ν.Δ., το Ποτάμι και το ΠΑΣΟΚ, ζήτησαν να έρθουν προς εξέταση τα πλήρη κείμενα των δανειακών συμβάσεων, όσο και των επεκτάσεων τους και ο κ. Λαπαβίτσας επίσης ζήτησε από την επιτροπή να εξετάσει τις υποθέσεις του PSI, της ΑΤΕ και των ομολόγων T3/T10.

1.35 Διαβίβαση προτάσεων νόμου από το Κ.Κ.Ε

Ύστερα από ημέρες διαβιβάστηκε η πρόταση νόμου του Κ.Κ.Ε «Επαναφορά κατώτερου μισθού, επαναφορά 13ης και 14ης σύνταξης, 13ου και 14ου μισθού. Ρυθμίσεις για τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας και κατάργηση αντεργατικών

διατάξεων» προς το γενικό λογιστήριο του κράτους και τον αρμόδιο Υπουργό Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Η πρόταση αυτή είχε κατατεθεί στην Βουλή από την κοινοβουλευτική ομάδα του Κ.Κ.Ε. στις 23 Απριλίου 2015 και μέσω του κοινοβουλευτικού εκπροσώπου, ζητήθηκε να πραγματοποιηθεί συζήτηση για τις δυο προτάσεις νόμων του Κ.Κ.Ε. Το αίτημα εισακούστηκε από την Πρόεδρο της Βουλής και τα έγγραφα προωθήθηκαν. Όσον αφορά την δεύτερη πρόταση νόμου «κατάργηση των μνημονίων, των μεσοπρόθεσμων πλαισίων δημοσιονομικής στρατηγικής και των εφαρμοστικών τους νόμων – καταγγελία των δανειακών συμβάσεων που έχουν ως προαπαιτούμενο την εφαρμογή των μνημονίων με ημερομηνία κατάθεσης στις 25 Φεβρουαρίου 2015. Επίσης στην έκθεση του γενικού λογιστηρίου του κράτους εκτιμάται το κόστος ανάληψης υποχρέωσης κάλυψης της ζημιάς και των απωλειών μόνο για τα ασφαλιστικά ταμεία της τάξεως των 11 δις ευρώ το οποίο θα προερχόταν από κρατική χρηματοδότηση. Στις 26 Μαΐου 2015 πραγματοποιήθηκε η εξέταση μαρτύρων από την εξεταστική επιτροπή για τις συνθήκες υπαγωγής της χώρας στα μνημόνια. Ο Πρόεδρος της επιτροπής ζήτησε από τον Υπουργό Οικονομικών όλες τις δανειακές συμβάσεις που είχε υπογράψει η Ελλάδα στο μνημονιακό πλαίσιο, οπότε αναμενόταν να αποσταλεί και η τελευταία επικύρωση, την οποία είχε ζητήσει διακαώς η αντιπολίτευση από τον Πρωθυπουργό και τον Υπουργό Οικονομικών με τα μέσα κοινοβουλευτικού ελέγχου. Μετά από πρόταση του εκπροσώπου του Κ.Κ.Ε. κ. Καραθανασόπουλου, η επιτροπή συμφώνησε να ζητήσουν τα πρακτικά απ' όλες τις σχετικές συνεδριάσεις του διεθνούς νομισματικού ταμείου, των συνόδων κορυφής αλλά και των συνεδριάσεων του Eurogroup.

Βέβαια υπήρξε η διατύπωση για ενδεχόμενη έξοδο της Ελλάδας από την ευρωζώνη από τον επικεφαλής του διεθνούς νομισματικού ταμείου. Ωστόσο ο Αμερικάνος οικονομολόγος Πωλ Κρούγκμαν προειδοποίησε τους θεσμούς για ενδεχόμενη επιτυχία της δραχμής. Στην συνέντευξη του παρουσίασε ότι η Ελλάδα δεν μπορεί να έχει πρωτογενές έλλειμμα του προϋπολογισμού, γιατί κανείς δεν θα της δάνειζε χρήματα και γι' αυτό το λόγο χρειαζόταν να κάνει μια συμφωνία ώστε να έχει ένα μικρό πρωτογενές πλεόνασμα κατά τα επόμενα χρόνια, η οποία θα είναι εύκολο να επιτευχθεί. Το Δ.Ν.Τ. όμως από την πλευρά του δεν μπορεί να απελευθερώσει κεφάλαια, μέχρι η ελληνική κυβέρνηση να καταφέρει να ολοκληρώσει τις δεσμεύσεις για τις συντάξεις και τη μεταρρύθμιση της αγοράς εργασίας. Επεσήμανε πως η Ελλάδα κατά πάσα πιθανότητα δεν θα μπορεί να προσφέρει ό,τι είχε υποσχεθεί στους

συνταξιούχους και το Δ.Ν.Τ. και δεν μπορεί να στηρίξει τις μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας. Έπειτα παρότρυνε όλους να αναρωτηθούν τι θα συνέβαινε αν η Ελλάδα έβγαινε από την ευρωζώνη και τι θα έκανε η Γερμανία μετά από αυτή την ενέργεια της Ελλάδας.

1.36 Αναφορά του Υπουργού Οικονομικών για «ασφυκτικές πιέσεις»

Λίγες ημέρες αργότερα, στην ολομέλεια της Βουλής κατά την διάρκεια του κοινοβουλευτικού ελέγχου ο Υπουργός Οικονομικών ξανά έκανε λόγο για «ασφυκτικές πιέσεις» ώστε να υπάρξει αύξηση του φόρου στα νησιά. Επεσήμανε ένα συνολικό πλαίσιο αναπτυξιακής πολιτικής για την Ελλάδα, με την εκπόνηση ειδικού αναπτυξιακού σχεδίου για τα νησιά. Ο Αντιπρόεδρος του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και Ευρωβουλευτής του ΣΥ.ΡΙΖ.Α κ. Παπαδημούλης ζήτησε να ενημερωθεί από την Ευρωπαϊκή επιτροπή σχετικά με το θέμα των ηλεκτρονικών καρτών στις καθημερινές συναλλαγές καταναλωτών και επιχειρήσεων που είχαν στόχο την αποτελεσματική πάταξη φαινομένων φοροδιαφυγής και αποφυγής απόδοσης ΦΠΑ.

1.37 Κατάθεση μαρτύρων στην εξεταστική επιτροπή

Ο κ. Ρόμπολης ως εκπρόσωπος του ΙΝΕ - ΓΣΕΕ κατέθεσε ως μάρτυρας στην εξεταστική επιτροπή και μίλησε αρχικά για την δυνατότητα ενοποίησης των ταμείων τονίζοντας ότι υπάρχουν περιθώρια τα 13 ταμεία που υπάρχουν να ενοποιηθούν σε 3 και αργότερα στο μέλλον να δημιουργηθεί 1. Όταν τον ρώτησαν εάν η λύση του μνημονίου ήταν μονόδρομος εκείνος απάντησε ότι δεν πτωχεύουν οι χώρες με τα χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας τόσο εύκολα και ότι το 2009 θα έπρεπε να ξεκινήσει η κυβέρνηση αθόρυβα να συζητά με BNP Paribas και με Deutsche Bank, που είχαν την πλειοψηφία των ελληνικών ομολόγων. Έπειτα πρόσθεσε στην απάντησή του πως για την αντιμετώπιση του ελλείμματος θα έπρεπε να είχαν ληφθεί μέτρα τα οποία να παράγουν πλούτο. Σχετικά με τις πρόωρες συνταξιοδοτήσεις τοποθετήθηκε υπέρ, ενημερώνοντας την εξεταστική επιτροπή ότι τα στοιχεία έδειχναν ότι ο ρυθμός των πρόωρων συνταξιοδοτήσεων στην χώρα μας ανερχόταν στο 11 δις ευρώ, το οποίο ποσοστό είναι αντίστοιχο με τον μέσο όρο της Ευρώπης.

Στην συνέχεια της εξεταστικής επιτροπής κατέθεσε ο νομικός και συνταγματολόγος κ. Κασιμάτης, ο οποίος εξέφρασε την άποψη του ότι η Βουλή παραβίασε το σύνταγμα στη ψήφιση του δεύτερου μνημονίου καθώς εκχώρησε εθνική κυριαρχία.

1.38 Σύνοδος κορυφής και παρουσίαση τη πορείας της διαπραγμάτευσης στην ολομέλεια

Τον Ιούνιο του 2015 ο Πρόεδρος των Η.Π.Α Μπάρακ Ομπάμα συμμετείχε στην σύνοδο κορυφής της ομάδας των 7 (G7), η οποία θα επικεντρωνόταν στη βία που μάστιζε την ανατολική Ουκρανία αλλά και στις διαπραγματεύσεις για την επίλυση της ελληνικής κρίσης χρέους. Η Γερμανίδα Καγκελάρια Angela Merkel στο κλείσιμο της συνόδου κορυφής μίλησε σε δημοσιογράφους και επιβεβαίωσε την συνάντηση που θα είχε με τον Έλληνα Πρωθυπουργό. Επεσήμανε πως ήθελε η Ελλάδα να μείνει στην Ευρωζώνη αλλά η αλληλεγγύη σήμαινε ότι η Ελλάδα χρειαζόταν να εφαρμόσει μέτρα. Όταν ο Πρωθυπουργός επέστρεψε από τις Βρυξέλλες ο οποίος είχε συναντηθεί με τον πρόεδρο της Κομισιόν Ζαν Κλοντ Γιούνκερ, τότε πραγματοποιήθηκε σύσκεψη του κυβερνητικού συμβουλίου. Λίγες ώρες αργότερα ο Υπουργός Οικονομικών είχε προγραμματίσει συνάντηση με τους βουλευτές Αιγαίου του ΣΥ.ΡΙΖ.Α, όπου και συζήτησαν για την μη αύξηση του φόρου στα νησιά που συνέχιζαν να επιμένουν οι εταίροι. Μετά την σύσκεψη, η κυβέρνηση ενημέρωσε την Πρόεδρο της Βουλής για να παρουσιάσει στην Βουλή την πορεία της διαπραγμάτευσης. Έπειτα, ο Πρωθυπουργός αναφέρθηκε στην πρόταση που κατέθεσαν οι τρεις θεσμοί κατά τις διαπραγματεύσεις για το ελληνικό ζήτημα, η οποία ήταν μη ρεαλιστική και η ελληνική κυβέρνηση δεν μπορούσε να συναινέσει. Συνεχίζοντας αναφέρθηκε στην συνάντηση που είχε με τον Πρόεδρο της Κομισιόν και για τα έξι σημεία, στα οποία έπρεπε να στηριχθεί η συμφωνία.

1. Χαμηλά πρωτογενή πλεονάσματα που είχαν γίνει ήδη αποδεκτά και είχαν μειώσει το κόστος κατά 8,5 δις ευρώ στην επόμενη διετία.
2. Απομείωση αναδιάρθρωσης χρέους.
3. Προστασία των συντάξεων και του πραγματικού μισθού.
4. Αναδιανομή εισοδημάτων προς όφελος πλειοψηφίας.
5. Επαναφορά των συλλογικών διαπραγματεύσεων και αντίστροφη πορεία απορρύθμιση συλλογικών συμβάσεων.

6. Ισχυρό επενδυτικό πρόγραμμα που θα δημιουργεί θετικό σοκ κινητοποιώντας το δυναμικό της.

Τέλος ανέφερε πως η συμφωνία ήταν κοντά καθώς ήταν σαφές πως η ελληνική πλευρά είχε προτείνει ένα ρεαλιστικό πλαίσιο.

1.39 Περιγραφή οικονομικών αποτελεσμάτων

Κατά την δεύτερη εβδομάδα του Ιουνίου η αναπληρώτρια Υπουργός Οικονομικών Νάντια Βαλαβάνη έκανε λόγο για 530 εκατ. ευρώ εισπραχθέντα μέχρι εκείνες τις ημέρες από τη ρύθμιση των 100 δόσεων, αλλά και από άλλες ρυθμίσεις. Μίλησε επίσης για πρόβλεψη 933 εκατ. ευρώ μέχρι το τέλος του έτους. Οι συνολικές εισπράξεις μαζί με αυτά της ρύθμισης εξπρές για το 2015, από τα μέχρι τότε ρυθμισμένα σε μετρητά ήταν 933 εκατ. ευρώ και με αυτά ρυθμίζονταν και έφταναν μέχρι το 2023 που θα ολοκληρωνόταν με 234 εκατ. ευρώ, με βάση τα τότε στοιχεία. Επίσης η κα. Βαλαβάνη ζήτησε από τους εφοριακούς να μη προχωρήσουν σε κατασχέσεις από τραπεζικούς λογαριασμούς δείχνοντας ανοχή στους ανθρώπους που ήταν οφειλέτες μέχρι 3.000 – 5.000 ευρώ.

1.40 Περιγραφή προϋποθέσεων της νέας συμφωνίας

Στην διαδικασία του κοινοβουλευτικού ελέγχου ο Υπουργός Οικονομικών περιέγραψε τις τρεις προϋποθέσεις της νέας συμφωνίας, οι οποίες ήταν:

1. Το μεταρρυθμιστικό πακέτο.
2. Η αναδιάρθρωση χρέους.
3. Το αναπτυξιακό πακέτο.

Συγκεκριμένα λοιπόν επεσήμανε πως δεν είχε συμφωνήσει σε υψηλότερο πλεόνασμα αυτού του 1% για το 2015, καθώς αυτό θα ήταν πρόβλημα.

1.41 Δημόσια ακρόαση της επιτροπής της αλήθειας και κατάθεση νέου νομοσχεδίου

Στις 11 Ιουνίου 2015 πραγματοποιήθηκε η πρώτη δημόσια ακρόαση της επιτροπής της αλήθειας δημόσιου χρέους στην Βουλή. Κατά την ακρόαση, μίλησε ο Φιλίπ Λεγκρέν Βρετανός οικονομολόγος. Ο κ. Λεγκρέν υποστήριξε πως ήταν απαραίτητη η αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους αλλιώς οι πιθανότητες ανάκαμψης του ελληνικού λαού ήταν πολύ ισχνές. Στην συνέχεια ο κ. Λεγκρέν υπογράμμισε σε επίπεδο δανειστών ότι αντί να προχωρήσει η αναδιάρθρωση του χρέους, ο Ζαν Κλοντ Τρίκετ, ο Νικολά Σαρκοζί, η Angela Merkel με τον Ντομινίκ Στρος Καν αποφάσισαν να προσποιηθούν πως η Ελλάδα είχε μόνο πρόβλημα ρευστότητας και όχι φερεγγυότητας με αποτέλεσμα τα λεφτά που δόθηκαν στην Ελλάδα να απορροφηθούν σε αποπληρωμή δανείου και δεν αξιοποιήθηκαν για τη χώρα. Ακόμη η ευρωβουλευτής του γαλλικού κόμματος των πρασίνων και πρώην δικαστής Ewa Joly, συμβούλευσε τον κ. Τσίπρα να αυξήσει τα φορολογικά έσοδα, φορολογώντας τις επιχειρήσεις οι οποίες αποδίδουν φόρο στο Λουξεμβούργο και όχι στην Ελλάδα, αν και δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. Ενώ ταυτόχρονα τόνισε ότι το πρόγραμμα που επιβλήθηκε στην Ελλάδα ήταν βάρβαρο και με λάθος παραδοχές.

Την ίδια ημέρα κατέθεσε η κυβέρνηση νομοσχέδιο το οποίο ρύθμιζε ζητήματα φορολόγησης για περιστασιακά απασχολούμενους με πολύ χαμηλά εισοδήματα, αγρότες, κάτοικους του εξωτερικού και ομογενείς με στόχο να μην υπάρξει επιπλέον χρηματική επιβάρυνση. Προβλεπόταν μεταξύ άλλων η κατάργηση τεκμηρίων διαβίωσης κατοίκων του εξωτερικού, η αλλαγή του τρόπου φορολόγησης προστιθέμενης διαφοράς τεκμηρίων, αλλά και αλλαγή του τρόπου αντιμετώπισης των περιστασιακών απασχολουμένων. Κατά το άρθρο 2 του νομοσχεδίου απαλλασσόταν από την καταβολή φόρου προστιθέμενης αξίας οι ελληνικές εταιρίες, οι οποίες θα συνέβαλλαν στην κατασκευή των αγωγών φυσικού αερίου σε ελληνικά εδάφη. Η διαδικασία προέβλεπε, ότι η συζήτηση του νομοσχεδίου θα γίνονταν σε δυο συνεδριάσεις, τη μία στην αρμόδια επιτροπή και την άλλη στην ολομέλεια της Βουλής. Αφού πραγματοποιήθηκε η επεξεργασία του στην αρμόδια επιτροπή, αργότερα ψηφίστηκε στην ολομέλεια.

Ύστερα από λίγες ημέρες από την πρώτη ακρόαση της επιτροπής της αλήθειας για το δημόσιο χρέος, συνεχίστηκαν οι ακροάσεις με τον πρώην εκπρόσωπο της Ελλάδας στο Δ.Ν.Τ κ. Ρουμελιώτη, ο οποίος εξέφρασε την αβεβαιότητά του στο ότι το

πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής στο οποίο εντάχθηκε η χώρα το 2010 ήταν λανθασμένο, επειδή δεν συμπεριέλαβε από την αρχή την αναδιάρθρωση του χρέους. Συγκεκριμένα έριξε το φταίξιμο στην πλευρά των ευρωπαϊκών θεσμών και τους άσκησε σφοδρή κριτική. Σύμφωνα με τον κ. Ρουμελιώτη, οι ευθύνες των εταίρων ήταν στην καθυστερημένη αναδιάρθρωση και τη μη διεκδίκηση του εξ' αρχής από την τότε κυβέρνηση. Επεσήμανε ότι το λάθος που έκαναν οι εταίροι ήταν ότι έδωσαν έμφαση στα δημοσιονομικά και στους υψηλούς φόρους με αποτέλεσμα να υπάρξει ύφεση. Υπερασπίστηκε επίσης το Δ.Ν.Τ αναφέροντας ότι έδειξε ευαισθησία για το θέμα της μεγάλης φοροδιαφυγής και των μεγάλων συμφερόντων.

Ο πρώην εκπρόσωπος της χώρας στο Δ.Ν.Τ τεκμηρίωσε αυτή του την άποψη δίνοντας στοιχεία επί της έκθεσης των γαλλικών και γερμανικών τραπεζών σε ελληνικά ομόλογα, τα οποία ανέρχονταν στην τάξη των 76 δις ευρώ. Ως προς αυτό επεσήμανε ότι αν η αναδιάρθρωση λάμβανε χώρα από την αρχή (2010) τότε δεν θα ξεπερνούσε το 30% - 40%, αλλά θα έδινε ανάσα στην οικονομία και δεν θα υπήρχε τόσο σκληρή προσαρμογή. Στο διάστημα που ακολούθησε ανέφερε διαρκώς, μέχρι να πραγματοποιηθεί το PSI το 2012 ότι οι τράπεζες περιόρισαν την έκθεσή τους στα ελληνικά ομόλογα. Η έκθεση των γερμανικών και γαλλικών τραπεζών έφτασε τα 38 δις ευρώ και οι ζημιές στα 20 δις ευρώ. Βέβαια, ως προς τη διαπραγμάτευση η οποία βρισκόταν σε εξέλιξη ο κ. Ρουμελιώτης ζήτησε αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους με βάση την ανάπτυξη και επεσήμανε στο τέλος ότι η Ελλάδα χρειαζόταν ένα επενδυτικό πρόγραμμα διότι χωρίς ανάπτυξη δεν θα μπορούσε να αποπληρωθεί το χρέος.

1.42 Ομιλία του επικεφαλής της Ε.Κ.Τ.

Σε μια συνεδρίαση της επιτροπής οικονομικών και νομισματικών υποθέσεων του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου πραγματοποιήθηκε οικονομικός και νομισματικός διάλογος με τον επικεφαλής της Ε.Κ.Τ. Μάριο Ντράγκι σχετικά με τις τελευταίες εξελίξεις στην Ευρωζώνη. Συγκεκριμένα λοιπόν ο κ. Ντράγκι στην ομιλία του αρχικά παρέθεσε ενημέρωση με στοιχεία από την αξιολόγηση της Ε.Κ.Τ. για τις οικονομικές και νομισματικές εξελίξεις στην ζώνη του ευρώ. Σχετικά με το ζήτημα του προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης υποστήριξε τη σαφή πρόθεση της Ε.Κ.Τ. για υλοποίηση του προγράμματος μέχρι το τέλος του Σεπτεμβρίου 2016, ενώ έφτασε και στους χρηματοπιστωτικούς κινδύνους για τη σταθερότητα της ευρωζώνης που

αφορούν στο πρόγραμμα αγοράς αξιόγραφων κρατικών ομολόγων για τα οποία οι κίνδυνοι είναι περιορισμένοι. Αναφερόμενος στην Ελλάδα και το ρόλο της Ε.Κ.Τ. είτε ότι εκτελεί εντολές ως κεντρική τράπεζα σε οποιαδήποτε χώρα – μέλος της ευρωπαϊκής ένωσης.

Οι κανονισμοί του ενιαίου μηχανισμού τραπεζικής εποπτείας που εγκρίθηκαν παρουσίασαν την Ε.Κ.Τ., ως επόπτη του ελληνικού τραπεζικού συστήματος και άμεσα και έμμεσα, μέσω της Ε.Κ.Τ. Στην συνέχεια υποστήριξε ότι όσον αφορά τις εποπτικές δραστηριότητες θα συνέχιζε να λαμβάνει αποφάσεις με απόλυτη ανεξαρτησία και ακολουθώντας το νομικό πλαίσιο που τη διέπει και επεσήμανε ότι ως τότε η εποπτική δραστηριότητα είχε δώσει τη δυνατότητα στις ελληνικές τράπεζες να τροφοδοτούν την ελληνική οικονομία. Αυτή η βοήθεια ρευστότητας θα συνεχιζόταν όσο οι ελληνικές τράπεζες ήταν φερέγγυες και είχαν επαρκή στοιχεία εγγυήσεων. Στην περίπτωση όμως που η ελληνική κυβέρνηση δεν έχει πρόσβαση στην αγορά, η ρευστότητα δεν θα μπορέσει να χρησιμοποιηθεί για να παρακάμψει την απαγόρευση της νομισματικής χρηματοδότησης, όπως ανέφερε το άρθρο 123 της συνθήκης για τη λειτουργία της ευρωπαϊκής ένωσης. Στην συνέχεια της ομιλίας του ανέφερε το ανώτατο όριο για τα ελληνικά ομόλογα τα οποία θα μπορούσε να έχει ο ελληνικός τραπεζικός τομέας.

Για να εξεταστεί αυτή η οροφή για τα κρατικά ομόλογα από το διοικητικό συμβούλιο της Ε.Κ.Τ, θα πρέπει να υπάρξει μια προοπτική για επιτυχή έκβαση των διαπραγματεύσεων και της μελλοντικής τους εφαρμογής. Αυτό θα βελτίωνε και την προσδοκία μελλοντικής πρόσβασης της αγοράς από την ελληνική κυβέρνηση. Φανερά λοιπόν ο κ. Ντράγκι εξήγησε πως η απόφαση για το εάν περατωθεί η εξέταση του προγράμματος και αν απελευθερώνονται περαιτέρω κονδύλια προς την Ελλάδα εξαρτιόταν από την Ευρωζώνη. Ωστόσο επεσήμανε ότι η Ε.Κ.Τ. θα συνέχιζε στο διάστημα εκείνο να δίνει συμβουλές για το πρόγραμμα προσαρμογής. Κατόπιν διαβεβαίωσε πως στόχος της Ε.Κ.Τ. ήταν η εξασφάλιση μιας επιτυχημένης συμφωνίας με την Ελλάδα, η οποία θα οδηγήσει σε ανάκαμψη και θα ήταν δημοσιονομικά εφικτή και βιώσιμη. Ύστερα από την εισήγησή του οι ευρωβουλευτές του παρέθεσαν ερωτήσεις σχετικά με το ενδεχόμενο στάσης πληρωμών στην Ελλάδα, τη συνέχιση της έκτακτης αρωγής ρευστότητας από την Ε.Κ.Τ., τη δανειοδότηση αλλά και τις προϋποθέσεις για την ολοκλήρωση της συμφωνίας μεταξύ της Ελλάδας και των ευρωπαϊκών θεσμών.

1.43 Δημοσίευση των αποτελεσμάτων της επιτροπής της αλήθειας

Λίγες ημέρες μετά η Βουλή δημοσιοποίησε την περίληψη των προκαταρκτικών αποτελεσμάτων της επιτροπής της αλήθειας για το δημόσιο χρέος. Η περίληψη περιέγραφε τα χαρακτηριστικά εννέα κεφαλαίων των προκαταρκτικών αποτελεσμάτων, που δημοσιοποιήθηκαν πρώτα στον Πρωθυπουργό και αργότερα στο κοινό.

Τα περιεχόμενα των κεφαλαίων είχαν ως εξής:

- Το κεφάλαιο 1 εξέταζε το χρέος πριν την τρόικα. Ανέλυε την πορεία του ελληνικού χρέους από την δεκαετία του 1980.
- Το κεφάλαιο 2 αφορούσε την εξέλιξη του δημόσιου χρέους τα έτη 2010 – 2015.
- Το κεφάλαιο 3 αφορούσε το δημόσιο χρέος από τους δανειστές του 2015 και παρουσίασε τον αμφιλεγόμενο χαρακτήρα του τρέχοντος χρέους.
- Το κεφάλαιο 4 περιέγραφε το μηχανισμό χρέους της Ελλάδας όπως επινοήθηκαν από τις συμφωνίες οι οποίες εκτελέστηκαν από τον Μάιο του 2010.
- Το κεφάλαιο 5 αφορούσε τους όρους εναντίον της βιωσιμότητας, οι οποίοι παρουσίαζαν πως οι πιστωτές επέβαλαν παρεμβατικές προϋποθέσεις, όσον αφορά τις δανειακές συμβάσεις οι οποίες οδήγησαν άμεσα στη μη οικονομική βιωσιμότητα και τη βιωσιμότητα του χρέους.
- Το κεφάλαιο 6 αφορούσε τις επιπτώσεις των προγραμμάτων διάσωσης ως προς τα ανθρώπινα δικαιώματα και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα μέτρα που υλοποιήθηκαν είχαν επηρεάσει άμεσα τις συνθήκες διαβίωσης του λαού.
- Το κεφάλαιο 7 αφορούσε τα νομικά ζητήματα σχετικά με τις μνημονιακές συμφωνίες και τις δανειακές συμβάσεις.
- Το κεφάλαιο 8 αφορούσε την αξιολόγηση των χρεών όσον αφορά τον παράτυπο, τον απεχθές, τον παράνομο και τον μη βιώσιμο χαρακτήρα. Κατέληξε επίσης στο συμπέρασμα ότι το ελληνικό δημόσιο χρέος από τον Ιούνιο του 2015 ήταν μη βιώσιμο, δεδομένου ότι η Ελλάδα δεν ήταν σε θέση να εξυπηρετήσει το χρέος τη χωρίς να υποβαθμίσει την ικανότητά της να εκπληρώσει βασικές της υποχρεώσεις, ως προς τα ανθρώπινα δικαιώματα.
- Το κεφάλαιο 9 έθετε τις νομικές βάσεις για την αποκήρυξη και την αναστολή του ελληνικού δημόσιου χρέους, παρουσιάζει τις επιλογές της σχετικά με την

ακύρωση του χρέους, ιδιαίτερα τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες ένα κυρίαρχο κράτος μπορούσε να ασκήσει το δικαίωμα μονομερούς αποκήρυξης ή αναστολής της πληρωμής του χρέους στο πλαίσιο του διεθνούς δικαίου.

Μετά την παρουσίαση των αποτελεσμάτων, η επιτροπή της αλήθειας για το δημόσιο χρέος πρότεινε στάση πληρωμών προς τους δανειστές.

1.44 Διαδηλώσεις πολιτών

Στις 18 Ιουνίου 2015 εκατοντάδες πολίτες εισήλθαν στο προαύλιο χώρο της Βουλής καθώς διαδήλωσαν στην πλατεία συντάγματος υπέρ της παραμονής της Ελλάδας στην Ευρωζώνη και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με διοργανωτές, η συγκέντρωση είχε στόχο να καταθέσει την αγωνία και την διαμαρτυρία μιας μεγάλης μερίδας πολιτών για την κατάληξη της διαπραγμάτευσης. Μια εβδομάδα μετά πραγματοποιήθηκε για δεύτερη φορά διαδήλωση στο προαύλιο της Βουλής με αίτημα των διαδηλωτών να σταματήσει η λιτότητα. Ωστόσο μέσα στην Βουλή ο Πρωθυπουργός μετά την συνεδρίαση του κυβερνητικού συμβουλίου, ετοιμάστηκε για την αναχώρηση του στις Βρυξέλες μαζί με την διαπραγματευτική ομάδα, η οποία ήταν αισιόδοξη για μια καλή συμφωνία.

1.45 Κατάθεση προτάσεων

Στο Eurogroup που πραγματοποιήθηκε στις 25 Ιουνίου 2015 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Ε.Κ.Τ. και το Δ.Ν.Τ. κατέθεσαν δυο προτάσεις. Αρχικά η πρώτη πρόταση αναφερόταν στις μεταρρυθμίσεις για την ολοκλήρωση του τρέχοντος προγράμματος και πέραν αυτού και η δεύτερη στην προκαταρκτική ανάλυση βιωσιμότητας του χρέους. Τα βασικά σημεία του σχεδίου των δανειστών ήταν:

1. Πρωτογενές πλεόνασμα: στόχος ήταν 1% του ΑΕΠ για το 2015, 2% του ΑΕΠ για το 2016, 3% του ΑΕΠ για το 2017 και 3,5% για το 2018.
2. Αλλαγές στον ΦΠΑ από 1η Ιουλίου 2015 με στόχο αύξησης εσόδων 1% του ΑΕΠ (1,8 δις ευρώ ετησίως) θα είχε τρεις συντελεστές, βασικός 23% στην εστίαση και στα ξενοδοχεία, 13% στα βασικά είδη διατροφής, ενέργειας και νερού και 6% για τα φάρμακα, τα βιβλία και τα θέατρα.

3. Αύξηση φόρου 26% στο 28% στις επιχειρήσεις και προκαταβολή φόρου στο 100% μέχρι τέλος του 2016.
4. Μείωση κατά 50% στις δαπάνες για το επίδομα θέρμανσης.
5. Σταθερά έσοδα 2,65 δις ευρώ από τον ΕΝΦΙΑ το 2015 και 2016.
6. Πρόωρες συντάξεις, αύξηση του ορίου ηλικίας.
7. Σταδιακή απόσυρση του ΕΚΑΣ.
8. Μεταρρυθμίσεις στο ασφαλιστικό.

1.46 Διεξαγωγή δημοψηφίσματος

Η ελληνική κυβέρνηση δεν συμφώνησε με τις προτάσεις αυτές και ο Πρωθυπουργός στις 26 Ιουνίου 2015 ζήτησε ονομαστική ψηφοφορία για τη λήψη απόφασης και πρότασης του υπουργικού συμβουλίου για διεξαγωγή δημοψηφίσματος για κρίσιμο εθνικό θέμα. Σύμφωνα με την σχετική απόφαση προς τη Βουλή κατόπιν εισήγησης του Πρωθυπουργού, κατά την διαδικασία του προτεινόμενου δημοψηφίσματος ο ελληνικός λαός κλήθηκε να αποφασίσει με ψήφο εάν έπρεπε να γίνει αποδεκτό το σχέδιο συμφωνίας των ευρωπαϊκών θεσμών. Την επόμενη ημέρα πραγματοποιήθηκε συζήτηση στην ολομέλεια για την πρόταση του υπουργικού συμβουλίου για δημοψήφισμα. Ύστερα από αρκετές ώρες συνεδρίασης κατατέθηκαν τα δυο κείμενα επί των οποίων αποφάσισε η Βουλή για τη διενέργεια ή μη δημοψηφίσματος σχετικά με την πρόταση των δανειστών. Ήταν φανερό λοιπόν, πως οι πολιτικές ενέργειες της κυβέρνησης δημιούργησαν σύγχυση στον πολιτικό κόσμο της χώρας. Συγκεκριμένα εκφράστηκαν διαφορετικές απόψεις από τις κομματικές παρατάξεις της Βουλής, καθώς θεωρούσαν πως μια τέτοια πολιτική ενέργεια θα είχε πολιτικοοικονομικές συνέπειες στην χώρα.

Οι πρόεδροι των πολιτικών κομμάτων εξέφρασαν ο καθένας τις αντιρρήσεις του σχετικά με τη διεξαγωγή του δημοψηφίσματος ότι η ενέργεια αυτή θα κλόνιζε την εμπιστοσύνη των εταίρων προς την Ελλάδα. Οι αντιδράσεις των άλλων πολιτικών παρατάξεων σχετίζονταν με το περιεχόμενο του ερωτήματος του δημοψηφίσματος, πως αυτή η απόφαση ουσιαστικά θα ρίσκαρε την παραμονή της Ελλάδος στην Ευρωπαϊκή ένωση και κατά συνέπεια στο ευρωπαϊκό νόμισμα. Παρά τις αντιδράσεις τελικά υπερψηφίστηκε η πρόταση του υπουργικού συμβουλίου για δημοψήφισμα από την ολομέλεια με ονομαστική ψηφοφορία. Επομένως το δημοψήφισμα προτάθηκε να

διεξαχθεί την Κυριακή 6 Ιουλίου 2015 και οι πολίτες κλήθηκαν να ψηφίσουν με «ναι» ή «όχι» στο αν συμφωνούν ή απορρίπτουν την πρόταση των τριών θεσμών.

Ωστόσο σε συνέντευξη του ο Υπουργός Οικονομικών της Γερμανίας Βόλφγκανγκ Σόιμπλε σημείωσε ότι η Ελλάδα θα αντιμετωπίσει σοβαρή οικονομική κρίση αφού ο Έλληνας Πρωθυπουργός διέκοψε την διαπραγμάτευση και καυτηριάζοντας τόνισε, πως η Ελλάδα πρέπει να αναλάβει τις ευθύνες της.

Μετά το πέρας του πολύωρου υπουργικού συμβούλιο, δημοσιεύτηκε η πράξη νομοθετικού περιεχομένου στην εφημερίδα της κυβέρνησης. Η πράξη νομοθετικού περιεχομένου προέβλεπε ότι τα τραπεζικά ιδρύματα θα παρέμεναν κλειστά μέχρι την 6η Ιουλίου 2015 για το κοινό και θα είχε πρόσβαση σε αυτά μόνο το προσωπικό, το οποίο ήταν αναγκαίο για την εφαρμογή της πράξης νομοθετικού περιεχομένου και την προετοιμασία για την επανέναρξη των συναλλαγών με το κοινό μετά την λήξη της τραπεζικής αργίας. Ακόμη προέβλεπε όριο ανάληψης μετρητών 60 ευρώ για κάθε λογαριασμό ανά ημέρα, με αποτέλεσμα να ξεσπάσει κοινωνική σύγχυση και ανασφάλεια στους πολίτες. Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά την διάρκεια της τραπεζικής αργίας δεν οφειλόταν τόκος από τους δανειολήπτες, καθώς είχε παγώσει η λειτουργία του τραπεζικού συστήματος της χώρας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Ιστορική αναδρομή της κρίσης του 2015 κατά το Β' εξάμηνο

2.1 Η επιστολή του Πρωθυπουργού προς τους δανειστές

Τον Ιούλιο του 2015 ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας Α. Τσίπρας έστειλε επιστολή στους δανειστές πως θα αποδεχτεί όλους τους όρους της συμφωνίας με ελάχιστες διαφορές, οι οποίες συζητήθηκαν στην συνέλευση με το Eurogroup. Η επιστολή εστάλη στον επικεφαλής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το ΔΝΤ, και την ΕΚΤ. Η επιστολή αναφερόταν στην παράταση του πλέον λήξαντος προγράμματος και την σύναψη ενός νέου προγράμματος. Επίσης στην επιστολή του ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας αναφέρει πως η ελληνική δημοκρατία είναι έτοιμη να δεχτεί την συμφωνία ως μέρος μιας παράτασης στο πρόγραμμα EFSF (European Financial Stability Facility) η οποία λήγει και με μια νέα δανειακή συμφωνία ESM.

Συγκεκριμένα αναφέρεται:

1. Η μεταρρύθμιση του ΦΠΑ: Η διατήρηση της έκπτωσης 30% στα νησιά να εφαρμοστεί στις νέες κλίμακες.
2. Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις: Σταδιακή αύξηση της προκαταβολής φόρου στις ατομικές επιχειρήσεις στο 100% και διαγραφή του ειδικού φόρου έκπτωσης για τους αγρότες (συμπεριλαμβανόμενου και εκείνου στο πετρέλαιο)
3. Οι συντάξεις: Θα εφαρμοστούν πλήρως οι μεταρρυθμίσεις του 2010 με την διάφορα, η μεταρρύθμιση του 2012 (για τον παράγοντα βιωσιμότητας) να μεταφερθεί μέχρι την υιοθέτηση νέας νομοθεσίας τον Οκτώβρη του 2015. Το ΕΚΑΣ θα καταργηθεί με το τέλος του 2019 αλλά χωρίς κάποια άμεση ενέργεια περικοπής 20% στους δικαιούχους.
4. Η αγορά προϊόντων: Άμεση ενσωμάτωση ειδικών συστάσεων του ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης) και της εργαλειοθήκης 1 η οποία περιλαμβάνει τουριστικές ενοικίασης, τουριστικά λεωφορεία, άδειες φορτηγών, κωδικό παραδοσιακών προϊόντων και οικοδομικά υλικά. Καθώς και της εργαλειοθήκης 2 η οποία περιλαμβάνει ποτά και πετρελαϊκά προϊόντα, καθώς και στο άνοιγμα κλειστών επαγγελμάτων και απελευθέρωση των αγορών γυμναστήριων.

2.2 Υποβάθμιση των ελληνικών τραπεζών από τον οίκο αξιολόγησης Moody's

Ο οίκος Moody's υποβάθμισε την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας της Ελλάδας από «Caa2» σε «Caa3» θέτοντάς την σε καθεστώς περαιτέρω υποβάθμισης. Σύμφωνα με την εκτίμηση της Moody's η χώρα θα χρεοκοπήσει χωρίς την στήριξη των πιστωτών της Ελλάδας. Τα τελευταία γεγονότα αντικατοπτρίζουν την απόσταση μεταξύ των απαιτήσεων των δανειστών και αυτών που η Ελλάδα προτίθεται να αποδεχτεί ώστε να υπάρξει συμφωνία για την παροχή νέας χρηματοδοτικής στήριξης.

Σημειώνεται ότι για την Moody's χρεωκοπία υφίσταται σε περίπτωση που δεν αποπληρωθεί ομόλογο το οποίο βρίσκεται σε «χέρια» ιδιωτών πιστωτών, για να αποφευχθεί αυτό θα πρέπει να υπάρξει άμεση συμφωνία με τους πιστωτές του επισήμου τομέα. Επίσης επισημαίνεται ότι παρά την σημαντική συρρίκνωση του ελλείμματος η Ελλάδα πέτυχε μικρή πρόοδο στην εφαρμογή μακροπρόθεσμων μεταρρυθμίσεων.

Όσον αφορά το χρέος η Moody's προειδοποιεί ότι αυτή τη στιγμή είναι μη βιώσιμο, και για να καταστεί διαχείριση η Ελλάδα οφείλει να επιτύχει μεγάλα πλεονάσματα για αρκετά χρόνια.

2.3 Ελληνικό δημοψήφισμα του 2015

Στις 5 Ιουλίου του 2015 οι Έλληνες κλήθηκαν στις κάλπες για το πρώτο δημοψήφισμα από το 1974 και το μοναδικό που δεν αφορά την μορφή πολιτεύματος στην ελληνική ιστορία. Ως ερώτημα είχε το αν πρέπει να γίνει αποδεκτό το σχέδιο συμφωνίας των τριών θεσμών Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ε.Κ.Τ και Δ.Ν.Τ, η οποία προτάθηκε στις 25 Ιουνίου 2015.

Το αποτέλεσμα ήταν η απόρριψη της πρότασης του σχεδίου συμφωνίας με ποσοστό 61,3%. Η διαφωνία υπήρξε για τα οικονομικά μέτρα που έπρεπε να πάρει η Ελλάδα για την ολοκλήρωση του προηγούμενου προγράμματος οικονομικής διάσωσης και την παροχή ενός νέου πακέτου διάσωσης.

Παρότι το «όχι» των Ελλήνων, το οποίο υπερψηφίστηκε αυτό δεν εμπόδισε την κυβέρνηση να συμφωνήσει με τους δανειστές τους όρους για το τρίτο μνημόνιο.

Μετά το δημοψήφισμα οι ηγέτες από τις χώρες της Ευρωζώνης πραγματοποίησαν έκτακτη σύνοδο κορυφής με θέμα το ελληνικό χρέος, και καθώς οι ελληνικές

τράπεζες είναι κοντά στο να αδειάσουν από ρευστό, στις τράπεζες συνεχίζεται το όριο ανάληψης στα 60 ευρώ την ημέρα. Η πρόταση της ελληνικής κυβέρνησης περιλαμβάνει την σταδιακή κατάργηση των συνταξιοδοτήσεων πριν από την συμπλήρωση του 62ου έτους ηλικίας, με την οποία η Γερμανική βουλή Bundestag συμφωνεί και εγκρίνει το νέο πρόγραμμα στήριξης προς την Ελλάδα.

Στις 20 Ιουλίου 2015 η Ελλάδα βγήκε από το καθεστώς «τεχνικής χρεοκοπίας» μετά την καταβολή των ληξιπρόθεσμων δόσεων προς το Δ.Ν.Τ. Ο EFSM έκρινε πως η Ελλάδα περιήλθε σε καθεστώς «τεχνικής χρεοκοπίας» μη πληρώνοντας τη δόση του 1,56 δις ευρώ στο Δ.Ν.Τ. Επί της ουσίας ο EFSM δεν κατέστησε άμεσα απαιτητά τα δάνεια που είχε διάθεση στην Ελλάδα ύψους 130,9 δις ευρώ.

Τα εν λόγω δάνεια του EFSM περιλάμβαναν:

- 109,1 δις ευρώ στο πλαίσιο της δανειακής σύμβασης (Master Financial Assistance Facility Agreement).
- 5,5 δις ευρώ στο πλαίσιο της σύμβασης διευκόλυνσης τόκων ομολόγων (Bond Interest Facility Agreement).
- 30 δις ευρώ στο πλαίσιο της σύμβασης διευκόλυνσης με συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα (Private Sector Involvement Facility Agreement).

Στις 23 Ιουλίου 2015 το Υπουργείο Οικονομικών έστειλε επιστολή προς το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο με την οποία ζητά επίσημα την παροχή νέου δανείου. Μετά από εβδομάδες η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αποφασίζει να αυξήσει τον ELA¹ κατά 900 εκατομμύρια ευρώ στις ελληνικές τράπεζες. Αν και κάποιοι ζητούσαν να κλείσει τελείως η στρόφιγγα του ELA. Για την Ελλάδα οι συνθήκες άλλαξαν μετά την έγκριση του δάνειο-γέφυρα μέσω EFSM από το Eurogroup.

2.4 Επαναλειτουργία του χρηματιστηρίου Αθηνών

Στις 3 Αύγουστου 2015 επαναλειτουργεί το χρηματιστήριο Αθηνών ύστερα από 25 μέρες λόγω capital controls. Η ανησυχία που αναμένεται ως την σφοδρότητα που θα δεχτούν οι τιμές των μετοχών είναι μεγάλη. Ο συνδυασμός των περιορισμένων συναλλαγών αλλά και της κατάστασης της ελληνικής οικονομίας μπορεί να οδηγήσει το χρηματιστήριο Αθηνών σε πτώση που θα ξεπεράσει το 20%.

1.ELA: Τα πιστωτικά ιδρύματα στην ζώνη του ευρώ έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν χρηματοδότηση από τις κεντρικές τράπεζες σε εξαιρετικές περιπτώσεις μέσω της παροχής έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα (Emergency Liquidity Assistance).

Όπως αναφέρει στο Reuters ο κ. Ζαμάνης από την Beta χρηματιστηριακή, η πιθανότητα να δούμε έστω και μια μετοχή να ανεβαίνει είναι σχεδόν μηδενική. Για την επανέναρξη της λειτουργιάς του χρηματιστήριου τέθηκαν νέοι οροί, με τους οποίους ο Σύνδεσμος Μελών Χρηματιστηρίων Αθηνών (ΣΜΧΑ) δεν συμφωνεί. Ο ΣΜΧΑ με επιστολή του προς την ευρωπαϊκή ένωση, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και την Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA) κάνει λόγο για αδικαιολόγητους περιορισμούς στην ελεύθερη διακίνηση κεφαλαίων, ενώ τονίζει πως το γεγονός, ότι οι περιορισμοί επιβάλλονται στις συναλλαγές αγορών τίτλων και όχι στις πωλήσεις ευνοεί ξεκάθαρα τις πωλήσεις, προκαλώντας ανισορροπίες που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε απώλεια εμπιστοσύνης στους μηχανισμούς και στην ακεραιότητα της ελληνικής αγοράς .

Ο Σύνδεσμος Εταιριών Διαμεσολαβητικών Υπηρεσιών Κινητών Αξιών (ΣΕΔΥΚΑ) πρότεινε στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς να λειτουργήσει η αγορά ελεύθερα για Έλληνες και ξένους και να θεσπιστεί ένα όριο (πλαφόν) για πιθανές εκροές από το τραπεζικό σύστημα, σε περίπτωση που οι εκροές θα πλησιάζουν το όριο αυτό τότε θα ενεργοποιείται κάποιο εκ των προτέρων προσδιορισμένο ατομικό πλαφόν ανά τραπεζικό λογαριασμό.

Ο Πρόεδρος του ΣΕΔΥΚΑ Γ. Πολυχρονίου επίσης πρόσθεσε πως «παραμένοντας κλειστό» κινδυνεύει άμεσα η βιωσιμότητα του συνόλου των επενδυτικών εταιριών και πως η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς θα πρέπει να λάβει άμεσα μέτρα για την προστασία των επενδυτών και να είναι ιδιαίτερα αυστηρή σε ενδεχόμενες πράξεις χειραγώγησης της αγοράς .

Στις 14 Αύγουστου 2015 η Βουλή των Ελλήνων καταψήφισε το τρίτο μνημόνιο το οποίο είναι ίδιο με το πακέτο μέτρων που καταψηφίστηκε από το λαό στο δημοψήφισμα, καθώς και οι Υπουργοί του Eurogroup εγκρίνουν το νέο οικονομικό πακέτο για την Ελλάδα ύψους 85 δις ευρώ.

Η Γερμανική Βουλή με ψήφους 454 υπέρ 113 κατά και 18 απόχες ενέκρινε το τρίτο πρόγραμμα στήριξης της ελληνικής οικονομίας. Σημειώνεται πως αν και το Βερολίνο ζητεί σε κάθε ευκαιρία τη συμμετοχή του Δ.Ν.Τ στο ελληνικό πρόγραμμα, η διοίκηση του ταμείου δεν επιθυμεί κάτι τέτοιο. Επισημαίνοντας ότι θα πρέπει να υπάρξει άμεσα μια ελάφρυνση του ελληνικού χρέους.

2.5 Πως η κρίση στην Ελλάδα επηρέασε την αλιεία

Η Ελλάδα έχει τον μεγαλύτερο αλιευτικό στόλο στην Ευρώπη αλλά τα σκάφη της είναι μικρά και ανεπαρκή. Από το 2007 το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει καταβάλει 63 εκατ. ευρώ προκειμένου να απομακρυνθούν 988 αλιευτικά σκάφη από τις θάλασσες. Ο τομέας της ιχθυοκαλλιέργειας στην Ελλάδα είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος στο τομέα των εξαγωγών μετά από τα φρούτα και τους ξηρούς καρπούς και παρά το γεγονός πως τόσα χρόνια οι Έλληνες κέρδιζαν αρκετά χρήματα από τον τομέα της αλιείας, τα τελευταία έξι χρόνια που η οικονομική κρίση έχει πλήξει την χώρα, ο τομέας έχει υποστεί σοβαρό πλήγμα με τις απώλειες να είναι μεγάλες.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ως στόχο να στηρίξει την Ελλάδα με επενδύσεις στην αλιεία και υδατοκαλλιέργεια με το ποσό των 523,4 εκ. ευρώ που διατίθεται για την περίοδο 2014-2020. Εκφράζοντας την ικανοποίησή του για την έγκριση, ο επίτροπος περιβάλλοντος θαλάσσιας πολιτικής και αλιείας Καρμένου Βέλα, τόνισε: «Με αυτή τη δέσμη μέτρων για τους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας στην Ελλάδα, η επιτροπή μπορεί να συμβάλει στην υλοποίηση έργων με μακροπρόθεσμα οφέλη. Η Ελλάδα έχει μια παγκοσμίου φήμης θαλάσσια παράδοση. Με έναν καλό χωροταξικό σχεδιασμό και μια ολοκληρωμένη στρατηγική, η τεράστια ακτογραμμή της μπορεί να αποτελέσει καθοριστικό παράγοντα για την οικονομική ανάκαμψη της χώρας».

2.6 Η επίδραση του προσφυγικού στην οικονομία της Ελλάδας

Ο υπηρεσιακός Υπουργός ανέφερε πως τα νησιά δοκιμάζονται κοινωνικά και οικονομικά με το προσφυγικό να έχει θέσει εκτός πλαισίου κάθε έννοια οικονομικής δραστηριότητας. Η Ελλάδα θα χρειαστεί περισσότερο από 1 δις για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Συγκεκριμένα θα πρέπει η κομισιόν να χρηματοδοτήσει άμεσα την Ελλάδα με 730 εκατ. ευρώ, από το ταμείο απόρων 400 εκατ. ευρώ και το ταμείο ασύλου 330 εκατ. ευρώ. Τα επιπλέον χρήματα για δράσεις που αφορούν άλλα επτά ταμεία έχουν να κάνουν με το κατά ποσό γρήγορα και αποτελεσματικά θα δράσει η ελληνική πλευρά με την βοήθεια των εθελοντών και των ΜΚΟ (μη κερδοσκοπικός οργανισμός). Ο πρώτος άξονας αφορούσε άμεση διάθεση 10 υπάλληλων οι οποίοι θα συντόνιζαν τα εννέα ταμεία και θα επισπεύσουν την χρηματοδότηση των δαπανών λιμενικού σώματος και αστυνομίας. Ο δεύτερος άξονας θα στήριζε οικονομικά τα

νησιά διότι αυτή η κατάσταση θα φέρει μείωση της τουριστικής κίνησης έως και 70%, με τεράστια απειλή ολικής κατάρρευσης και δημιουργία εσωτερικού ρεύματος μετανάστευσης και πλήθος ανέργων. Στον τρίτο άξονα θα πρέπει να ενεργοποιηθεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ώστε να λάβει μέρος και να βοηθήσει στην αποσυμφόρηση της μεταναστευτικής κρίσης που πλήττει όλη την χώρα.

Η Ευρώπη αποφάσισε ότι για να ξεπεράσει τα προβλήματα της προσφυγικής κρίσης θα πρέπει η διαχείριση να γίνει σε πολλά επίπεδα. Το πρώτο επίπεδο αφορά τα κέντρα έλεγχου, τα «hotspots» στα οποία πραγματοποιείται η διαλογή, η καταγραφή και ο διαχωρισμός προσφύγων από μετανάστες και ακολουθεί δακτυλοσκοπικός έλεγχος. Το δεύτερο επίπεδο είναι η μετεγκατάσταση δηλαδή η αναδιανομή των ανθρώπων στα κράτη μελή με βάση συγκεκριμένα κριτήρια. Στο τρίτο επίπεδο είναι η επανεγκατάσταση, δηλαδή ο τρόπος με τον οποίο οι μετανάστες από τρίτες χώρες θα διανέμονται απευθείας στην Ε.Ε. Στο τέταρτο επίπεδο είναι η συνεννόηση και συνεργασία με τις χώρες προέλευσης, όπως είναι οι εμπόλεμες ζώνες καθώς και οι χώρες διέλευσης.

2.7 Μάχη για την φοροδιαφυγή

Το Υπουργείο Οικονομικών κάλεσε όλους τους πολίτες να αγωνιστούν μαζί τους κατά της φοροδιαφυγής. Η φοροδιαφυγή είναι ένα διαρκές έγκλημα κατά της κοινωνίας, εντείνει τις φορολογικές ανισότητες και αδικίες και όποιος την ανέχεται είναι συνένοχος στο έγκλημα αυτό. Φοροδιαφυγή σημαίνει λιγότερα έσοδα, χειρότερη υγεία, χειρότερη παιδεία, και στο βάθος περιστολή της εθνικής κυριαρχίας και συνεχή εξάρτηση από τους δανειστές. Ο αναπληρωτής Υπουργός Οικονομικών για θέματα εσόδων Τ. Αλεξιάδης, ο οποίος επανέλαβε την πρόθεση της κυβέρνησης να συνδέσει το αφορολόγητο με πληρωμές μέσω πιστωτικών και χρεωστικών καρτών. Η αλλαγή θα αφορά τον τομέα της φορολογίας εισοδήματος μέσω της αξιοποίησης των δυνατοτήτων που δίνει το τραπεζικό σύστημα. Δηλαδή κάποιος που επικαλείται ένα αφορολόγητο 9.000 ευρώ το χρόνο, για παράδειγμα να μην χρειάζεται να φέρνει όλες τις αποδείξεις με τις δαπάνες του στην εφορία, αλλά με μια βεβαίωση που θα έρθει χρονικά από την τράπεζα του στην εφορία η οποία θα περιλαμβάνει το ποσό των δαπανών του. Κατά αυτό το τρόπο εξυπηρετούνται οι πολίτες και ελέγχεται η φοροδιαφυγή.

2.8 Φορολογικά κίνητρα σε επιχειρηματίες για επέκταση των ηλεκτρονικών συναλλαγών μέσω POS

Στην παροχή φορολογικών κινήτρων για τις επιχειρήσεις και τους πολίτες ώστε να εκτελούν τις συναλλαγές τους ηλεκτρονικά θα προχωρήσει η κυβέρνηση, καθώς τα έσοδα τα έξοδα που χάνει το ελληνικό δημόσιο κάθε χρόνο από την φοροδιαφυγή και το λαθρεμπόριο είναι της τάξης των 15-20 δις ευρώ την στιγμή που το Υπουργείο Οικονομικών προσπαθεί να βρει ισοδύναμα 150 εκατ. ευρώ για τον ΦΠΑ στην εκπαίδευση και να αντλήσει 2,6 δις ευρώ από το ΕΝΦΙΑ.

Συγκεκριμένα ο Υπουργός Οικονομικών αναφέρθηκε :

Οι ιατρικές δαπάνες θα λαμβάνονται υπόψη μονό εάν γίνει ηλεκτρονικά.

- Απαλλαγή από την υποχρέωση κατάθεσης φορολογικής δήλωσης εφόσον όλες οι συναλλαγές γίνονται ηλεκτρονικά. Επίσης οι επαγγελματίες και οι επιχειρήσεις θα πρέπει να δηλώνουν έναν επαγγελματικό λογαριασμό τραπεζής (και μια κάρτα) με τον οποίο θα εκτελούν όλες τις συναλλαγές τους.
- Θα δοθούν κίνητρα μέσω της φορολογίας και παράλληλα οι τράπεζες θα επιβραβεύουν τους πελάτες αναλογικά με βάσει της συχνότητας χρήσης τους.
- Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να παρέχουν κίνητρα όταν χρησιμοποιούνται ηλεκτρονικά μέσα αντί μετρητών.
- Απλοποίηση των φορολογικών υποχρεώσεων των επιχειρήσεων.
- Μεσοπρόθεσμα μείωση των φορολογικών συντελεστών για όσους χρησιμοποιούν ηλεκτρονικές συναλλαγές όταν υπάρξει εικόνα από την επιρροή του μέτρου στην μείωση της φοροδιαφυγής.
- Δυνατότητα είσπραξης ΦΠΑ σε ημερήσια βάση και εκκαθάριση κάθε έναν η δύο μήνες.

2.9 Εθνικό σχέδιο κατά της διαφθοράς

Ο αναπληρωτής Υπουργός Δικαιοσύνης κ. Παπαγγελόπουλος αρμόδιος για θέματα διαφθοράς στο πλαίσιο προγραμματικών δηλώσεων στην πάταξη της διαφθοράς. Ξεκινώντας την υλοποίηση του εθνικού σχεδίου δράσης, το θεσμικό πλαίσιο θα διατρέχει οριζόντια και κάθετα το σύνολο του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα ώστε να εξοντωθεί κάθε θύλακας διαφθοράς, κάθε θύλακας πλουτισμού σε βάρος του λαού και των εθνικών συμφερόντων.

Το εθνικό σχέδιο περιλαμβάνει 47 στόχους κάποιους από τους σημαντικότερους είναι οι ακόλουθοι:

- Αξιοποίηση των κοινοτικών προγραμμάτων για εκσυγχρονισμό των ελεγκτικών μηχανισμών καθώς συνεχής συνεργασία και ανταλλαγή τεχνογνωσίας με τους κορυφαίους ευρωπαϊκούς μηχανισμούς .
- Δημιουργία ενιαίου συστήματος υποδοχής καταγγελιών για περιπτώσεις διαφθοράς στο σύνολο της δημόσιας διοίκησης και των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, η διαβίβαση τους για έλεγχο στα αρμόδια ελεγκτικά σώματα και ο έλεγχος ποιότητας των διαδικασιών με επιτάχυνση των δράσεων όλων των ελεγκτικών μηχανισμών.
- Χάραξη στρατηγικής κατά της διαφθοράς στο σύνολο της δημόσιας διοίκησης και ιδίως στους τομείς υψηλού κίνδυνου (υγεία, ΟΤΑ, άμυνα, δημόσια έργα, δημοσιές συμβάσεις – προμήθειες).
- Υιοθέτηση διεθνών ελεγκτικών προτύπων από τα ελεγκτικά σώματα.
- Καλύτερος συντονισμός και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ ελεγκτικών μηχανισμών.
- Αναμόρφωση του συστήματος προμηθειών υγείας.
- Εξόντωση του λαθρεμπορίου (καπνικά, αλκοόλ, καύσιμα).
- Αναμόρφωση του συστήματος και των διαδικασιών των δημοσίων συμβάσεων με διαφανείς όρους στα δημόσια έργα.
- Δημιουργία νομικού πλαισίου για το πολιτικό χρέος και για το πόθεν έσχες των κρατικών λειτουργών.

2.10 Η αλλαγές που φέρνει το νέο μνημόνιο στο ελληνικό σύστημα υγείας

Στο διάστημα της ένταξης της Ελλάδας στα μνημόνια (2010 έως σήμερα) παρατηρούνται σημαντικές νομοθετικές αλλαγές στο σύστημα υγείας που στοχεύουν κυρίως στην αλλαγή της δομής του, αλλά και στο δημοσιονομικό εκσυγχρονισμό του. Στο εν λόγω διάστημα, υπό τη πίεση της Τρόικα, γίνονται οι ακόλουθες νομοθετικές παρεμβάσεις:

- Δημιουργείται ο ΕΟΠΥΥ που προκύπτει από τη συνένωση καταρχήν επτά μεγάλων Ασφαλιστικών Ταμείων (ΙΚΑ, ΟΓΑ, ΟΑΕΕ, ΟΠΑΔ, ΤΥΔΚΥ, Οίκος Ναύτου) για να προσφέρει υπηρεσίες υγείας (πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας φροντίδας) σε

περισσότερους από εννέα εκατομμύρια πολίτες. Οι παροχές που προσφέρει ο ΕΟΠΥΥ είναι παροχές σε είδος και παροχές σε χρήμα. Την περίοδο αυτή ο ΕΟΠΥΥ απορροφά τις υγειονομικές μονάδες του ΙΚΑ και λειτουργεί ταυτόχρονα ως πάροχος και αγοραστής υπηρεσιών υγείας. Ο ΕΟΠΥΥ έχει και δικούς τους ιατρούς (που εργάζονταν στις υγειονομικές μονάδες του ΙΚΑ), αλλά δικτυώνεται και με ιατρούς που αμείβονται από τον ΕΟΠΥΥ κατά πράξη. Ο ΕΟΠΥΥ αν και αποτελεί ένα φιλόδοξο τόλμημα που αποσκοπεί στην ενιαία παροχή υπηρεσιών υγείας, εντούτοις "στήθηκε" πρόχειρα χωρίς καμία σοβαρή αναλογιστική μελέτη για τη βιωσιμότητά του αφού καλείται να καλύψει τις ληξιπρόθεσμες οφειλές των ασφαλιστικών ταμείων στο χώρο της υγείας, χωρίς να έχει προβλεφθεί η ανάλογη χρηματοδότηση και με ένα προϋπολογισμό που αποδεικνύεται ανεπαρκής για τις υποχρεώσεις που έχει. Ένα εξίσου επιβαρυντικό στοιχείο της βιωσιμότητάς του είναι ότι δεν έχει καμία εικόνα για τα έσοδά του (δηλαδή τις ασφαλιστικές εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών) αφού αυτές πιστοποιούνται και εισπράττονται από τα ασφαλιστικά ταμεία, τα οποία στη συνέχεια του μεταφέρουν σε μεταγενέστερο χρόνο το ποσό που αναλογεί στις εισφορές στον κλάδο της υγείας.

- Με τον Ν. 4238/2014, ύστερα και από απαίτηση της Τρόικα, αλλάζει η φυσιογνωμία και ο ρόλος του ΕΟΠΥΥ, ο οποίος παραμένει μόνο αγοραστής υπηρεσιών υγείας τόσο από το δημόσιο, όσο και από τον ιδιωτικό τομέα υγείας. Η αλλαγή του ρόλου του ΕΟΠΥΥ σηματοδοτεί και αλλαγή του τρόπου λειτουργίας της αγοράς των υπηρεσιών υγείας και σημαντική αναβάθμιση του ρόλου του ιδιωτικού τομέα, ο οποίος διεκδικεί να υποκαταστήσει σε αρκετές περιπτώσεις το δημόσιο τομέα. Κατά ορισμένους ερευνητές η αλλαγή της φυσιογνωμίας του ΕΟΠΥ, μετά από την απαίτηση της Τρόικα, σηματοδοτεί μία προσπάθεια ιδιωτικοποίησης του συστήματος υγείας στην Ελλάδα. Η δημιουργία του ΕΟΠΥΥ και η αλλαγή της φυσιογνωμίας του μόνο σε αγοραστή των υπηρεσιών υγείας αποσκοπεί:

- α) να υπάρχει η συγκέντρωση των πόρων σ' ένα μόνο φορέα.
- β) να γίνει καλύτερη και ορθολογικότερη διαχείριση των χρημάτων – δαπανών.
- γ) να επιτευχθεί αύξηση των χρηματοδοτικών πόρων. Γενικά ο στόχος του ΕΟΠΥΥ είναι ο έλεγχος των δαπανών υγείας και η ορθολογικότερη κατανομή τους.

- Μέτρα που συμβάλλουν στον περιορισμό των δαπανών του συστήματος υγείας όπως η θεσμοθέτηση των ΚΕΝ (ΦΕΚ 1702/β/2011) - που αποτελεί ένα νέο τρόπο αποζημίωσης των νοσηλίων των δημόσιων νοσοκομείων, η ανάπτυξη ενός συστήματος προμηθειών υγείας και η ανάπτυξη του πληροφοριακού συστήματος του

ΕΟΠΥΥ παρέχοντας ηλεκτρονικές υπηρεσίες στους πολίτες και τη σύνδεσή του με τους παρόχους υγείας μέσω των εφαρμογών e-ΔΑΠΥ και e-prescription.

- Μέτρα που συμβάλλουν στην αύξηση των εσόδων, όπως η θεσμοθέτηση του clawback όπου καθορίζεται ανώτατη μηνιαία δαπάνη του ΕΟΠΥΥ για τους ιδιώτες παρόχους υγείας, οι οποίοι οφείλουν να επιστρέψουν στον ΕΟΠΥΥ τα χρήματα που ξεπερνούν αυτό το ανώτατο ποσό) και θεσμοθέτηση του rebate (που είναι υποχρεωτική έκπτωση επί του τιμολογίου των παρεχόμενων υπηρεσιών από τους ιδιώτες παρόχους υγείας, συμπεριλαμβανομένων και των φαρμακοποιών, καθώς επίσης και αύξηση της συμμετοχής των πολιτών στο κόστος των υπηρεσιών υγείας και των συνταγογραφούμενων φαρμάκων. Στα πλαίσια του υπό έγκριση τρίτου μνημονίου δρομολογείται η αύξηση της ασφαλιστικής εισφοράς στον κλάδο υγείας.

- Μέτρα για την αύξηση της πρόσβασης των πολιτών στις υπηρεσίες υγείας με τη θεσμοθέτηση του Health Voucher (το οποίο χρηματοδοτείται από το ΕΣΠΑ και παρέχει δικαίωμα ελεύθερης πρόσβασης σε υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας σε πρώην ασφαλισμένους του ΕΟΠΥΥ με εισόδημα μικρότερο των 15.000 ευρώ ετησίως) και της νοσοκομειακής και φαρμακευτικής κάλυψης των ανασφάλιστων.

2.11 Το τρίτο μνημόνιο πλήττει τους αγρότες

Διπλασιασμός της προκαταβολής φόρου εισοδήματος για τους αγρότες φέρνει το τρίτο μνημόνιο αναδρομικά για την χρήση του έτους 2014 από 1η Ιανουαρίου 2015 στο οποίο προβλέπεται επαναφορά του συντελεστή προκαταβολής φόρου εισοδήματος στο 55% αντί 27,5%, αναδρομικά για τα εισοδήματα του 2014. Επίσης αυξάνεται και ο ειδικός φόρος κατανάλωσης για το αγροτικό ντίζελ από τα 66 στο 200 ευρώ από την 1η Οκτώβριου 2015. Συγκεκριμένα, οι αγρότες κατά την αγορά του πετρελαίου κίνησης για την εξυπηρέτηση των αναγκών της παραγωγής τους καταβάλλουν κανονικά τον ΕΦΚ (ειδικός φόρος κατανάλωσης) των 0,33 ευρώ το λίτρο και εκ των υστέρων εισπράττουν ως επιστροφή φόρου την διάφορα μεταξύ του ΕΦΚ του αγροτικού πετρελαίου και του ΕΦΚ του κανονικού πετρελαίου κίνησης. Δηλαδή το ποσό των 0,264 ευρώ το λίτρο (0,330 ευρώ -0,066 ευρώ =0,264). Μετά την αύξηση του συντελεστή αγροτικού πετρελαίου από το 0,066 στα 0,200 ευρώ το λίτρο την 1/10/2015 η διάφορα του ΕΦΚ που θα επιστραφεί θα μειωθεί από τα 0,264 στα 0,130 ευρώ το λίτρο.

2.12 Ισοδύναμα 300 εκατ. ευρώ για τον ΦΠΑ στην εκπαίδευση

Προς τέλος του Οκτώβρη 2015 ξεκίνησε η αναζήτηση ισοδύναμων ύψους 300 εκατ. ευρώ από την κυβέρνηση ώστε να αποφευχθεί η επιβολή του ΦΠΑ 23% στην ιδιωτική εκπαίδευση. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ξεκαθάρισε ότι το ΦΠΑ στην ιδιωτική εκπαίδευση ή θα είναι μηδενικό ή θα είναι 23% καθώς το κυβερνητικό επιτελείο εξακολουθεί να αναζητά ισοδύναμα προκειμένου να αποσύρει το μέτρο. Εκφράζονται έντονες επιφυλάξεις για την οικονομική αποτελεσματικότητα της επιβολής του ΦΠΑ, αφού μπορεί να προκαλέσει φύγει μαθητών από τα ιδιωτικά σχολεία, μείωση του προσδοκώμενου έσοδο και επιβάρυνση της δημόσιας παιδείας. Επιπλέον όμως κρίνεται ότι μεν ένας ταξικός φόρος που όμως δεν χτυπά μονό τα υψηλό εισοδήματα αλλά και τα μικρομεσαία.

Αυτό που πρότειναν ήταν:

1. Αύξηση των τελών κυκλοφορίας των πολυτελών και μεγάλου κυβισμού αυτοκίνητων καθώς και η καταβολή τελών για αυτοκίνητα που μέχρι τώρα απαλλάσσονταν, όπως τα νέα αντιρρυπαντικής τεχνολογίας. Αν και ούτε αυτό το μέτρο θα έχει προσδοκώμενο αποτέλεσμα αφού μπορεί να οδηγήσει σε νέο κύμα κατάθεσης πινακίδων ενώ θα υπάρχουν και συνέπειες στην αγορά του αυτοκίνητου.
2. Αύξηση ειδικού φόρου στα προϊόντα καπνού και στα αλκοολούχα ποτά.
3. Αύξηση των διοδίων.
4. Πιθανή επιβολή ειδικής εισφοράς στα κέρδη των επιχειρήσεων.
5. Επιβολή φόρου στα τυχερά παιχνίδια, συγκεκριμένα 5 λεπτά του ευρώ ανά στήλη παιχνιδιού στο Κίνο του ΟΠΑΠ, καθώς το 2014 τα έσοδα από αυτό το παιχνίδι ήταν 2 δις ευρώ. Με τον τρόπο αυτό η κάθε στήλη που σήμερα κοστίζει 50 λεπτά, θα αυξηθεί στα 55 λεπτά, και με δεδομένο ότι το 2014 παιχτήκαν 4,5 δις στήλες το ποσό που αναλογεί στα κρατικά ταμεία μετά την φορολόγηση φτάνει τα 225 εκ. ευρώ.
6. Η αύξηση του ΦΠΑ σε διαφορές κατηγορίες κρεάτων από το 13% στο 23% η σε κάποια επεξεργασμένα προϊόντα. Όπως βουβάλι, ελάφι, αγριογούρουνο, μοσχάρι και οτιδήποτε προέρχεται από κνήγι.

2.13 Αλλαγές με το δεύτερο πακέτο προαπαιτούμενων σε 100 δόσεις, ΕΝΦΙΑ, αγροτικό πετρέλαιο και ΣΔΟΕ

Ο τίτλος του νομοσχεδίου είναι «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και του συμβουλίου της 23ης Οκτώβριου 2012 για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2013/12/ΕΕ του συμβουλίου της 13ης Μαΐου 2013 για την προσαρμογή της οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και του συμβουλίου για την ενεργειακή απόδοση, λόγω της προσχώρησης της δημοκρατίας της Κροατίας και άλλες διατάξεις» και κατατέθηκε στην Βουλή στις 29 Οκτωβρίου 2015.

Οι διατάξεις που περιλαμβάνονται στο πολυνομοσχέδιο περί ρύθμισης των 100 δόσεων αποτελείται από τον ΕΝΦΙΑ, την κατάργηση της επιστροφής ΕΦΚ για το αγροτικό πετρέλαιο και την μεταφορά αρμοδιοτήτων του ΣΔΟΕ (Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος) στην ΓΓΔΕ (Γενική Γραμματεια Δημοσίων Εσόδων).

Ευνοϊκότερο το καθεστώς για ρύθμιση χρεών με άτοκες δόσεις για οφειλέτες που χρωστούν κάτω από 5.000 ευρώ. Καθώς με την προηγούμενη διάταξη για να είναι άτοκες οι δόσεις, έπρεπε η περιουσία του οφειλέτη να μην ξεπερνά τις 150.000 ευρώ βάσει του Ε9. Με το νέο πολυνομοσχέδιο η αξία των ακίνητων εξετάζεται όπως αυτή αποτυπώνεται στο εκκαθαριστικό του ΕΝΦΙΑ.

Στην προηγούμενη διάταξη ίσχυε πως όσοι οφειλέτες χρωστούν έως 5.000 ευρώ δικαιούνται άτοκες δόσεις, εφόσον η ακίνητη περιουσία τους δεν ξεπερνά τις 150.000 ευρώ συνολικά περιλαμβανόμενου και τα εκτός σχεδίου χωράφια. Σε αντίθεση με την νέα διάταξη όπου εξετάζεται αν ξεπερνά τις 150.000 ευρώ η αξία της ακίνητης περιουσίας του οφειλέτη, όπως υπολογίζεται για τον προσδιορισμό του συμπληρωματικού ΕΝΦΙΑ και η οποία προκύπτει από την τελευταία δήλωση – πράξη προσδιορισμού του φόρου όπου εκεί υπολογίζονται μόνο τα κτίσματα και τα εντός αντικειμενικού συστήματος οικόπεδα.

Διευκρινίζεται ότι η αύξηση του συντελεστή ΕΦΚ αγροτικού πετρελαίου Diesel, από 66 ευρώ σε 200 ευρώ ανά χιλιόμετρο, ισχύει για την περίοδο 1/10/2015 έως 30/9/2016. Όπου στην συνέχεια ο φόρος εξισώνεται πλήρως με ότι ισχύει για τις υπόλοιπες χρήσεις.

Μεταρρυθμίζεται νομοτεχνικά υφιστάμενη διάταξη που προβλέπει την διατήρηση του μηδενικού επιτοκίου για τους οικονομικά ασθενέστερους μικροοφειλέτες.

Συγκεκριμένα ορίζεται ότι η αξία της ακίνητης περιουσίας του οφειλέτη θα καθορίζεται από την πράξη του προσδιορισμού του ΕΝΦΙΑ.

Μεταφέρονται 500 οργανικές θέσεις από το ΣΔΟΕ στη ΓΓΔΕ καθώς και αυξάνεται από 3.500 σε 4.020 ο αριθμός των υποθέσεων φορολογικού και τελωνιακού ενδιαφέροντος που μεταφέρονται από το ΣΔΟΕ στη ΓΓΔΕ, προκειμένου να αποφεύγονται επικαλύψεις αρμοδιοτήτων.

Ευνοϊκό το φορολογικό καθεστώς για τον Οργανισμό Μεγάρου Μουσικής Αθηνών (ΟΜΜΑ) όπως αναφέρεται στις διατάξεις του νομοσχεδίου παρατείνεται μέχρι και 31/1/2016. Ο ΟΜΜΑ απαλλάσσεται από την υποχρέωση φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας καθώς και απαγορεύει κάθε είδους συμψηφισμού χρεών και απαιτήσεων του ΟΜΜΑ αν αυτό καταλήγει σε βάρος των οικονομικών του οργανισμού. Επιπλέον δεν υπολογίζονται τόκοι και πρόστιμα σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν.δ, 356/1974 για χρέη του ΟΜΜΑ από καταπτώσεις εγγυήσεων του ελληνικού δημόσιου.

Κατοχυρώνεται η παραλιακή ζώνη Κερατσινίου Δραπετσώνας η οποία συνορεύει με το λιμάνι του Πειραιά ως ζώνη αστικής ανάπτυξης. Παραχωρείται η περιοχή για χρήσης βιομηχανίας, βιοτεχνίας υπηρεσιών μεταποίησης πολιτισμού και αθλητισμού, εκπαίδευσης, τουρισμού και αναψυχής. Επίσης προβλέπεται η δημιουργία κοινοχρήστων χώρων και εκτεταμένου χώρου κοινόχρηστου πράσινου σε αδόμητες περιοχές καθώς και ανάδειξη βιομηχανικών και πολιτιστικών μνημείων.

2.14 Μονιμοποιείται η φτωχοποίηση σημαντικού τμήματος των πολιτών

Συμφώνα με τα στοιχεία της έκθεσης του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), ο πληθυσμός της Ελλάδας που δεν εργάζεται υπερβαίνει τα 7 εκατ. άτομα, με ολέθριες συνέπειες για την βιωσιμότητα της οικονομίας.

Ενδεικτικά, σύμφωνα με την έκθεση του ΟΟΣΑ:

- Ο αριθμός των ανέργων (2015) κινείται στα 1.196.736 άτομα, ενώ σε τουλάχιστον 350.000 οικογένειες δεν υπάρχει ούτε ένα εργαζόμενο μέλος. Σε αυτό το θλιβερό στοιχείο έρχεται να προστεθεί και η εκτίμηση της Κομισιόν ότι η ανεργία στην Ελλάδα για το 2015 θα φτάσει το 25,7%, ενώ το 2016 θα αυξηθεί στο 25,8% επί του οικονομικά ενεργού πληθυσμού.
- Μια ιδιαίτερα ζοφερή εικόνα παρουσιάζει και η αποτύπωση του ποσοστού μακροχρόνιας ανεργίας. Περισσότεροι από 7 στους 10 ανέργους (73,1%) δεν

έχουν δουλειά για πάνω από 2,5 χρόνια, ενώ οι νέοι άνθρωποι (18-24 ετών) αποτελούν το μεγαλύτερο θύμα της ανεργίας, καθώς το ποσοστό τους ανέρχεται σε 48,5%.

- Εξίσου ανησυχητικό είναι και το γεγονός ότι τουλάχιστον 9 στους 10 ανέργους δεν λαμβάνουν καμία απολύτως στήριξη από τον ΟΑΕΔ, ούτε ως επίδομα ανεργίας, ούτε ως επιδότηση απασχόλησης.
- Ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός (όσοι δεν εργάζονται ούτε αναζητούν εργασία) ανήλθε συνολικά σε 3.296.280 άτομα, ενώ το σύνολο των απασχολούμενων αριθμεί 3.591.407 άτομα. Από τους απασχολούμενους, τουλάχιστον 1 εκατ. άτομα που εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα παραμένουν απλήρωτοι έως και 5 μήνες.
- 7 στις 10 θέσεις εργασίας που ανοίγουν αφορούν σε προσωρινή ή και περιστασιακή απασχόληση, καθώς οι λεγόμενες «ευέλικτες μορφές εργασίας» τείνουν να καταστούν κανόνα στην ελληνική πραγματικότητα.

2.15 Τρίτο πακέτο νομοσχεδίων με 13 προαπαιτούμενα

Στις 18 Νοεμβρίου 2015 κατατέθηκε το τρίτο πακέτο προαπαιτούμενων που είχε τίτλο «Επείγουσες ρυθμίσεις για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων».

Το πολυνομοσχέδιο περιλαμβάνει τα ισοδύναμα που θα οδηγήσουν στην εκταμίευση των 10 + 2 δις ευρώ, όπου 10 δις ευρώ για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών και 2 δις ευρώ για την υπό-δότηση.

Συμφώνα με την εκπρόσωπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Μίνα Αντρειά η εφαρμογή του δεύτερου πακέτου προαπαιτούμενων η οποία θα ολοκληρωθεί μέχρι τα μέσα Δεκεμβρίου όπως ορίζει η απόφαση του Eurogroup της 23ης Νοέμβριου θα «ξεκλειδώσει» την υπό δόση 1 δις ευρώ που εκκρεμεί από την πρώτη δόση του προγράμματος και θα ανοίξει το δρόμο για την πρώτη αξιολόγηση.

Το πολυνομοσχέδιο περιλαμβάνει τις διατάξεις για την προστασία της πρώτης κατοικίας από τους πλειστηριασμούς για τους δανειολήπτες του «νόμου Κατσέλη», τη ρύθμιση για 100 δόσεις, τις αλλαγές στα τέλη κυκλοφορίας, τις τιμές των γενόσημων φαρμάκων και τα ισοδύναμα για τον ΦΠΑ 23% στην ιδιωτική εκπαίδευση.

Το Δ.Σ του ευρωπαϊκού μηχανισμού σταθερότητας (ESM) έγκρινε την εκταμίευση της υπό-δότης των 2 δις ευρώ, σύμφωνα με αυτή την απόφαση έρχεται σε συνέχεια της υλοποίησης από την ελληνική κυβέρνηση του πρώτου πακέτου προαπαιτούμενων καθώς θα χρησιμοποιηθεί για την εξυπηρέτηση χρέους, καθώς και για τον συμψηφισμό οφειλών και συγχρηματοδότηση έργων που χρηματοδοτούνται από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία. Με ανακοίνωση του ESM αναφέρεται πως τα 2 δις ευρώ είναι η δεύτερη εκταμίευση από την αρχική δότηση των 16 δις ευρώ, η οποία εγκρίθηκε τον Αύγουστο του 2015. Το πρώτο μέρος αυτής της δότησης ύψους 13 δις ευρώ εκταμιεύτηκε στις 20 Αύγουστου. Το υπόλοιπο 1 δις θα είναι διαθέσιμο προς εκταμίευση μετά την ολοκλήρωση της δεύτερης λίστας προαπαιτούμενων. Τα παραπάνω ποσά αποτελούν μέρος του προγράμματος του ESM για την Ελλάδα ύψους 86 δις ευρώ, που το ΔΣ του ESM ενέκρινε στις 19 Αύγουστου 2015.

Η λίστα με τα 13 προαπαιτούμενα είναι η εξής :

1. Διαμόρφωση του σχεδίου για τα νέα ανεξάρτητα γραμμάτια εσόδων. Το σχέδιο αυτό θα αποτελούσε την βάση για την σχετική νομοθεσία που θα πρέπει να υιοθετήσει κατά την διάρκεια του πρώτου έλεγχου του προγράμματος από τους δανειστές.
2. Μέτρα για την συλλογή εσόδων και συγκεκριμένα μέσω της αντιμετώπισης
Α: Του λαθρεμπορίου.
Β: Τριγωνικών συναλλαγών στο ΦΠΑ.
3. Έκδοση υπουργικής απόφασης για την εφαρμογή του clawback στα νοσοκομεία και άλλης υπουργικής αποφάσεις για την προς τα κάτω αναθεώρηση των τιμών των ιδιωτικών διαγνωστικών κέντρων, ώστε να ευθυγραμμιστούν οι δαπάνες στα επίπεδα του clawback.
4. Η λειτουργία επιτροπής που θα αξιολογήσει και θα εγκρίνει διορισμούς μελών διοικητικού συμβούλιου και προέδρων στις τράπεζες.
5. Έκδοση της απαραίτητης δευτερογενούς νομοθεσίας για το πτωχευτικό δίκαιο των νοικοκυριών.
6. Ρύθμιση για τα «κόκκινα δάνεια». Το θέμα του ποιοι θα αγόραζαν τα «κόκκινα δάνεια» που αφορούν την πρώτη κατοικία και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις θα εξειδικευόταν κατά τη διάρκεια του πρώτου έλεγχου. Αντίθετα, έμμεσα θα έπρεπε να ψηφιστεί το πλαίσιο για την δανειοδότηση μη τραπεζικών ιδρυμάτων που θα διαχειρίζονταν τα «κόκκινα δάνεια».

7. Υιοθέτηση 10 επιπλέον συστάσεων του ΟΟΣΑ στο πλαίσιο της δεύτερης εργαλειοθήκης καθώς και για τις αγορές των ποτών και των καύσιμων.
8. Έκδοση υπουργικής απόφασης με την οποία θα ανασυσταθεί η διυπουργική επιτροπή για τα κλειστά επαγγέλματα.
9. Παρεμβάσεις για τα έργα που συγχρηματοδοτούνται από τα κοινοτικά διαρθρωτικά ταμεία, ειδικά για τα έργα των αυτοκινητόδρομων, του μέτρο και της διαχείρισης απόβλητων, θα έπρεπε μεταξύ άλλων να συσταθεί μια διυπουργική επιτροπή που θα επιβλέπει την εφαρμογή των χρονοδιαγραμμάτων υλοποίησης των απαραίτητων αποφάσεων για την προώθηση των έργων.
10. Ο χωροταξικός σχεδιασμός και δασικός νόμος.
11. Η λήψη μη αναστρέψιμων μέτρων (συμπεριλαμβανομένης και της ανακοίνωσης της ημερομηνίας υποβολής δεσμευτικών προσφορών) για την ιδιωτικοποίηση του ΑΔΜΗΕ, εκτός αν παρουσιαστεί κάποιο εναλλακτικό σχέδιο με ισοδύναμα αποτελέσματα σε όρους ανταγωνισμού και προσέλκυσης επενδυτών πάντα με κριτήριο τις βέλτιστες ευρωπαϊκές πρακτικές ενώ θα προχωρήσει και η πλήρης αποδέσμευση του από την ΔΕΗ.
12. Ο ορισμός μια ανεξάρτητης ομάδας δράσης (task force) που θα εντοπίσει τις επιλογές και θα προετοιμάσει τις προτάσεις για την λειτουργία, τη δόση και την διακυβέρνηση Σουνίου ταμείου αποκρατικοποιήσεων. Επίσης θα πρέπει να ολοκληρωθούν οι δράσεις στο σκέλος των αποκρατικοποιήσεων που προβλέπονται για το τέταρτο τρίμηνο του 2015.
13. Η υιοθέτηση του νόμου για το νέο ενιαίο μισθολόγιο στον δημόσιο τομέα που θα εφαρμοστεί από 1ης Ιανουαρίου 2016.

2.16 Συζήτηση στην Βουλή για τον προϋπολογισμό του 2016 και για την Schengen

Κατά τον τελευταίο μήνα του έτους απασχόλησε τους βουλευτές για κάποιες ημέρες, η συζήτηση για τον προϋπολογισμό του κράτους για το 2016 και η συζήτηση για την έξοδο της Ελλάδας από την περιοχή Schengen.

Ο αναπληρωτής υπουργός μεταναστευτικής πολιτικής κ. Μουζάλας είχε υποστηρίξει σε μια ομιλία του πως η Schengen για την Ελλάδα είναι σημαντική. Όσον αφορά την διαχείριση των συνόρων, συνέχισε να ενημερώνει ότι δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα

διότι ελέγχονται πλήρως και πως μέχρι το τέλος του Δεκέμβρη είχε διαβεβαιώσει ότι θα έχουν τελειώσει τα προβλήματα με την Ειδομένη χωρίς εντάσεις. Ο κ. Μουζάλας επίσης διέψευσε ότι η Ε.Ε. είχε δώσει 400 μηχανήματα online δακτυλοσκόπησης και ότι η Ελλάδα δεν τα πήρε όσον αφορά την υλοποίηση των hotspots. Τέλος έκανε λόγο για τις καθυστερήσεις υλοποίησής τους, πράγμα που παραδέχτηκε αναφέροντας ότι είχε ξεκινήσει εκείνη την περίοδο από τον στρατό και μέχρι το τέλος του μήνα τα κέντρα θα ήταν έτοιμα.

Ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης κ. Δραγασάκης ωστόσο στην ομιλία του για τον προϋπολογισμό του κράτους για το οικονομικό έτος 2016, είχε πει ότι στις αρχές του επόμενου έτους θα γίνονταν η πρώτη αξιολόγηση του προγράμματος και η συζήτηση για το χρέος. Τόνισε ότι θα υπάρξει ανάπτυξη το β' εξάμηνο του 2016 και κατά το τέλος του έτους υποστήριξε ότι θα ξεκινήσει ο δανεισμός από τις αγορές. Τέλος οι στόχοι για τις τράπεζες είναι:

1. Η αξιολόγηση των διοικήσεων.
2. Το πλαίσιο για τα κόκκινα δάνεια.
3. Η προετοιμασία ενός νόμου που θα εγκαινιάζει ένα σύστημα διαύγειας στις τράπεζες που δίνουν δάνεια.
4. Η ενίσχυση της ρευστότητας.
5. Η κατοχύρωση και η άσκηση των δικαιωμάτων του δημοσίου.

Έπειτα από πολλές ημέρες συζήτησης για τον προϋπολογισμό, έγινε ψηφοφορία στην Βουλή με αποτέλεσμα οι περισσότεροι βουλευτές να ψηφίζουν «ναι».

Ο προϋπολογισμός του 2016 προβλέπει:

- Παρεμβάσεις και μέτρα ύψους 5,733 δις ευρώ για την μείωση δαπανών και την αύξηση εσόδων.
- Επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος ύψους 0,53% του ΑΕΠ το 2016 από πρωτογενές έλλειμμα 0,20% που εμφανίστηκε το 2015.
- Αναθεώρηση της φορολογίας εισοδήματος παράλληλα με την επανεξέταση των φοροαπαλλαγών.
- Μεταρρύθμιση της κοινωνικής ασφάλισης.
- Μεταρρύθμιση του υφιστάμενου μισθολογίου στο δημόσιο.
- Σε ότι αφορά τις δαπάνες από τις αλλαγές που θα γίνουν στις συντάξεις του δημοσίου προβλέπεται εξοικονόμηση δαπανών 188 εκατ. ευρώ.
- Από τον εξορθολογισμό τη χορήγησης του επιδόματος θέρμανσης με μείωση δαπάνης κατά 50% εξοικονόμησης 105 εκατ. ευρώ.

- Από την μείωση των αμυντικών και άλλων λειτουργιών δαπανών του Υπουργείου αμύνης εξοικονόμηση 500 εκατ. ευρώ.
- Από τις συντάξεις των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης εξοικονόμηση 538 εκατ. ευρώ.
- Από τις εισφορές και λοιπές παροχές οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης εξοικονομήσεις 1,113 δις ευρώ.
- Το σύνολο δαπανών θα ανέλθει με αυτόν τον τρόπο σε 55.751 δις ευρώ σε αντίθεση με το 2015 που ήταν 55.664 δις ευρώ.
- Από την αναμόρφωση του κώδικα ΦΠΑ θα υπάρξει αύξηση 1,310 δις ευρώ.
- Από την αναμόρφωση που έγινε στους συντελεστές στην ειδική προσφορά αλληλεγγύης θα υπάρξει αύξηση εσόδων 377 εκατ. ευρώ.
- Από την αύξηση των συντελεστών στον φόρο πολυτελούς διαβίωσης 32 εκατ. ευρώ.
- Από την αύξηση που έγινε στους συντελεστές στον φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων 150 εκατ. ευρώ.
- Από την αύξηση της προκαταβολής φόρου εισοδήματος για τους ελεύθερους επαγγελματίες 114 εκατ. ευρώ.
- Από την αύξηση προκαταβολής για τους αγρότες 79 εκατ. ευρώ.
- Από την αναμενόμενη αύξηση των συντελεστών φορολογίας του αγροτικού εισοδήματος 32 εκατ. ευρώ.
- Από την επιβολή ειδικού τέλους ανά στήλη σε κάθε τυχερό παιχνίδι του ΟΠΑΠ 210 εκατ. ευρώ.

Το σύνολο των εσόδων του προϋπολογισμού θα ανέλθει στα 53,527 δις ευρώ σε αντίθεση με το 2015 που ήταν στα 53,091 δις ευρώ.

- Τα καθαρά έσοδα θα ανέλθουν σε 49,107 δις ευρώ ενώ το 2015 ανήλθε στα 48,168 δις ευρώ.
- Η αύξηση κατά 863 εκατ. ευρώ θα προέλθει από φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων και θα διαμορφωθεί στα 7,834 δις ευρώ λόγω των αλλαγών στην φορολογία εισοδήματος που έχουν γίνει και συνεχίζουν να γίνονται.
- Οι φόροι στην περιουσία ανέρχονται στα 3,788 δις ευρώ ενώ υπάρχει αύξηση 920 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2015 λόγω είσπραξης των δύο δόσεων ΕΝΦΙΑ στις αρχές του έτους 2016.

- Τα έσοδα από τους έμμεσους φόρους διαμορφώνονται στα 24,738 δις ευρώ και θα είναι αυξημένα κατά 1,141 δις ευρώ σε σχέση με το 2015 λόγω αύξησης εισπραξης από τις αλλαγές του ΦΠΑ.

2.17 «Πόθεν έσχες»

Μετά την αντιπαραβολή της χρήσης του έτους 2011, διαπιστώθηκαν μεγάλες διαφορές και ανακρίβειες ύψους 1 εκατ. ευρώ. και επιπλέον καταθέσεις από βουλευτές και πρώην Υπουργούς. Στην συνέχεια παραπέμφθηκαν οι υπόχρεοι που εμφάνισαν προβληματικές δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης, παρότι είχαν δεχτεί πολλαπλές οχλήσεις με επιστολές στον Εισαγγελέα. Ύστερα από αναδρομικό έλεγχο που έκανε το Ελεγκτικό Συνέδριο οι βουλευτές ήταν 19 και κλήθηκαν να επιστρέψουν στο δημόσιο περίπου 2 εκατ. ευρώ, τα οποία δεν μπορούσαν να δικαιολογήσουν.

2.18 Παράταση στα ιδιωτικά έργα

Ως προς την εξυγίανση των επενδύσεων που προβλέπονται στους αναπτυξιακούς νόμους και την παράταση της προθεσμίας υλοποίησης των επενδύσεων που εκκρεμούν, ο Υπουργός Οικονομικών κ. Σταθάκης έκανε λόγο ότι οι δυο προηγούμενοι αναπτυξιακοί νόμοι έχουν συσσωρεύσει τα 6.000 επενδυτικά σχέδια και επεσήμανε ότι τα 800 εκατ. ευρώ ήταν από την προηγούμενη κυβέρνηση και ότι θα υπάρξει σχεδιασμός για την παύση της καθυστέρησης των επενδύσεων. Η λύση που έδωσε ο Υπουργός Οικονομικών είναι να δοθεί μια παράταση 18 μηνών δηλαδή μέχρι τα μέσα του 2017 και θα περιλαμβάνει και τους δυο προηγούμενους νόμους και όλες τις επενδύσεις ανεξαρτήτως ποιες έχουν παράταση ήδη. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι σε αυτήν την παράταση θα ενταχθούν μόνο επιχειρήσεις που έχουν κάνει αίτημα ή έχουν ολοκληρώσει το 50%.

2.19 Τέταρτο πακέτο προαπαιτούμενων

Στις 12 Δεκεμβρίου 2015 κατατέθηκε άλλο ένα πολυνομοσχέδιο το οποίο συντάχθηκε για την εκταμίευση της δόσης του 1 δις ευρώ. Περιέχει έξι κεφάλαια και

45 άρθρα με τίτλο «Διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, μισθολογικές ρυθμίσεις και άλλες επείγουσες διατάξεις εφαρμογής της συμφωνίας, της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.

Τα έξι κεφάλαια είναι:

Κεφάλαιο 1: Διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών, ανάπτυξης και τουρισμού.

Κεφάλαιο 2: Διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών. Μισθολογικές ρυθμίσεις των υπαλλήλων του δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, των νομικών προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, καθώς και των ΔΕΚΟ του κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005 (Α' 314) και άλλες μισθολογικές διατάξεις.

Κεφάλαιο 3: Διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας.

Κεφάλαιο 4: Διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Υγείας.

Κεφάλαιο 5: Διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Κεφάλαιο 6: Κύρωση συμφωνιών τροποποίησης των συμβάσεων παραχώρησης μεγάλων οδικών έργων και ρύθμιση συναφών θεμάτων.

Το νομοσχέδιο εισήχθη στην αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή για την επεξεργασία του με την διαδικασία του κατεπείγοντος. Ο στόχος της κυβέρνησης ήταν να ψηφιστεί το πολυνομοσχέδιο και έπειτα να πραγματοποιηθεί συνεδρίαση στο Euroworking group όπου πίστευαν πως θα εγκρίνουν την εκταμίευση της δόσης του 1 δις ευρώ. Στις 15 Δεκεμβρίου 2015 πραγματοποιήθηκε στην Βουλή η ψήφιση του νομοσχεδίου όπου και υπερψηφίστηκε.

Στην λίστα των 13 προαπαιτούμενων περιλαμβάνονταν υπουργικές αποφάσεις ή προεδρικά διατάγματα όπως:

1. Η συγκρότηση επιτροπής που θα αξιολογήσει τη λειτουργία και την αποτελεσματικότητα του ειδικού λογισμικού για τον εντοπισμό κρουσμάτων, απάτης τύπου carousel, που αποσκοπούν στην κλοπή του ΦΠΑ.
2. Οι διαδικασίες καταγραφής της χωρητικότητας των δεξαμενών καυσίμων προκειμένου να διευκολύνονται οι διασταυρώσεις δεδομένων κατά τους ελέγχους στην διακίνηση που είναι προαπαιτούμενο, δεν απαιτείται νομοθετική ρύθμιση αλλά υπουργική απόφαση που είναι έτοιμη προς έκδοση.
3. Η έκδοση υπουργικής απόφασης για την επανασύγκλιση της διυπουργικής επιτροπής για τα κλειστά επαγγέλματα.

4. Η έκδοση απόφασης για την εφαρμογή clawback στα νοσοκομεία.
5. Η υπουργική απόφαση για την προς τα κάτω αναθεώρηση των τιμών των ιδιωτικών διαγνωστικών κέντρων ώστε να επαναρυθμιστούν οι δαπάνες στα επίπεδα του clawback.
6. Η λειτουργία επιτροπής στο ταμείο χρηματοπιστωτικής σταθερότητας που θα αξιολογεί και θα εγκρίνει διορισμούς μελών διοικητικού συμβουλίου και προέδρων στις τράπεζες.
7. Η επιτάχυνση της απορρόφησης των κοινοτικών κονδυλίων από τα διαρθρωτικά ταμεία.

Κόκκινα δάνεια

Στο νομοσχέδιο αυτό δίνετε η δυνατότητα ίδρυσης Α.Ε. που θα έχουν έδρα την Ελλάδα και θα λειτουργεί με άδεια της Τράπεζας της Ελλάδος. Οι εταιρείες αυτές θα διαχειρίζονται τα «κόκκινα» δάνεια και σε αυτές θα πωλούνται δάνεια που έχουν καθυστέρηση έως και 90 ημέρες, ταυτόχρονα έχει υπάρξει ειδοποίηση του οφειλέτη να ρυθμίσει την οφειλή του. Η δυνατότητα αυτή αφορά τα επιχειρηματικά δάνεια αποκλειστικά. Οι εταιρείες που εξαγοράζουν τα κόκκινα δάνεια θα μπορούν να χορηγήσουν νέα δάνεια, μετά από άδεια της Τράπεζας της Ελλάδος με σκοπό να αναχρηματοδοτηθούν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια.

Μισθολόγιο δημόσιων υπαλλήλων

Άλλο ένα μέρος του νομοσχεδίου είναι οι αλλαγές του μισθολογίου στους δημόσιους υπαλλήλους. Προβλέπεται ο ορισμός μισθολογικών κλιμακίων ανάλογα με την κατηγορία της εκπαίδευσής τους, δηλαδή κάποιος υπάλληλος με κατηγορία εκπαίδευσης ΠΕ και ΤΕ προβλέπονται 19 μισθολογικά κλιμάκια, ενώ για υπαλλήλους με ΔΕ και ΥΕ 13 μισθολογικά κλιμάκια. Με το νομοσχέδιο καθιερώνεται ο θεσμός της μισθολογικής εξέλιξης η οποία συνδέεται με την αξιολόγηση των υπαλλήλων. Σε περίπτωση αύξησης αποδοχών η προσωπική διαφορά θα καταβάλλεται σε βάθος τετραετίας. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι καταργείται η αποζημίωση για συμμετοχή σε συλλογικούς οργανισμούς.

Φαρμακευτικές δαπάνες

Ορίζεται αυτόματος μηχανισμός επιτροπής (clawback) στη δαπάνη των δημόσιων νοσοκομείων και των φαρμακείων του ΕΟΠΠΥ. Το όριο των δαπανών clawback είναι 570 εκατ. ευρώ για το 2016, 550 εκατ. ευρώ για το 2017 και 530 εκατ. ευρώ για το 2018.

Τέλος το νομοσχέδιο αφορά τα έργα του ΕΣΠΑ και τροποποιήσεις των συμβάσεων των αυτοκινητόδρομων.

2.20 Παράλληλο πρόγραμμα

Κατατέθηκε στην Βουλή στις 14 Δεκεμβρίου 2015 μαζί με το πολυνομοσχέδιο, για πρώτη φορά ένα παράλληλο πρόγραμμα που θα υλοποιεί μέρος του πολυνομοσχεδίου το οποίο έχει τίτλο «Μέτρα για τη επιτάχυνση του κυβερνητικού έργου και άλλες διατάξεις».

Το νομοσχέδιο αυτό περιλάμβανε:

- Την ένταξη των ανασφάλιστων στο ΕΣΥ, για παροχή καθολικής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Καθολική υγειονομική κάλυψη θα έχουν και οι μετανάστες με έγγραφα παραμονής.
- Την ίδρυση «ΚΕΠ φτωχών» στον οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης για την υποδοχή και εξυπηρέτηση ευάλωτων κοινωνικών ομάδων με τα κοινωνικά προγράμματα που θα προωθούνται.
- Την ρύθμιση για την δυνατότητα παροχής επιχορήγησης σε προνοιακά ιδρύματα από το Υπουργείο Εργασίας, προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος κλεισίματος τους.
- Την παράταση για ένα χρόνο ακόμα στα συσσίτια απόρων, επέκταση της κάρτας σίτισης κοκ.
- Την δημιουργία προγραμμάτων κοινωφελούς εργασίας για ανέργους.
- Την ρύθμιση θεμάτων προσωπικού των ΟΤΑ, σε παραμεθόριες περιοχές και η δυνατότητα μεταφοράς ΑΜΕΑ.
- Το κοινωνικό τιμολόγιο ΔΕΗ για ευπαθείς ομάδες.
- Την οριστική επίλυση της εκκρεμότητας των επιτυχόντων στο ΑΣΕΠ του 1997 με την μετάταξή τους σε πίνακα διοριστέων.
- Την διερεύνηση ενισχυτικής διδασκαλίας σε γυμνάσια και λύκεια και αυτονόμηση και αναβάθμιση του Ανοικτού Πανεπιστημίου.
- Την παροχή δυνατότητας στο πλαίσιο της κινητικότητας στους δημοτικούς αστυνομικούς να επιστρέψουν από τα σωφρονιστικά καταστήματα.
- Την μοριοδότηση των τριτέκνων ώστε να εξισωθούν με τους πολύτεκνους.
- Την εξάμηνη αναστολή πλειστηριασμού για τον ΒΙΟΜΕ, αυτοδιαχειριζόμενες επιχειρήσεις.

- Την αποποινικοποίηση μαθητικών κινητοποιήσεων.
- Την κατάργηση παρακράτησης σύνταξης ψυχικά ασθενών και φιλοξενούμενων σε δομές κλειστής περίθαλψης.
- Την καθιέρωση λίστας χειρουργείου με αντικειμενικά κριτήρια, προκειμένου να μην αποτελεί αντικειμενική συναλλαγή μεταξύ γιατρού και ασθενή.

Στις 30 Δεκεμβρίου 2015 κατατέθηκε δεύτερη ΠΝΠ με μέτρα που αφορούσαν το παράλληλο πρόγραμμα που είχε καταθέσει η κυβέρνηση και είχε ξεκινήσει και η επεξεργασία του από τις αρμόδιες επιτροπές, αλλά ταυτόχρονα υπήρξαν και εμπλοκές οι οποίες ανάγκασαν να σταματήσει η συζήτηση του θέματος. Η κυβέρνηση παρόλα αυτά δεσμεύθηκε πως η συζήτηση θα ξεκινούσε πάλι το νέο έτος. Κάποιες αλλαγές που περιλαμβάνονταν στην δεύτερη ΠΝΠ ήταν αλλαγές στον εθνικό τελωνειακό κώδικα για ποσά που εισπράττονται από τη διεύθυνση διαχείρισης δημοσίου, τροποποιούνταν διατάξεις που αφορούσαν το Υπουργείο Παιδείας, περιείχε διατάξεις για την οργάνωση και λειτουργία του ελληνικού Ανοιχτού Πανεπιστημίου. Ακόμα η ΠΝΠ αφορούσε επείγοντα μέτρα για στέγαση, σίτιση, υποδομές, χορήγηση ασύλου και επιστροφές προσφύγων και μεταναστών.

2.21 Δέσμευση Πρωθυπουργού

Κατά την τελευταία ημέρα του έτους ο Πρωθυπουργός δεσμεύθηκε ότι δεν θα υπήρχε άλλη πράξη νομοθετικού περιεχομένου για το «παράλληλο πρόγραμμα» ενώ χαρακτήρισε τον Φεβρουάριο κρίσιμο μήνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η επιβολή των capital controls στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα και οι επιπτώσεις τους στην ελληνική οικονομία

3.1 Τι είναι το capital control (έλεγχος ροής κεφαλαίου)

Capital control ονομάζονται όλα τα μέτρα που παίρνει μια κυβέρνηση, μια κεντρική τράπεζα ή άλλη ρυθμιστική αρχή, για να περιορίσει την ροή χρήματος από το εσωτερικό μιας οικονομίας στο εξωτερικό. Οι κινήσεις αυτές μπορούν να περιλαμβάνουν φόρους, δασμούς και νομοθεσίες για να περιοριστεί ο όγκος κεφαλαίου όπως και άλλων δυνάμεων της αγοράς.

Ο έλεγχος ροής κεφαλαίου μπορεί να επηρεάσει ομόλογα, μετοχές καθώς και την αγορά συναλλάγματος FOREX¹. Όταν μια χώρα βρίσκεται σε capital control, οι πολίτες μπορούν να κάνουν ανάληψη χρημάτων με συγκεκριμένο ημερήσιο όριο και η κυβέρνηση εγγυάται τις καταθέσεις των πολιτών στις τράπεζες χωρίς οι πολίτες να γνωρίζουν μέχρι ποιο ύψος. Επίσης υπάρχει όριο χρημάτων για κάποιον που επιθυμεί να φύγει σε άλλη χώρα.

Είναι μια δύσκολη απόφαση, καθώς έρχεται σε πλήρη αντιδιαστολή με μια από τις βασικές αρχές της Ε.Ε, της ελεύθερης κίνησης κεφαλαίων. Η απόφαση αυτή λαμβάνεται κάτω από αυστηρές προϋποθέσεις, για λόγους που σχετίζονται με το δημόσιο συμφέρον και την δημόσια ασφάλεια, ως ύστατο μέτρο θωράκισης της οικονομίας. Επιβάλλονται μόνο όταν υπάρχει φόβος πως οι τράπεζες δεν θα μπορέσουν να ανταποκριθούν σε μεγάλο πλήθος καταθέσεων.

3.2 Capital controls στην Ελλάδα και πως μπορούν να επιβληθούν

Η επιβολή των capital controls ξεκίνησε στην Ελλάδα τον Ιούνιο του 2015, ύστερα από την ανακοίνωση της απόφασης της κυβέρνησης για δημοψήφισμα. Αυτή η απόφαση δημιούργησε ανασφάλεια και αβεβαιότητα στον ελληνικό λαό με αποτέλεσμα να υπάρχει συνωστισμός στα ΑΤΜ, αφού δεν υπήρχε διαβεβαίωση για την εξασφάλιση της ρευστότητας του τραπεζικού συστήματος. Με την ενέργεια αυτή οι διοικήσεις των τραπεζών και η Τράπεζα της Ελλάδος προσπάθησαν να εξασφαλίσουν την ομαλή τροφοδοσία στο δίκτυο των ΑΤΜ.

1.FOREX : Είναι η συντόμευση του όρου Foreign Exchange (συνάλλαγμα) και χρησιμοποιείται για την περιγραφή συναλλαγών στην αγορά από τους επενδυτές και κερδοσκόπους.

Όμως οι αναλήψεις γίνονται όλο και πιο πολλές χάνοντας τον έλεγχο και τα τραπεζικά συστήματα φτάνοντας στα όρια, πράγμα που δεν τους άφηνε άλλη επιλογή. Την αρμοδιότητα για τα capital controls την έχει ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, αλλά η απόφαση δεν θα μπορούσε να εφαρμοστεί χωρίς την συνεργασία του Υπουργού Οικονομικών. Επιβλήθηκε διότι η Ε.Κ.Τ. σταμάτησε να στηρίζει τις τράπεζες μέσω ELA και δεν έχει κάποιο συγκεκριμένο σχέδιο επιβολής. Η Ελλάδα έπρεπε να δεσμευτεί ότι πρόκειται για παροδικό και έκτακτο μέτρο και ότι θα προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες ώστε να επανέλθει το σύστημα σε ομαλότητα.

Αρχικά προέβλεπε το κλείσιμο των τραπεζών με μια μορφή τραπεζικής αργίας, προκειμένου η κίνηση κεφαλαίων να είναι ελεγχόμενη και να αποφευχθούν οι μαζικές αναλήψεις καταθέσεων. Δεν υπάρχει χρονικό όριο για την άρση των capital controls, αλλά η διαδικασία θα πρέπει να γίνεται σταδιακά και αυτό θα έχει στόχο την ομαλοποίηση της κατάστασης. Αν η Ελλάδα αρνούταν την επιβολή αυτή τότε η Ε.Κ.Τ. θα διέκοπτε το ELA για τις ελληνικές τράπεζες. Όσον αφορά τις αναλήψεις χρημάτων υπάρχει ημερήσιο όριο των 60 ευρώ και ένα όριο για μεταφορές κεφαλαίων στο εξωτερικό με προϋποθέσεις. Για ηλεκτρονικές μεταφορές (από τράπεζα σε τράπεζα) επιτρέπεται αρκεί τα κεφάλαια να μένουν εντός Ελλάδας.

3.3 Προϋποθέσεις της εφαρμογής των capital controls

- Ανάλυση μετρητών: όποιος συναλλασσόμενος επιθυμεί ανάληψη μετρητών από κάποιο κατάστημα ή ΑΤΜ, δεν πρέπει να υπερβαίνει το ποσό των 60 ευρώ ανά ημέρα, ανά καταθέτη. Ακόμα υπάρχει δυνατότητα να μεταφερθεί το ημερήσιο ποσό σε επόμενη ημέρα ή ημέρες ακόμα και στο τέλος της εβδομάδας (κάθε Παρασκευή), δηλαδή ο δικαιούχος μπορεί μια φορά την εβδομάδα να κάνει ανάληψη έως του ποσού των 420 ευρώ.

- Ανάλυση μετρητών σε ξένο νόμισμα από τραπεζικό κατάστημα: Η ανάληψη μετρητών σε ξένο νόμισμα επιτρέπεται και ισχύει το ημερήσιο ποσό των 60 ευρώ καθώς και η μεταφορά του ημερήσιου ορίου σε επόμενη ημέρα ή στο τέλος της εβδομάδας.

- Κατάθεση επιταγής: Μπορεί να γίνει κατάθεση τραπεζικών και ιδιωτικών επιταγών μόνο σε πίστωση τραπεζικού λογαριασμού και η πληρωμή των επιταγών δεν επιτρέπεται με μετρητά.

- Πρόσβαση σε θυρίδα: Υπάρχει δυνατότητα πρόσβασης, είτε με την τήρηση μιας συνηθισμένης διαδικασίας, είτε κατόπιν συνεννόησης με την τράπεζα με την οποία συναλλάσσεται.

- Χρησιμοποίηση χρεωστικής κάρτας για ανάληψη μετρητών στο εξωτερικό: Μπορεί να χρησιμοποιηθεί η χρεωστική κάρτα για αναλήψεις μετρητών στο εξωτερικό όπως ακριβώς ισχύει εντός Ελλάδος.

- Η χρησιμοποίηση πιστωτικής κάρτας για ανάληψη μετρητών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό δεν επιτρέπεται.

- Χρησιμοποίηση χρεωστικής, πιστωτικής κάρτας για αγορές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό: Στην Ελλάδα οι χρεωστικές, πιστωτικές κάρτες μπορούν να χρησιμοποιηθούν κανονικά για οποιαδήποτε αγορά και στο εξωτερικό μπορούν να χρησιμοποιηθούν εφόσον βρίσκεται στο εξωτερικό και η συναλλαγή.

- Χρησιμοποίηση χρεωστικής, πιστωτικής κάρτας για αγορές από το internet: Εφόσον τα ηλεκτρονικά καταστήματα τηρούν λογαριασμό σε τράπεζα στην Ελλάδα, οι αγορές μπορούν να πραγματοποιηθούν χωρίς περιορισμούς. Εάν τα ηλεκτρονικά καταστήματα τηρούν λογαριασμό σε τράπεζα του εξωτερικού, μπορεί να χρησιμοποιηθεί η κάρτα μέχρι του όριο που προβλέπει η σύμβαση με την τράπεζα, εντός του ημερήσιου ορίου ποσού για τις ακόλουθες κατηγορίες συναλλαγών:

- Αγορές εισιτηρίων αεροπορικών εταιριών.
- Πληρωμές ξενοδοχείου.
- Ενοικιάσεις αυτοκινήτων.
- Πληρωμές ταξιδιών και μεταφορών.
- Πληρωμές εφαρμογών.
- Πληρωμές συνδρομών για εγγραφή ή ανανέωση συμμετοχής.
- Πληρωμές υπηρεσιών εκπαίδευσης (δίδακτρα, εστίες διαμονής και τα λοιπά).
- Πληρωμές ασφάλειας ιατρικών και φαρμακευτικών εξόδων.

- Πληρωμές ελληνικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στο ηλεκτρονικό εμπόριο προς διεθνείς παρόχους υπηρεσίας, οι οποίες είναι απαραίτητες για την λειτουργία των επιχειρήσεων όπως συνδρομή domain name, πλατφόρμες ηλεκτρονικών καταστημάτων (e-shop), πλατφόρμες επικοινωνίας με χρήστες, συνδρομή για συντήρηση ελάχιστης παρουσίας για λόγους διαφήμισης, Google.

-Άνοιγμα νέου λογαριασμού: Το άνοιγμα νέου λογαριασμού επιτρέπεται σε περίπτωση:

- Πληρωμής μισθοδοσίας προσωπικού, η οποία να περιέχει την έκδοση εξαργύρωσης εργοσήμου.
- Πληρωμής υποχρεώσεων του καταθέτη προς την ίδια τράπεζα που προκύπτουν από συμβάσεις που είχαν καταρτιθεί πριν την 28η Ιουνίου 2015.
- Καταβολής νέων συντάξεων και νέων προνοιακών επιδομάτων.
- Εξυπηρέτησης νεοφυών εταιρειών που συμμετέχουν σε προγράμματα στήριξης της νέας επιχείρησης.
- Κατάθεσης μετρητών ως εξασφάλιση εγγυητικής επιστολής, ενέγγυας - πίστωσης ή δανείου στην ίδια τράπεζα.
- Εκκαθάρισης συναλλαγών καρτών από νέες συμβάσεις αποδοχής.

Ακόμα επιτρέπεται το άνοιγμα νέου λογαριασμού για ειδικό σκοπό από φυσικό πρόσωπο για την εξυπηρέτηση ρυθμίσεων οφειλών σε φορείς κοινωνικής ασφάλισης και στο ελληνικό Δημόσιο, χωρίς δικαίωμα ανάληψης, από φορείς κοινωνικής ασφάλισης μόνο για την είσπραξη ασφαλιστικών εισφορών και λοιπών οφειλών και τέλος άνοιγμα λογαριασμού χωρίς δικαίωμα ανάληψης για την εξυπηρέτηση δανείου που είχε ληφθεί πριν την 17η Αυγούστου 2015 από την τράπεζα στην οποία ανοίχτηκε ο λογαριασμός.

- Δεν επιτρέπεται η προσθήκη συνδικαιούχου σε καταθετικό λογαριασμό.

- Πρόωρη εξόφληση δανείου: Η πρόωρη μερική ή ολική εξόφληση ενός δανείου επιτρέπεται μόνο με κατάθεση μετρητών ή με μεταφορά κεφαλαίου (έμβασμα) από το εξωτερικό ή στην περίπτωση αποπληρωμής μέσω χορήγησης νέου δανείου με σκοπό

την αναδιάρθρωση, με την προϋπόθεση ότι το ποσό του δανείου είναι ίσο με το ανεξόφλητο ποσό κεφαλαίου του αρχικού δανείου.

- Πρόωρη λήξη προθεσμιακής κατάθεσης: Δεν επιτρέπεται η πρόωρη λήξη μιας προθεσμιακής κατάθεσης, εκτός αν αφορά την ισόποση εξόφληση οφειλών προς το Δημόσιο και τους ασφαλιστικούς φορείς τρέχουσας δόσης και ληξιπρόθεσμων οφειλών δανείου στην ίδια τράπεζα, πληρωμή διδάκτρων, πληρωμή νοσηλίων, πληρωμή προμηθευτών που τηρούν λογαριασμό στην ίδια τράπεζα αντί για τιμολόγια με την προϋπόθεση ότι δεν υπάρχει χρηματικό διαθέσιμο σε καταθετικό λογαριασμό ταμειοτηρίου ή όψεως καθώς και πληρωμή μισθοδοσίας.

- Μια επιχείρηση που επιθυμεί να αρχίσει να δέχεται συναλλαγές με χρεωστικές, πιστωτικές κάρτες, μπορεί να το κάνει εφόσον καταρτίσει σύμβαση με τράπεζα, ίδρυμα πληρωμών ή και με ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος που λειτουργεί στην Ελλάδα. Αντιθέτως δεν επιτρέπεται η κατάρτιση συμβάσεων αποδοχής συναλλαγών με κάρτες εφόσον η εκκαθάρισή τους πραγματοποιείται με πίστωση λογαριασμού του εμπορίου εκτός Ελλάδος.

- Η εκκαθάριση των συναλλαγών με κάρτες πληρωμών σε μια επιχείρηση που δέχεται συναλλαγές με αυτόν τον τρόπο, γίνεται με πίστωση του λογαριασμού της επιχείρησης σύμφωνα με την σχετική σύμβασή της.

- Μια επιχείρηση δεν μπορεί να αρνηθεί συναλλαγή με κάρτα, διότι όποιος αρνηθεί μια τέτοια πληρωμή τιμωρείται με πρόστιμα ή και με φυλάκιση κατά τις διατάξεις:

- Των άρθρων 288 παρ.1 και 452 του Ποινικού Κώδικα.
- Του άρθρου 13 α του ν. 2251/1994 (Α' 191).
- Του άρθρου 18 α του ν. 146/1914 (Α' 21).
- Του άρθρου 19 ν. 4177/2013 (Α' 173), όπως ισχύουν.

- Οι πιστωτικές, χρεωστικές κάρτες αλλοδαπών τραπεζών χρησιμοποιούνται κανονικά, εφόσον έχουν εκδοθεί στο εξωτερικό, όσον αφορά για αγορές αγαθών και υπηρεσιών, αναλήψεις μετρητών χωρίς περιορισμούς.

- Επιτρέπεται η μεταφορά κεφαλαίου από λογαριασμό που τηρείται σε ξένη τράπεζα σε λογαριασμό που τηρείται σε τράπεζα που λειτουργεί στην Ελλάδα.

- Η μεταφορά κεφαλαίου στο εξωτερικό δεν επιτρέπεται εκτός αν υπάρχουν εξαιρέσεις που επεξεργάζεται καθημερινά η επιτροπή έγκρισης τραπεζικών συναλλαγών. Για τις περιπτώσεις που επιτρέπεται ένα έμβασμα ή μια μεταφορά κεφαλαίου στο εξωτερικό αρμόδια να αποφασίσει είναι η επιτροπή έγκρισης τραπεζικών συναλλαγών. Οι συναλλασσόμενοι μπορούν να υποβάλλουν αίτηση στην τράπεζα όπου συνεργάζονται και έπειτα η τράπεζα θα στείλει το αίτημα στην επιτροπή έγκρισης τραπεζικών συναλλαγών, η οποία θα εγκρίνει το αιτούμενο ποσό εφόσον η συναλλαγή κρίνεται αναγκαία.

- Η πληρωμή νοσηλίων και ιατρικών εξόδων γίνεται χωρίς την έγκριση από την επιτροπή έγκρισης τραπεζικών συναλλαγών, αλλά με κάποιες προϋποθέσεις:

- Προσκόμιση των απαραίτητων δικαιολογητικών στην τράπεζα, στην οποία διενεργείται η συναλλαγή.
- Μεταφορά του σχετικού ποσού κάλυψης νοσηλίων και ιατρικών εξόδων με πίστωση σε τραπεζικό λογαριασμό του νοσηλευτικού ιδρύματος.
- Τέλος, επιτρέπεται η ανάληψη από τραπεζικό λογαριασμό και η μεταφορά στο εξωτερικό με μέγιστο όριο ποσού, 2.000 ευρώ ή το ισόποσό του σε ξένο νόμισμα για το πρόσωπο που μεταβαίνει στο εξωτερικό για νοσηλεία, με την προϋπόθεση της τεκμηρίωσης του σκοπού της μετάβασης.

- Η πληρωμή διδάκτρων σε εκπαιδευτικό ίδρυμα στο εξωτερικό επίσης γίνεται χωρίς την έγκριση από την αρμόδια επιτροπή, αλλά με κάποιες προϋποθέσεις:

- Προσκόμιση των απαραίτητων δικαιολογητικών στην τράπεζα, στην οποία διενεργείται η συναλλαγή.
- Μεταφορά του σχετικού ποσού με πίστωση σε τραπεζικό λογαριασμό του εκπαιδευτικού ιδρύματος.
- Όσον αφορά την μεταφορά, έχει μέγιστο όριο ποσού, 5.000 ευρώ ή το ισόποσό του σε ξένο νόμισμα, ανά ημερολογιακό τρίμηνο, για έξοδα διαμονής και διαβίωσης φοιτητών που σπουδάζουν στο εξωτερικό. Η πληρωμή συντελείται υποχρεωτική σε λογαριασμό που τηρεί στο εξωτερικό ο φοιτητής

(δικαιούχος). Σε περίπτωση που το ποσό είναι ανώτερο, πιστώνεται απευθείας σε λογαριασμό της φοιτητικής εστίας ή η εκμίσθωση κατοικίας του φοιτητή με την προσκόμιση μισθωτηρίου συμβολαίου.

- Το ποσό που πιστώνεται σε λογαριασμό από το εξωτερικό μπορεί να μεταφερθεί στο εξωτερικό, ωστόσο δεν επιτρέπεται η ανάληψη με μετρητά του συνόλου του μεταφερόμενου χρηματικού ποσού από το εξωτερικό. Η ανάληψη γίνεται με το ημερήσιο ή εβδομαδιαίο όριο, με εξαίρεση τις ναυτιλιακές εταιρείες, οι οποίες μπορούν να πραγματοποιούν αναλήψεις έως 50.000 ευρώ ημερησίως. Η τεκμηρίωση της συναλλαγής εισροής κεφαλαίου από το εξωτερικό καθώς και η εκροή αυτού στο εξωτερικό είναι ευθύνη της τράπεζας και θα πρέπει να ανακοινώσει τον τρόπο και τον χρόνο υλοποίησης της εφαρμογής.

- Η μεταφορά χαρτονομισμάτων εκτός Ελλάδος επιτρέπεται σε ευρώ ή σε ξένο νόμισμα μέχρι το ποσό των 2.000 ευρώ ή το ισοπόσό του σε ξένο νόμισμα ανά φυσικό πρόσωπο και ανά ταξίδι στο εξωτερικό. Από αυτόν τον περιορισμό εξαιρούνται οι μόνιμοι κάτοικοι του εξωτερικού. Ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος μπορεί να ρυθμίζει ειδικότερα θέματα αυτής της εφαρμογής, να προβλέπει διαφοροποιήσεις για χώρες της ζώνης Schengen και για χώρες εκτός E.E.

- Σε περίπτωση κατάσχεσης χρηματικής απαίτησης εις χείρας τράπεζας, της Τράπεζας της Ελλάδος ή του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων ως τρίτου, δεν επιτρέπεται η καταβολή του ποσού είτε καταβάλλεται με έκδοση επιταγής, είτε πιστώνεται υποχρεωτικά σε τραπεζικό λογαριασμό του κατάσχοντος.

- Επιτρέπεται η πληρωμή βάσει εγγυητικών επιστολών, εφόσον το ποσό της πληρωμής κατατίθεται σε τραπεζικό λογαριασμό.

- Η χορήγηση νέων χρηματοδοτήσεων επιτρέπεται εφόσον πληρεί τις προϋποθέσεις που τίθενται από την νομοθεσία και την επιχειρηματική πολιτική της τράπεζας.

- Όσον αφορά την αποπληρωμή – εξόφληση ανοιχτών δανείων και ορίων επιτρέπεται σύμφωνα με τους σχετικούς όρους και τις προϋποθέσεις της σύμβασης με την τράπεζα.

- Οι πληρωμές μισθοδοσίας για εργαζόμενους στο εξωτερικό δεν επιτρέπεται εφόσον ο λογαριασμός που χρεώνεται για την πληρωμή μισθοδοσίας τηρείται σε τράπεζα στην Ελλάδα και ο λογαριασμός που πιστώνεται τηρείται στο εξωτερικό. Από αυτόν τον περιορισμό εξαιρούνται οι εργαζόμενοι σε διπλωματικές αποστολές, μόνιμες αντιπροσωπείες ή άλλες υπηρεσίες του ελληνικού Δημοσίου. Ακόμα οι εργαζόμενοι που αναφέρονται παραπάνω σε περίπτωση που τηρούν λογαριασμό μισθοδοσίας σε τράπεζες που εδρεύουν και λειτουργούν την Ελλάδα, μπορούν να μεταφέρουν την μισθοδοσία τους σε λογαριασμό στο εξωτερικό αποδεικνύοντας με έγγραφο την ιδιότητά τους.

- Οι πληρωμές σύνταξης στο εξωτερικό για συνταξιούχους επιτρέπονται από φορείς κοινωνικής ασφάλισης που διέπονται από το ελληνικό δίκαιο με την πίστωση λογαριασμού που τηρείται σε πιστωτικό ίδρυμα που εδρεύει και λειτουργεί εκτός Ελλάδος, με την προϋπόθεση ότι ο δικαιούχος της σύνταξης λάμβανε με αυτόν τον τρόπο την σύνταξή του πριν την τραπεζική αργία.

- Τελευταίος όρος για τα capital controls είναι για τις αναλήψεις μετρητών από πρεσβείες οι οποίες αναλήψεις επιτρέπονται χωρίς περιορισμούς στα ποσά ανάληψης ανά δικαιούχο, τραπεζικό λογαριασμό στις πρεσβείες και στα μέλη διπλωματικών αποστολών στην Ελλάδα, με την επίτευξη σχετικής βεβαίωσης από την οικεία πρεσβεία ή την επίδειξη του διπλωματικού διαβατηρίου.

3.4 Προϋποθέσεις για την πλήρη άρση των capital controls

Η πλήρη άρση των περιορισμών προϋποθέτει επτά δραστικές κινήσεις:

1. Ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών.
2. Άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων και άμεση οριστική βιώσιμη λύση ανάμεσα σε τράπεζες και δανειολήπτες. Οι τράπεζες σε συνεργασία με το κράτος θα πρέπει να εστιάσουν στο πρόβλημα των κόκκινων δανείων για να μπορέσει το τραπεζικό σύστημα να εφοδιασθεί με ρευστότητα.

3. Οι αξιολογήσεις του οικονομικού προγράμματος θα πρέπει να κριθούν θετικά όλο αυτό το διάστημα όπως και η εφαρμογή των διαρθρωτικών αλλαγών που ορίζονται στο υπάρχον μνημόνιο.
4. Εμπιστοσύνη ανάμεσα στους πολίτες με το κράτος. Αν οι Έλληνες πολίτες δεν δείξουν εμπιστοσύνη στην οικονομική στρατηγική που τους προτείνεται, δεν θα υπάρξει αποτέλεσμα σε όποια προσπάθεια γίνεται για ανασύσταση της ελληνικής οικονομίας.
5. Εμπιστοσύνη ανάμεσα στους Έλληνες καταθέτες και το ελληνικό τραπεζικό σύστημα. Δεν θα μπορεί να υπάρξει πλήρη άρση των capital controls αν δεν επιστραφούν τα 2/3 των καταθέσεων που αποσύρθηκαν από το τραπεζικό σύστημα κατά το διάστημα μεταξύ του Δεκέμβρη του 2014 και λίγο πριν την επιβολή των περιορισμών.
6. Οριστική διευθέτηση του δημόσιου χρέους. Το χρέος πρέπει να αναδιαρθρωθεί αμέσως μετά την ολοκλήρωση των αυξήσεων μετοχικού κεφαλαίου των τραπεζών για να γίνει πραγματικά βιώσιμο.
7. Η αποφυγή καταστάσεων που δημιουργούν πολιτική αστάθεια στην Ελλάδα.

3.5 Οι επιπτώσεις των capital controls στην ελληνική οικονομία

Σε μια μελέτη της Εθνικής Τράπεζας για την πορεία της ελληνικής οικονομίας στην επιβολή των capital controls και στους περιορισμούς στις αναλήψεις μετρητών, αναφέρεται ότι το γεγονός αυτό δημιούργησε ανησυχίες και σημαντικό πλήγμα στην οικονομική δραστηριότητα. Οι πληροφορίες για την πορεία της οικονομικής δραστηριότητας έδειξαν κάμψη αλλά όχι όμως συρρίκνωση.

Όσον αφορά τον ελληνικό ιδιωτικό τομέα είχε αρχίσει να προετοιμάζεται από τα τέλη του 2014 και είχε προβεί σε προληπτικές κινήσεις, οι οποίες είχαν σκοπό να περιορίσουν τις επιπτώσεις της ανασφάλειας των ελέγχων.

- Οι επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά κατά το διάστημα μεταξύ Νοεμβρίου 2014 και Ιουνίου 2015, απέσυραν στο εξωτερικό σε μετρητά ή με μεταφορά τις τραπεζικές τους καταθέσεις οι οποίες ανέρχονται στο ποσό των 41,3 δις. ευρώ.
- Πολλές επιχειρήσεις κατά το Α' εξάμηνο του 2015 είχαν επιταχύνει τις εισαγωγές παραγωγικών πόρων και πρώτων υλών για να ελαχιστοποιήσουν τον κίνδυνο αδυναμίας αγορών από το εξωτερικό.

- Οι συναλλαγές χωρίς μετρητά (πιστωτικές / χρεωστικές κάρτες, ηλεκτρονική τραπεζική) από τον Ιούλιο του 2015 χρησιμοποιήθηκαν αρκετά.

3.5.1 Προβλήματα από την επιβολή των capital controls

Από τις πρώτες ημέρες της επιβολής τέθηκαν σε κίνδυνο οι εξής τομείς:

- Η αγορά των τροφίμων: σύμφωνα με παράγοντες της αγοράς δεν υπάρχει έλλειψη στην αγορά καθώς το ενδεχόμενο έλλειψης είναι δύσκολο διότι το οργανωμένο λιανεμπόριο διατηρεί αποθέματα για τρεις έως έξι μήνες σε κάθε προϊόν. Σε περίπτωση που δημιουργηθεί κάποιο πρόβλημα σε ένα εισαγόμενο προϊόν, δεν μπορεί να εμφανιστεί έλλειψη καθώς τα προϊόντα καλύπτονται με αντίστοιχα ελληνικά. Στην περίπτωση όμως που ο έλεγχος της κίνησης κεφαλαίου κρατήσει για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα η κατάσταση για την αγορά των τροφίμων θα είναι προβληματική, καθώς τα περισσότερα προϊόντα είναι εισαγόμενα. Κάποια από τα τρόφιμα που θα αντιμετωπίσουν προβλήματα είναι:

- Η εγχώρια παραγωγή ζάχαρης η οποία είναι περίπου 58.000 τόνους, ενώ οι ανάγκες της χώρας σε ζάχαρη φτάνει τους 330.000 τόνους και αναγκάζεται να εισάγει από την Γαλλία.
- Το κρέας όπου κάθε χρόνο το ποσό που ξοδεύεται για εισαγωγές κρέατος είναι πάνω από 1,2 δις. ευρώ, καθώς το 80% είναι εισαγόμενα μοσχάρια που καταναλώνονται στην Ελλάδα, το 70% κατανάλωσης είναι εισαγόμενο χοιρινό, ενώ τα εισαγόμενα κοτόπουλα φτάνουν το 15%. Οι χώρες όπου εισάγονται το βόειο και το χοιρινό είναι η Γαλλία, η Γερμανία και η Ολλανδία, τα κοτόπουλα εισάγονται από τη Ιταλία.
- Τα αυγά λόγω μεγάλης ζήτησης δεν μπορούν να καλύψουν την κατανάλωση εγχώρια και εισάγονται από την Ε.Ε περίπου 400 εκατ.

- Τουριστική αγορά: Τα Υπουργεία εξωτερικών της Βρετανίας, της Ολλανδίας, του Βελγίου και της Γερμανίας είχαν ενημερώσει τους πολίτες τους που θα επισκέπτονταν την Ελλάδα την περίοδο που άρχισε η επιβολή των capital controls να κρατούν μετρητά και να πληρώνουν με πιστωτικές κάρτες για την αποφυγή ταλαιπωρίας από την χρηματοπιστωτική αναταραχή που επικρατούσε. Έπειτα από την ανακοίνωση του δημοψηφίσματος στην Ελλάδα εκείνη την περίοδο τα ATM

άδειαζαν συνεχώς από τους Έλληνες πολίτες με αποτέλεσμα οι τουρίστες που ήταν είδη στην Ελλάδα να φοβηθούν και να αποχωρήσουν από τις διακοπές τους στην χώρα μας, προκαλώντας ζημιά στον ελληνικό τουρισμό. Στην συνέχεια υπήρχαν αρκετές ακυρώσεις και οι τουριστικοί επιχειρηματίες ήλπιζαν να αλλάξει κάτι σύντομα, αλλιώς θα αντιμετώπιζαν μεγάλες δυσκολίες τα ξενοδοχεία και τα καταστήματα τους.

- Φόροι – ταμεία: Οι περισσότερες φορολογικές υποχρεώσεις έμειναν ανεκπλήρωτες από τους φορολογούμενους σε μεγαλύτερο βαθμό από την ημέρα της επιβολής των capital controls. Επίσης η επιβολή της τραπεζικής αργίας είχε δημιουργήσει φόβους σε υπηρεσιακούς παράγοντες του Υπουργείου Οικονομικών με την εκπλήρωση των φορολογικών υποχρεώσεων:

- Την πληρωμή του ΦΠΑ από τις επιχειρήσεις για τη φορολογική περίοδο του Ιουνίου.
- Την πληρωμή δόσης για την επικύρωση ένταξης των 100 δόσεων όπου πολλοί φορολογούμενοι είχαν υποβάλλει αίτηση.
- Πληρωμή υποχρεώσεων προς τα ασφαλιστικά ταμεία.

- Καθυστερήσεις στις πληρωμές μισθών: Πολλοί εργοδότες είχαν ανακοινώσει ότι λόγω της τραπεζικής αργίας που είχε πραγματοποιηθεί την εβδομάδα πριν το δημοψήφισμα, δεν θα πλήρωναν τους μισθούς του μήνα. Ενώ κλήθηκαν από το Υπουργείο Απασχόλησης οι εργοδότες που θα πλήρωναν με μετρητά τους εργαζόμενους να ζητήσουν άδεια από την επιτροπή έγκρισης τραπεζικών συναλλαγών.

3.5.2 Συνέπειες στην οικονομική δραστηριότητα

Οι συνέπειες στην οικονομική δραστηριότητα από τους περιορισμούς στην κίνηση κεφαλαίων που είχαν επιβληθεί στις 29 Ιουνίου 2015 είχαν αρχίσει πλέον να σημειώνονται στα μακροοικονομικά στοιχεία και στους δείκτες συγκυρίας. Σύμφωνα με τα στοιχεία που είχαν παρατεθεί από το οικονομικό δελτίο του ΣΕΒ (Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών) είχε σημειωθεί κατά το α' εξάμηνο του 2015 ένας θετικός αριθμός ανάπτυξης (+1,1 %) ενώ στο β' εξάμηνο του 2015 η πορεία των δεικτών του Ιουλίου και του Αυγούστου που είχαν ανακοινωθεί αποτελούσαν ένδειξη για εξασθένηση της οικονομικής δραστηριότητας.

Πιο συγκεκριμένα:

- Ο δείκτης του οικονομικού κλίματος μετά την επιδείνωση του Ιουλίου υποχώρησε τον Αύγουστο στις 75,2 μονάδες.
- Ο δείκτης υπευθύνων προμηθειών παρέμεινε σε χαμηλά επίπεδα στις 39,1 μονάδες, λόγω έλλειψης ζήτησης νέων παραγγελιών και αντίστοιχα ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών εμφάνιζε στοιχεία κατάρρευσης.
- Στον τομέα απασχόλησης καταγράφηκε αρνητικό ισοζύγιο προσλήψεων και αποχωρήσεων τον Ιούλιο του 2015 σε -16,7 χιλιάδες θέσεις εργασίας σε σχέση με τον Ιούλιο του 2014 που ήταν + 13,3 χιλιάδες θέσεις εργασίας.
- Υπάρχει μείωση των χορηγούμενων δανείων σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά καθώς και η αναβολή των πληρωμών των δανείων από τα νοικοκυριά.
- Η καταναλωτική εμπιστοσύνη παρουσίασε στοιχεία κατάρρευσης από τον Ιούλιο του 2015 αφού οι λιανικές πωλήσεις είχαν σημειώσει πτώση από τον Ιούνιο.
- Οι εισπράξεις από εξαγωγές μειώθηκαν στο - 1,9 %.

3.5.3 Η μετατροπή των συναλλαγών σε εμβάσματα

Η αύξηση του κόστους εκτέλεσης των συναλλαγών, οι οποίες πραγματοποιούνταν μέσω web banking χωρίς κάποιο κόστος πλέον θεωρούνται εμβάσματα και επιβαρύνονται με προμήθειες. Μια από τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις λόγω capital controls είναι στις συναλλαγές που κάνουν με το εξωτερικό, από την επιβολή των capital controls οι επιχειρήσεις έχουν την υποχρέωση να ανοίξουν λογαριασμούς στο εξωτερικό. Αυτή η τάση γενικεύεται για επιχειρήσεις που έχουν μια μικρή δραστηριότητα στην χώρα και αξιοποιούν αυτήν την παρουσία για να μεταφέρουν τις συναλλαγές τους στο εξωτερικό, προσπερνώντας το ελληνικό τραπεζικό σύστημα. Επίσης έχουν στραφεί σε εναλλακτικές λύσεις, όπως σε περιφερειακές αγορές για παράδειγμα αγορές από την Βουλγαρία.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι μια επιχείρηση για να μεταφέρει χρήματα στον λογαριασμό ενός προμηθευτή στο εξωτερικό μέσω web banking πλήρωνε 2 ευρώ, ενώ τώρα υποχρεώνεται να πληρώσει 20,50 και 100 ευρώ όταν αφορά ποσά όπως 50.000 ευρώ. Η πλειονότητα των επιχειρήσεων προτιμά να διασπά τα ποσά σε μικρότερα στην προσπάθειά τους να κρατήσουν ενεργούς τους προμηθευτές τους στο εξωτερικό με μικρές καταβολές χρημάτων. Είναι φανερό όμως ότι με αυτήν την πράξη εκτός ότι σπάνε τα ποσά σε 5.000 ευρώ ή 10.000 ευρώ για να εξασφαλίσουν

μια σταθερή ροή στις πληρωμές τους, οδηγεί και σε μια απογείωση του κόστους με πάρα πολλά εμβάσματα, τα οποία προστίθενται στο κόστος που δημιουργεί η γραφειοκρατία λόγω των capital controls.

Όσον αφορά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις σε μια πληρωμή έως 10.000 ευρώ είναι ότι απαιτείται προσκόμιση στο κατάστημα διαφόρων τιμολογίων, φορτωτικών και άλλων, με αποτέλεσμα να πολλαπλασιάζεται ο χρόνος για την έγκριση. Αυτό γίνεται ακόμα πιο δύσκολο όταν τα ποσά είναι άνω των 10.000 ευρώ και η τράπεζα τότε έχει την υποχρέωση να ελέγξει όλα τα στοιχεία της επιχείρησης για να μπορεί να δικαιολογήσει το ύψος του ποσού που επιθυμούν να μεταφερθεί.

Σύμφωνα με την πράξη νομοθετικού περιεχομένου, η τράπεζα θα πρέπει να ελέγξει ότι το ποσό που θα μεταφερθεί δεν υπερβαίνει το 120% της μέγιστης μηνιαίας αξίας των εισαγωγών και ενδοκοινοτικών αποκτήσεων του προηγούμενου έτους, ενώ από την άλλη η επιχείρηση θα πρέπει να συμπληρώσει έναν πίνακα που να αποτυπώνει με ακρίβεια το χρηματικό ποσό που είχε μεταφέρει στο εξωτερικό το προηγούμενο έτος.

Στην περίπτωση των νεοσύστατων επιχειρήσεων η διαδικασία είναι ακόμα πιο πολύπλοκη για την μεταφορά χρημάτων άνω των 10.000 ευρώ, διότι δεν υπάρχουν παλαιότερα στοιχεία για έλεγχο και έτσι οδηγούνται στην επιτροπή έγκρισης τραπεζικών συναλλαγών. Στην επιτροπή αυτή ακόμα οδηγούνται για έλεγχο και τα ποσά άνω των 150.000 ευρώ, τα οποία προέρχονται από μεγαλύτερες επιχειρήσεις.

3.5.4 Ο υπολογισμός της ΕΣΕΕ και τα στοιχεία της ΕΛΣΑΤ

Σύμφωνα με υπολογισμούς της ΕΣΕΕ (Εθνική Συνομοσπονδία Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας) υπάρχουν ορισμένοι κλάδοι του εμπορίου που χτυπήθηκαν λιγότερο από τους περιορισμούς στην κίνηση κεφαλαίων. Επίσης αναφέρει ότι η επίδραση των capital controls για να εξαντληθεί απαιτείται πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα. Σχετικά με τις επιπτώσεις στην αγορά σημείωσε ότι είχε παρουσιαστεί μεγάλη μείωση στην πρώτη περίοδο της επιβολής του ελέγχου ενώ η κατάσταση μπορεί να βελτιωθεί μήνα με τον μήνα έως η πλήρης άρση καταστεί εφικτή.

Από τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ οι επιπτώσεις της επιβολής των capital controls αν και ήταν μικρές στο λιανικό εμπόριο ήταν αισθητές από την πρώτη ημέρα της επιβολής.

Από την μηνιαία σύγκριση μεταξύ Ιουνίου – Ιουλίου 2015 είχε προκύψει μείωση του τζίρου σε 5,5 % λαμβάνοντας υπόψιν και το γενικότερο οικονομικό περιβάλλον.

Ο κλάδος των τροφίμων σημείωσε χαμηλότερη μείωση από τις προβλέψεις σε - 1,8 %, η ομάδα ένδυσης και υπόδησης στο - 7,5 % ενώ τα καταστήματα επίπλων, ηλεκτρονικών ειδών και οικιακών εξοπλισμών στο -23,7 %.

Οι μεγάλες επιχειρήσεις με τζίρο άνω των 200.000 ευρώ συμβάλλουν στο σχηματισμό του 65% του ετήσιου κύκλου εργασιών, καθώς δεν πρέπει να αποκλείονται οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις του κλάδου με χαμηλότερο τζίρο. Αυτό το κριτήριο εξαιρεί τις μικρές επιχειρήσεις, δεν ενσωματώνει ποσοστό του κύκλου εργασιών στο 35% και αγνοεί τους καταναλωτές που δεν έχουν την δυνατότητα να έχουν πρόσβαση σε μεσαίες ή μεγάλες επιχειρήσεις για λόγους χρημάτων ή απόστασης.

3.5.5 Ο περιορισμός των επιπτώσεων από τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις

Το συμπέρασμα στην μελέτη της Εθνικής Τράπεζας για την πορεία της ελληνικής οικονομίας που είχε αναφερθεί νωρίτερα, είναι ότι τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις δείχνοντας προνοητικότητα στην επιβολή του ελέγχου περιόρισαν τις αρνητικές επιπτώσεις με αποτέλεσμα η ύφεση για το έτος του 2016 να φτάσει στο 1,3% αντί για 2,3% που είχαν προβλέψει.

3.5.6 Τα προβλήματα στην χρήση Ίντερνετ στην Ελλάδα

Άλλος ένας παράγοντας που επηρεάστηκε από τον περιορισμό κίνησης κεφαλαίου είναι το ίντερνετ και η χρήση του στην Ελλάδα. Όπως έχει αναφερθεί νωρίτερα από την αρχή της επιβολής, οι συναλλαγές με το εξωτερικό δεν ήταν εφικτές είτε με μεταφορά χρημάτων σε τραπεζικούς λογαριασμούς, είτε με χρήση καρτών.

Τα προβλήματα που επηρέασαν το ίντερνετ ήταν:

- Πολλές επιχειρήσεις αγόραζαν από το ίντερνετ προϊόντα και υπηρεσίες και μετά από την επιβολή των capital controls δεν μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν κανένα τρόπο συναλλαγής με το εξωτερικό.
- Πολλά websites που φιλοξενούνταν στα αξιόπιστα data center στο εξωτερικό αντιμετώπισαν κίνδυνο διαγραφής, αφού δεν γίνονταν δεκτά οι πιστωτικές κάρτες, το pay pal και τα εμβάσματα.
- Οι online διαφημίσεις που παρέχουν οι Google, τις οποίες χρησιμοποιούν πολλές επιχειρήσεις για να διαφημιστούν online.
- Δεν ήταν δυνατές οι αγορές από εμπορικά sites του εξωτερικού.

3.6 Αλλαγές στην πορεία των capital controls

Λίγο καιρό μετά την επιβολή των capital controls υπήρξαν κάποιες αλλαγές στους περιορισμούς της κίνησης κεφαλαίου. Οι αλλαγές αυτές είχαν στόχο την διευκόλυνση των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων.

- Κάθε καταθέτης έχει την δυνατότητα ανάληψης μετρητών έως 420 ευρώ μία φορά την εβδομάδα.
- Επιτρέπεται η μεταφορά κεφαλαίων στο εξωτερικό έως 500 ευρώ κάθε μήνα ανά πελάτη και ανά ίδρυμα πληρωμών ή πιστωτικό ίδρυμα.
- Η χρήση πιστωτικών και χρεωστικών καρτών αλλά και οι ηλεκτρονικές συναλλαγές επιτρέπονται στην Ελλάδα χωρίς περιορισμούς.
- Για αγορές προϊόντων ή υπηρεσιών στο εξωτερικό επιτρέπονται οι πιστωτικές και οι χρεωστικές κάρτες.
- Οι πολίτες που ταξιδεύουν στο εξωτερικό επιτρέπεται η μεταφορά μετρητών μέχρι 2.000 ευρώ ανά ταξίδι και ταξιδιώτη.
- Οι διασυνοριακές εντολές πληρωμών επιτρέπονται εφόσον γίνονται με πίστωση λογαριασμού που τηρείται στην Ελλάδα.
- Οι συντάξεις από ελληνικούς φορείς καταβάλλονται κανονικά και στο εξωτερικό.
- Η πληρωμή νοσηλείων και ιατρικών εξόδων στο εξωτερικό μέσω τραπεζών επιτρέπεται όπως και η ανάληψη και η μεταφορά μετρητών έως 2.000 ευρώ για ένα συνοδό προσώπου που μεταβαίνει στο εξωτερικό για νοσηλεία.
- Επιτρέπεται κατ' εξαίρεση η πραγματοποίηση πληρωμών προς το εξωτερικό μέχρι 2.000 ευρώ σε περίπτωση που υπάρχουν σοβαροί λόγοι υγείας.
- Επιτρέπεται το άνοιγμα νέου λογαριασμού σε νέους φοιτητές και φοιτητές Erasmus.

- Οι συναλλαγές με το εξωτερικό μέσω ίντερνετ έγιναν πιο ελεύθερες.
- Τα εμβάσματα μέχρι 5.000 ευρώ θα παίρνουν έγκριση από τις τράπεζες.
- Το καθορισμένο όριο συναλλαγών στο εξωτερικό, που ήταν ημερήσιο, έγινε εβδομαδιαίο.
- Μεταφορά των αιτημάτων νομικών προσώπων για συναλλαγές έως 5.000 ευρώ στα τραπεζικά συστήματα.
- Οι διαδικασίες αξιολόγησης των αιτημάτων των φυσικών προσώπων γίνονται από τις τράπεζες με πιο γρήγορους ρυθμούς.
- Έκκληση στις τράπεζες να μειώσουν το ύψος των προμηθειών τους στις συναλλαγές.
- Άνοιγμα νέου ειδικού λογαριασμού σε βουλευτές και κόμματα, οι οποίες συναλλαγές δεν έχουν καμία διαφορετική μεταχείριση και ισχύει ότι ισχύει για όλους τους πολίτες.
- Εξαιρούνται των περιορισμών χρηματικά ποσά από διεθνείς οργανισμούς και φιλανθρωπικά ιδρύματα του εξωτερικού που προορίζονται για ανθρωπιστικούς σκοπούς.
- Επιτρέπεται με εξαιρέσεις η πρόωγη λήξη προθεσμιακών καταθέσεων για την πληρωμή νοσηλείων, διδάκτρων, μισθοδοσίας, ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το ελληνικό δημόσιο, ασφαλιστικούς φορείς και προμηθευτών.

3.7 Αίτημα των ασφαλιστών

Οι ασφαλιστές ζήτησαν από την Τράπεζα της Ελλάδος την ένταξη και των αμοιβαίων κεφαλαίων εξωτερικού στην επόμενη πράξη νομοθετικού περιεχομένου σαν μια νέα χαλάρωση στον περιορισμό της κίνησης κεφαλαίου, για να μπορέσουν οι ασφαλιστικές εταιρείες να επανατοποθετήσουν κεφάλαια σε unit linked προϊόντα¹ και να ελευθερωθεί η αγορά στους επενδυτές. Σύμφωνα από κάποιες πηγές, στελέχη της Ένωσης Ασφαλιστικών Εταιρειών Ελλάδος είχαν έρθει σε επαφή με ανώτατους παράγοντες της εποπτικής αρχής, για να συζητήσουν για το άνοιγμα της αγοράς των αμοιβαίων κεφαλαίων εξωτερικού, σημειώνοντας ότι όσο οι περιορισμοί είναι ενεργοί παραμένει μπλοκαρισμένη μία από τις βασικότερες δραστηριότητες των ασφαλιστικών εταιρειών, με αποτέλεσμα να προκαλέσει σοβαρές επιπτώσεις στην

1.unit linked προϊόντα: ασφαλιστήρια συμβόλαια, τα οποία επενδύουν σε αμοιβαία κεφάλαια και παρέχουν ασφαλιστική προστασία.

παραγωγή τους καθώς και στα καθαρά τους αποτελέσματα. Επίσης οι ασφαλιστικές εταιρείες δήλωναν στους πελάτες τους αδυναμία εκτέλεσης στις υποχρεώσεις τους, αφού οι υποχρεώσεις τους έχουν να κάνουν με προγράμματα συνδεδεμένα με επενδύσεις, τα οποία σταμάτησαν να λειτουργούν από τα τέλη του Ιουνίου 2015 με την επιβολή των capital controls.

Η Τράπεζα της Ελλάδος από την μεριά τη ανταποκρίθηκε θετικά σχετικά με το αίτημα των ασφαλιστών για το άνοιγμα στην αγορά αμοιβαίων κεφαλαίων εξωτερικού, ενημερώνοντας τους πως έχει απομακρυνθεί το ενδεχόμενο κουρέματος των καταθέσεων για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών και η πιθανότητα φυγής κεφαλαίων στο εξωτερικό.

3.8 Αμοιβαία κεφάλαια εξωτερικού

Η εποπτική αρχή ύστερα από το αίτημα των ασφαλιστών και την συζήτηση που είχαν με την διοίκηση της Τράπεζας της Ελλάδος, υποστήριξε το αίτημα για το άνοιγμα αμοιβαίων κεφαλαίων εξωτερικού και μετά από λίγες ημέρες υπήρξε μια απόφαση η οποία απελευθέρωσε τη δυνατότητα αγοράς μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων και άλλων επενδυτικών προϊόντων που ήταν ένα ακόμα μπλοκάρισμα που είχε δημιουργήσει ο περιορισμός κίνησης κεφαλαίου.

Η απόφαση αυτή επιτρέπει την μεταφορά κεφαλαίων εκτός Ελλάδος από χρηματοοικονομικό ίδρυμα για αγορά χρηματοπιστωτικών μέσων εξωτερικού όπως ομόλογα, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων και μετοχές, εφόσον ο τραπεζικός λογαριασμός του δικαιούχου από τον οποίο πραγματοποιείται η μεταφορά, έχει πιστωθεί μετά την τραπεζική αργία στις 28 Ιουνίου 2015, με κεφάλαια που προέρχονται από εμβάσματα εξωτερικού και κεφάλαια που προέρχονται από πωλήσεις μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων ή εισπράξεις μερισμάτων. Σημειώνεται ότι στην απόφαση αυτή δεν επιτρέπεται η επανεπένδυση της πώλησης των μεριδίων σε τίτλους αμοιβαίων κεφαλαίων εξωτερικού.

Οι εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων δραστηριοποιήθηκαν πιο εύκολα με αυτήν την απόφαση, αφού τους δόθηκε η δυνατότητα να πραγματοποιούν τοποθετήσεις και στο εξωτερικό όπως και οι ασφαλιστικές εταιρείες που επίσης τους ήταν πιο εύκολο να κινηθούν εφόσον έχουν μεγάλα χαρτοφυλάκια πελατών σε unit linked¹ προϊόντα.

Αρχικά στις ΑΕΔΑΚ (Ανώνυμες Εταιρείες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων), υπήρχαν μεγάλα χαρτοφυλάκια τα οποία δέχτηκαν εισροές κεφαλαίων πάνω από 2 δις ευρώ από σπασίματα καταθέσεων πριν την επιβολή των capital controls για να προφυλαχτούν από πιθανόν Grexit. Μετά τα capital controls πολλά μετοχικά και ομολογιακά εξωτερικού μπορούσαν να εξαγοραστούν, αλλά αυτό ταυτόχρονα δημιουργούσε στις ΑΕΔΑΚ εκροές κεφαλαίων.

Στις ασφαλιστικές εταιρείες όσο υπήρχαν τα unit linked προϊόντα πριν τον περιορισμό κίνησης κεφαλαίων ήταν μια από τις καλύτερες ασφαλιστικές επενδυτικές επιλογές για τους ασφαλισμένους, αλλά μετά την επιβολή η αγορά πάγωσε και δημιούργησε απώλειες στα έσοδα στις εταιρείες και στους διαμεσολαβούντες.

3.9 Αλλαγές στους περιορισμούς των capital controls για τις χρηματιστηριακές συναλλαγές

Ύστερα από υπουργική απόφαση έγιναν κάποιες αλλαγές στους περιορισμούς της κίνησης κεφαλαίων και επιτρέπεται η μεταφορά κεφαλαίων από ελληνικές τράπεζες όσον αφορά:

- Τις αγοραπωλησίες χρηματοπιστωτικών μέσων, την εκκαθάριση και τον διακανονισμό συναλλαγών και την διαχείριση ασφαλειών.
- Τις πληρωμές μερισμάτων, τοκομεριδίων και άλλων υποχρεώσεων προς τους μετόχους.
- Τις καταβολές παγίων εντολών για μεταφορά κεφαλαίων από καταθετικούς λογαριασμούς προς οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ) ή προς unit linked προϊόντα ή προς οργανισμούς εναλλακτικών επενδύσεων, στο πλαίσιο επενδυτικών λογαριασμών και αποταμιευτικών προγραμμάτων.
- Την απόκτηση νεοεκδιδόμενων χρηματοπιστωτικών μέσων που εκδίδονται στο πλαίσιο αύξησης μετοχικού κεφαλαίου ή έκδοση ομολογιακού δανείου και για την αγορά κάθε τίτλου που εκδίδεται από ελληνικές τράπεζες στο πλαίσιο της ανακεφαλαιοποίησης τους.
- Την απόκτηση μεριδίων ΟΣΕΚΑ με την προϋπόθεση ότι τα κεφάλαια που προκύπτουν από νέες διαθέσεις μεριδίων δεν μπορούν να επενδύονται στο εξωτερικό. Η επιτροπή κεφαλαιαγοράς θα παρακολουθεί και θα ενημερώνει κάθε εβδομάδα την

συνολική αξία των μεριδίων από ΟΣΕΚΑ και το ύψος των επενδύσεων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

- Το σπάσιμο προθεσμιακής κατάθεσης σε τράπεζα από ΟΣΕΚΑ ή από ταμεία επαγγελματικής ασφάλισης, για να καλύψουν μεριδιούχους ή ασφαλισμένους με την προϋπόθεση ότι δεν διαθέτουν επαρκή υπόλοιπα σε λογαριασμούς ταμειτηρίου.

Στην ίδια απόφαση επιτρέπεται και η μεταφορά καταθέσεων στο εξωτερικό για αγορές ομολόγων, αμοιβαίων κεφαλαίων και μετοχών με κάποιες προϋποθέσεις:

- Πλέον μπορούν να πιστωθούν κεφάλαια ή χρηματοπιστωτικά μέσα σε λογαριασμούς στο εξωτερικό εφόσον όμως η εκκαθάριση και ο διακανονισμός είχαν γίνει πριν την τραπεζική αργία.

- Υπάρχει η δυνατότητα μεταφοράς κεφαλαίων ή χρηματοπιστωτικών μέσων με άνοιγμα νέων λογαριασμών στο εξωτερικό με την προϋπόθεση ότι τα κεφάλαια με τα οποία αγοράστηκαν μετοχές ή ανοίχτηκαν θέσεις σε παράγωγα, είχαν εισρεύσει από τραπεζικό λογαριασμό του εξωτερικού.

- Υπάρχει δυνατότητα μεταφοράς κεφαλαίου στο εξωτερικό και για την απόκτηση μεριδίων ΟΣΕΚΑ, εφόσον τα λεφτά εισρέουν από το εξωτερικό.

- Στην υπουργική απόφαση είναι σαφές ότι η επανεπένδυση των ΟΣΕΚΑ, εταιρειών διαχείρισης χαρτοφυλακίου, ασφαλιστικών εταιρειών και ταμείων επαγγελματικής ασφάλισης θα γίνεται με βάση την επενδυτική πολιτική που ίσχυε πριν την έναρξη επιβολής των capital controls, δεν θα υπερβαίνει την αξία του χαρτοφυλακίου, το οποίο είχε επενδυθεί στο εξωτερικό κατά την 31η Ιουλίου 2015 και τέλος θα αφορά τα διαθέσιμα τα οποία προέρχονται από διανομές μερισμάτων ή ρευστοποιήσεις.

- Τα κεφάλαια που χρησιμοποιούνται για την εκπλήρωση συμβατικών υποχρεώσεων ασφαλιστικών εταιρειών από unit linked συμβόλαια ζωής περιοδικών καταβολών όπου υπήρχαν πριν την τραπεζική αργία, θα μπορούν να μεταφέρονται και εκτός Ελλάδας.

- Επίσης επιτρέπεται η μεταφορά εκτός ελληνικού τραπεζικού συστήματος με σκοπό να επενδυθούν κεφάλαια που προέρχονται από εισροές σε ταμεία επαγγελματικής ασφάλισης, που και σε αυτήν την περίπτωση λαμβάνεται υπόψη η επενδυτική πολιτική που ίσχυε μέχρι 28 Ιουνίου 2015 καθώς και τα ταμεία επαγγελματικής ασφάλισης θα πρέπει να ενημερώνουν κάθε μήνα την επιτροπή κεφαλαιαγοράς για τις εισφορές που λαμβάνουν.

- Τέλος επιτρέπεται πλέον η μεταφορά θεματοφυλακής για χρηματοπιστωτικά μέσα σε θεματοφύλακα εκτός Ελλάδας για εκκαθάριση ή διακανονισμό για τα

συγκεκριμένα μέσα συναλλαγών, όπου είχε απαγορευτεί μετά τον περιορισμό κίνησης κεφαλαίων. Ακόμα όσον αφορά την μεταφορά χρηματοπιστωτικών μέσων σε θεματοφύλακα στην περίπτωση σύμβασης ενέχυρου, επιτρέπεται εκτός Ελλάδας για την κάλυψη υποχρεώσεων με την προϋπόθεση ότι έχουν δοθεί τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών σύμφωνα με τις επιταγές του 3^{ου} μνημονίου

4.1 Ο ορισμός της ανακεφαλαιοποίησης

Ανακεφαλαιοποίηση είναι μια διαδικασία, κατά την οποία μια τράπεζα λαμβάνει χρήματα από το εξωτερικό και όχι από τα δικά της κεφάλαια για την αύξηση του κεφαλαίου της, ώστε να μπορεί να δανείζει και να λειτουργεί χρειάζεται χρήματα. Αυτά τα χρήματα συνήθως τα έχει από τις καταθέσεις των πολιτών, τα οποία είναι σαν να τα δανείζεται για να τα εκμεταλλευτεί, τα οποία όμως επιστρέφονται με τόκο στους καταθέτες. Σε περίπτωση που δεν φτάνουν τα χρήματα ώστε να συνεχίσει να πουλάει τα προϊόντα της, τότε χρειάζεται να προβεί σε ανακεφαλαιοποίηση, ώστε να συμπληρωθεί το ποσό των χρημάτων που της λείπουν, καθώς έτσι μπορεί να συνεχίσει να λειτουργεί κανονικά χωρίς τον κίνδυνο να μείνει χωρίς μετρητά. Κατά την διαδικασία αυτή, μπαίνουν καινούριοι μέτοχοι αγοράζοντας επιπλέον μετοχές που εκδίδει η τράπεζα, ενώ ταυτόχρονα οι ήδη μέτοχοι μπορούν να αγοράσουν και αυτοί μετοχές ανάλογα με το ποσοστό που ήδη κατέχουν. Επομένως, με αυτόν το τρόπο η τράπεζα αποκτά επιπλέον χρήματα από τα άτομα, τα οποία αγόρασαν τις επιπλέον μετοχές που εξέδωσε.

4.2 Αναγκαιότητα της ανακεφαλαιοποίησης

Η οικονομική κρίση άρχισε να εμφανίζεται από το 2008, ενώ το 2010 εκδηλώθηκε αισθητά. Μέσα στο πλαίσιο αυτής της κρίσης δημιουργήθηκε ανάμεσα στις τράπεζες και την οικονομία μια κατάσταση που οδηγεί συνεχώς σε αδιέξοδο. Στην αρχή της κρίσης η κατάσταση των τραπεζών ήταν καλή, στην συνέχεια όμως ακολούθησε η ύφεση, η ανεργία και οι απλήρωτες υποχρεώσεις έναντι των δανείων.

Από την μεριά των τραπεζών υπήρχε απώλεια 120 δις ευρώ καταθέσεων με τα «κόκκινα» δάνεια να ξεπερνούν κάθε ρεκόρ, αυτό είχε ως αποτέλεσμα το 2012 – 2013 να γίνει ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών. Ενώ, το 2014 ψηφίστηκε πάλι ένα νομοσχέδιο για ανακεφαλαιοποίηση, για να μπορέσει να πραγματοποιηθεί αύξηση κεφαλαίου στις τράπεζες. Στην ανακεφαλαιοποίηση του 2014 επικρατούσε αισιοδοξία ενώ το σύνολο των κεφαλαίων, το οποίο υπήρχε τότε, καλύφθηκε από ξένους επενδυτές. Βέβαια, οι εξελίξεις ήταν συνεχείς με αποτέλεσμα μετά τις ευρωεκλογές του 2014 η χώρα να μπει σε περιπέτειες.

Κατά το διάστημα του 2015 υπήρξε συζήτηση για ανακεφαλαιοποίηση τραπεζών, η οποία ήταν αναγκαία να γίνει, αφού οι προηγούμενες δύο ανακεφαλαιοποιήσεις δεν είχαν επιτυχία. Η νέα κεφαλαιακή ενίσχυση κρίθηκε αναγκαία μετά τον εκτροχιασμό της οικονομίας και του τραπεζικού συστήματος. Η Ελλάδα, λόγω πολιτικής αβεβαιότητας και εκλογών είχε μεγάλες εκροές καταθέσεων, ενώ η κατάσταση επιδεινώθηκε δραματικά λόγω της παρατεταμένης διαπραγμάτευσης που οδήγησε την χώρα ένα βήμα εκτός ευρωζώνης. Όσον αφορά τις καταθέσεις, μειώθηκαν κατά 45 δις ευρώ, ενώ τα «κόκκινα» δάνεια αυξήθηκαν.

4.3 Ο νόμος για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών

Στις 30 Οκτωβρίου 2010 πραγματοποιήθηκε στην Βουλή ψηφοφορία για τον νόμο της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών και έπειτα ακολούθησε συζήτηση του νομοσχεδίου για την ανακεφαλαιοποίηση, εκεί ο Αντιπρόεδρος της κυβέρνησης Γ. Δραγασάκης είχε αναφέρει, ότι ο στόχος της κυβέρνησης ήταν να συμμετάσχουν ιδιώτες μέτοχοι στις ανακεφαλαιοποιήσεις με όσο το δυνατό υψηλότερο ποσοστό και ταυτόχρονα το ταμείο χρηματοπιστωτικής σταθερότητας (ΤΧΣ) να διατηρήσει ένα επαρκές ποσοστό στις τράπεζες.

Τι περιλαμβάνει ο νόμος:

Ο νέος νόμος, ο οποίος κατατέθηκε όριζε ότι ο επιμερισμός των κοινών μετοχών και των μετατρέψιμων ομολογιακών CoCo's, στην διαδικασία συμμετοχής στην ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών από το ταμείο χρηματοπιστωτικής σταθερότητας θα καθορίζεται από το Υπουργικό συμβούλιο. Το ΤΧΣ θα μπορεί να συμμετέχει με μετοχές και μετατρέψιμα ομόλογα, εφόσον μια τράπεζα υποβάλλει σχέδιο

αναδιάρθρωσης και να ζητήσει κρατική στήριξη, το ποσοστό δεν καθορίζεται στον νόμο, ωστόσο θα αποφασίζεται από το υπουργικό συμβούλιο.

Ο βασικός στόχος ήταν να καλύψει ΤΧΣ με ποσοστό 70% ή 75% των κεφαλαιακών αναγκών με μετατρέψιμα ομόλογα CoCo's και το 25% με 30% με κοινές μετοχές, αφού πρώτα πραγματοποιηθεί ψηφοφορία. Η τιμή κάλυψης των μετοχών ορίζεται ως η χρηματιστηριακή τιμή, όπως αυτή ορίζεται από την διαδικασία του βιβλίου μετοχών μπορεί να είναι χαμηλότερη της τιμής των προηγούμενων καλύψεων μετοχών από το ταμείο ή της τρέχουσας χρηματιστηριακής τιμής. Ακόμα το ΤΧΣ μπορεί να συμμετάσχει και στις αυξήσεις κεφαλαίου των συνεταιριστικών τραπεζών. Ο εκπρόσωπος του ΤΧΣ έχει το δικαίωμα του veto αρνησικυρίας στην πράξη του διοικητικού συμβουλίου οποιασδήποτε τράπεζας. Συγκεκριμένα, μπορεί να παρεμβαίνει στα θέματα αποδοχών και παροχών, bonus, μερισμάτων ενώ έχει και το δικαίωμα να ζητήσει 3 ημερών αναβολή στην συνεδρίαση του ΔΣ. Τέλος το ΤΧΣ έχει ελεύθερη πρόσβαση στα βιβλία και στον ισολογισμό της τράπεζας.

Οι βασικές παράμετροι του νόμου

1. Με τον νέο νόμο το δυσμενές σενάριο θα καλυφθεί από το ΤΧΣ με επιτόκιο 8% (η κάλυψη δεν είναι υποχρεωτική από το ΤΧΣ). Το βασικό επιχείρημα είναι ότι σε αυτήν την νέα ανακεφαλαιοποίηση με τις χαμηλές τιμές, το ΤΧΣ θα ήταν αδιανόητο να μην συμμετάσχει.
2. Οι τιμές των αυξήσεων κεφαλαίου θα καθορίζονται με βάση το ενδιαφέρον που θα εκδηλωθεί στο βιβλίο προσφορών κατά την διαδικασία υλοποίησης της αύξησης κεφαλαίου. Με βάση τον νόμο του 2013 η τιμή των αυξήσεων κεφαλαίου καθοριζόταν με τις εξής δυο παραμέτρους:
 - Μέσος όρος 50 συνεδριάσεων στο χρηματιστήριο -50% έκπτωση.
 - Τρέχουσα χρηματιστηριακή τιμή μείον ένα discount που θα το καθόριζε η αγορά.
3. Θα υπάρξουν καθολικά reverse split που σε κάποιες περιπτώσεις θα μπορούσαν να φθάσουν το 100 προς 1 και όχι το 30 ή το 40 προς 1 ως πιο ακραία περίπτωση.
4. Δεν θα περιλαμβάνεται παράμετρος για warrants. Το αρχικό σχέδιο που είχε εξετασθεί να υπάρξει δημόσια πρόταση από το ΤΧΣ προς τους κατόχους των warrants έχει αποκλειστεί και προκρίθηκε λύση να λήξουν έως το 2018 χωρίς να εξασκηθούν.

5. Θα ενσωματωθεί πλήρως ο νόμος της BRRD (Banking Recovery and Resolution Directive), δηλαδή ο νόμος για το bail in και την εξυγίανση στον νόμο για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών.
6. Θα υπάρχει πιο αυξημένη συμμετοχή στα διοικητικά συμβούλια των τραπεζών από το ΤΧΣ και ταυτόχρονα μέσω της BRRD θα ελέγχουν όλες τις διοικητικές αποφάσεις των τραπεζών.
7. Δεν υπάρχει διευθέτηση του κεφαλαιακού προβλήματος των Attica Bank και συνεταιριστικών τραπεζών, ωστόσο ασκούνται πιέσεις ώστε να ανακεφαλαιοποιηθούν.
8. Αποκλείεται να υπάρξει νέα μετάθεση του χρόνου μετατροπής των τραπεζών σε κοινές μετοχές.

Γι' αυτό η κυβέρνηση, η Τράπεζα της Ελλάδος και το ΤΧΣ εξέτασαν τρία σενάρια:

1. Να μετατραπούν πριν την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών σε κοινές μετοχές. Αυτή η διαδικασία έχει κόστος για το ελληνικό δημόσιο καθώς υπάρχουν μεγάλες αποκλίσεις μεταξύ των τιμών που εκδόθηκαν οι προνομιούχες και των τρεχουσών τιμών των κοινών μετοχών. Η λύση της μετατροπής είναι στην πράξη η πιο καθαρή λύση αλλά προσκρούει στο εμπόδιο του κόστους.
2. Το δεύτερο σενάριο είναι οι προνομιούχες μετοχές να μετατραπούν σε CoCo's και να ενταχθούν στο χαρτοφυλάκιο τους που θα εκδοθούν εν όψει της νέας ανακεφαλαιοποίησης. Το επιτόκιο των CoCo's θα είναι 8% ή 9%, αυτό σημαίνει ότι θα αυξανόταν το κόστος για τις τράπεζες καθώς τα επιτόκια είναι υψηλά ήδη.
3. Στο τρίτο σενάριο έχει προταθεί ως μια άλλη λύση της επανέκδοσης των προνομιούχων μετοχών ώστε να ξεκινήσει εκ νέου ο χρόνος «ζωής τους».

4.4 Τα στάδια της ανακεφαλαιοποίησης

Πρώτα υπολογίζονται οι ανάγκες κάθε τράπεζας, στην συνέχεια γίνονται stress tests και τέλος υπολογίζονται τα κεφάλαια.

- Αν μια τράπεζα χρειαστεί διάσωση, θα πρέπει οι αρχές να απευθυνθούν στους μετόχους των τραπεζών. Σημειώνεται ότι βασικός μέτοχος των ελληνικών τραπεζών είναι το Ελληνικό Δημόσιο. Σημαντικό ρόλο παίζουν τα χρήματα που δίνονται μέσω ESM, μόλις διευκρινιστεί το ποσό γίνονται τα stress tests

για να φανεί αν θα χρειαστούν περαιτέρω χρήματα. Αν τα κεφάλαια αυτά επαρκούν τότε η διαδικασία ανακεφαλαιοποίησης σταματά με τα χρήματα του ESM.

- Αν τα κεφάλαια αυτά δεν επαρκούν, τότε αναλαμβάνουν οι ομολογιούχοι.
- Αν τα αναγκαία κεφάλαια δεν συμπληρωθούν από μετόχους και ομολογιούχους, τότε προβλέπεται η συμμετοχή των καταθετών στην ανακεφαλαιοποίηση. Η BRRD προβλέπει σε αυτήν την περίπτωση πως οι καταθέσεις των φυσικών προσώπων και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που υπερβαίνουν τις 100.000 ευρώ μπορούν να τύχουν μιας κάποιας ευνοϊκής μεταχείρισης, δηλαδή δεν μπορούν να «κουρευτούν» εάν πρώτα δεν «κουρευτούν» τα κεφάλαια άλλων πιστωτών.
- Αφού οι μέτοχοι και οι ομολογιούχοι «κουρευτούν» τότε θα εξεταστεί και η απομείωση των καταθέσεων πάνω από 100.000 ευρώ. Οι λογαριασμοί που έχουν πάνω από 100.000 ευρώ καταθέσεις ανήκουν, το 95% σε εταιρείες και αν υποστούν «κούρεμα» θα πρόκειται για ισχυρό πλήγμα, όσον αφορά το επιχειρίν της Ελλάδας.

4.5 Η κατάσταση των τραπεζών πριν την τρίτη ανακεφαλαιοποίηση

Η ανακεφαλαιοποίηση βασίστηκε από μια μελέτη της ΕΚΤ και αφορούσε τις τέσσερις συστηματικές ελληνικές τράπεζες (Εθνική, Πειραιώς, Alpha Bank και Eurobank) οι οποίες κάλυπταν το 90% του συστήματος.

Η μελέτη έδειχνε ότι τον Ιούνιο του 2015 όσον αφορά την ποιότητα των δανείων των τραπεζών, είχε χειροτερέψει σε σχέση με το 2014. Η πορεία στην οικονομία ήταν ο σημαντικότερος λόγος, που η κατάσταση επιδεινώθηκε, αυτό είχε ως αποτέλεσμα για την κάλυψη των προβληματικών δανείων, την απαίτηση 9,2 δις ευρώ. Επίσης, στην μελέτη αυτή με βάση την συγκεκριμένη επιδείνωση, εκτιμήθηκαν δυο σενάρια για την πορεία των τραπεζών, για τα έτη 2015 – 2017. Τα σενάρια αυτά είναι το βασικό και το δυσμενές. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι και με τα δυο σενάρια θα υπάρξει ύφεση και πτώση των τιμών των ακινήτων, με τη μόνη διαφορά ότι το δυσμενές σενάριο υποθέτει πολύ χειρότερα μεγέθη σε σχέση με το βασικό. Επίσης, η ΕΚΤ είχε αναφέρει ότι ο τρόπος με τον οποίο θα αναπληρωθεί το κεφάλαιο, είναι επιλογή της ελληνικής πλευράς. Ωστόσο, η στρατηγική, η οποία φαινόταν να

προκρίνεται από τις τράπεζες και την κυβέρνηση ήταν να εξασφαλίσουν το ποσό με το βασικό σενάριο από ιδιώτες επενδυτές. Οι τράπεζες ταυτόχρονα είχαν ανακοινώσει ότι οι ανάγκες του βασικού σεναρίου θα καλύπτονταν από ανταλλαγή ομολογιακών τίτλων και με έκδοση νέων μετοχών, ωστόσο το ΤΧΣ θα κάλυπτε οποιοδήποτε κενό μέχρι τα 14,4 δις ευρώ με νέο δημόσιο δανεισμό αγοράζοντας μετατρέψιμες ομολογίες και κοινές μετοχές από τις τράπεζες σε 75% - 25%.

Το stress test έδειξε, ότι στο βασικό σενάριο οι τράπεζες χρειάστηκαν 4,4 δις ευρώ για την αναπλήρωση των ζημιών και με το δυσμενές σενάριο 14,4 δις ευρώ. Αναλυτικά η Εθνική τράπεζα με το βασικό σενάριο χρειάστηκε 1,6 δις ευρώ, η Alpha Bank 0,3 δις ευρώ, η Πειραιώς 2,2 δις ευρώ και η Eurobank 0,3 δις ευρώ. Με το δυσμενές σενάριο η Εθνική τράπεζα χρειάστηκε 4,6 δις ευρώ, η Alpha Bank 2,7 δις ευρώ, η Πειραιώς 4,9 δις ευρώ και η Eurobank 2,10 δις ευρώ.

Οι ισολογισμοί των τραπεζών τον Ιούνιο του 2015 ήταν οι εξής:

- Πειραιώς: 3,2 δις ευρώ
- Εθνική: 2,3 δις ευρώ
- Eurobank: 1,9 δις ευρώ
- Alpha Bank: 1,7 δις ευρώ

Στην περίπτωση της τράπεζας Πειραιώς το μεγαλύτερο μέρος του ποσού (2,3 δις ευρώ) αναφερόταν σε δάνεια, τα οποία χορηγήθηκαν σε μεγάλες επιχειρήσεις και το υπόλοιπο σε στεγαστικά δάνεια. Στην Εθνική τράπεζα το 1,4 δις ευρώ αναφερόταν σε δάνεια που χορηγήθηκαν σε μεγάλες επιχειρήσεις και τα υπόλοιπα σε στεγαστικά δάνεια. Στην περίπτωση της Eurobank και της Alpha bank τα ποσά και των δυο είναι χωρισμένα στην μέση ανάμεσα σε δάνεια που χορηγήθηκαν σε μεγάλες επιχειρήσεις και στεγαστικά δάνεια.

Με βάση τις κεφαλαιακές ανάγκες που προέκυψαν από το βασικό σενάριο και το AQR¹, όλες οι τράπεζες εμφάνισαν καθαρή θετική θέση, έτσι μπορούσαν να αποφύγουν διατάξεις εξυγίανσης. Με βάση το δυσμενές σενάριο οι κεφαλαιακές ανάγκες αποσκοπούσαν στην υπερθωράκιση των τραπεζών, για να μπορέσουν να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τις πιο ακραίες περιπτώσεις.

Η στέρηση κεφαλαίων περιλάμβανε προσαρμογές που είχαν προκύψει από τον έλεγχο την ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού 9,2 δις ευρώ. Ωστόσο οι τράπεζες είχαν διορία μέχρι τις 6 Νοεμβρίου του 2015 για να υποβάλλουν σχέδια για την

1.AQR: Παγκόσμια εταιρία διαχείρισης επενδύσεων·

κάλυψη των κεφαλαιακών αναγκών, στα οποία σχέδια θα δικαιολογούσαν με ποιον τρόπο θα γινόταν η κάλυψη.

Ύστερα από αυτό ξεκίνησε η διαδικασία για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών στο πλαίσιο του προγράμματος οικονομικής προσαρμογής. Η κάλυψη των κεφαλαιακών αναγκών αρχικά είχε στόχο να δημιουργηθούν κεφαλαιακά αποθέματα στις τράπεζες, τα οποία θα βελτίωναν τον ισολογισμό τους και την δυνατότητά τους να ανταπεξέρθουν σε ενεχόμενες αρνητικές διαταραχές.

Αποτελέσματα της συνολικής αξιολόγησης ανά τράπεζα (ως ποσοστά %, σε εκατ. ευρώ)

Τράπεζα	Δείκτης κεφαλαίου CET1 πριν από τον AQR Ιούνιος 2015 (ποσοστά %)	Επίδραση του AQR		Βασικό σενάριο		Σενάριο δυσμενών εξελίξεων	
		Δείκτης κεφαλαίου CET1 μετά τον AQR Ιούνιος 2015 (ποσοστά %)	Υστέρηση κεφαλαίων έναντι 9,5% μετά τον AQR (εκατ. ευρώ)	Δείκτης κεφαλαίου CET1 μετά το βασικό σενάριο (ποσοστά %)	Υστέρηση κεφαλαίων έναντι 9,5% μετά την άσκηση προσομοίωσης (εκατ. ευρώ)	Δείκτης κεφαλαίου CET1 μετά το σενάριο δυσμενών εξελίξεων (ποσοστά %)	Υστέρηση κεφαλαίων έναντι 8% μετά την άσκηση προσομοίωσης (εκατ. ευρώ)
Alpha Bank	12,7%	9,6%	0	9,0%	263	2,1%	2.743
Eurobank	13,7%	8,6%	339	8,6%	339	1,3%	2.122
Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος	11,6%	8,1%	831	6,8%	1.576	-0,2%	4.602
Τράπεζα Πειραιώς	10,8%	5,5%	2.188	5,2%	2.213	-2,4%	4.933
Σύνολο	12,1%	7,9%	3.358	7,6%	4.391	0,1%	14.401

Πηγή: www.euro2day.gr

Έλεγχος ποιότητας στοιχείων ενεργητικού

Ο έλεγχος της ποιότητας των στοιχείων του ενεργητικού έγινε βάση της μεθοδολογίας που εφαρμόστηκε στην συνολική αξιολόγηση το 2014. Η τραπεζική εποπτεία της ΕΚΤ διενέργησε διεξοδική διασφάλιση ποιότητας των αποτελεσμάτων του συγκεκριμένου ελέγχου σε τοπικό και κεντρικό επίπεδο.

Από αυτή την άσκηση προέκυψαν σημαντικές προσαρμογές από τον έλεγχο ποιότητας των στοιχείων του ενεργητικού, πέρα από τις προσπάθειες που είχαν κάνει οι τράπεζες ώστε να καταγράψουν στους λογαριασμούς τους σημαντικό τμήμα των ευρημάτων του ελέγχου του ενεργητικού το 2014. Η κατάσταση αυτή οφείλεται στην επιδείνωση του μικροοικονομικού περιβάλλοντος στην Ελλάδα, η οποία οδήγησε σε αύξηση του όγκου των μη εξυπηρετούμενων δανείων καθώς σε μείωση της αξίας των εξασφαλίσεων και των αποτιμήσεων των ταμειακών ροών. Η τυποποίηση του ορισμού των βασικών δεικτών σε όλη την Ε.Ε οδήγησε σε περισσότερα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και αναγνώριση της απομείωσης της αξίας όσον αφορά τον έλεγχο της ποιότητας του ενεργητικού.

Ένα παράδειγμα είναι, η πλήρης εφαρμογή των εκτελεστικών τεχνικών προτύπων της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών στα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα τα οποία συνεπάγονται με τα ανοίγματα με ανοχή όπου μπορούν να εντοπίζονται και να ελέγχονται για απομείωση της αξίας με καλύτερο τρόπο.

Το γεγονός ότι οι επιδράσεις της φορολογίας δεν λήφθηκαν υπόψη στον έλεγχο οδήγησε σε αύξηση των προσαρμογών που είχαν προκύψει από τον έλεγχο το 2015 έναντι των ίδιων προσαρμογών το 2014.

Άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων

Η άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων διενεργήθηκε από την ΕΚΤ, η οποία βασίστηκε σε στοιχεία που παρασχέθηκαν από τις τράπεζες, οι οποίες συμμετείχαν και τα στοιχεία αυτά υποβλήθηκαν σε διασφάλιση ποιότητας. Η μεθοδολογία που είχε εφαρμοστεί το 2015 ήταν βασισμένη στην άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων από την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών και την ΕΚΤ. Περιλάμβανε και τα δύο σενάρια, τα οποία θα εφαρμόστηκαν από τις 30 Ιουνίου 2015 και θα συνεχίζονται έως τις 31 Δεκεμβρίου 2017. Ο ελάχιστος δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1) που έπρεπε να διατηρούν οι τράπεζες ήταν 9,5% σύμφωνα με το βασικό σενάριο και 8% με το δυσμενές.

Σύμφωνα με πηγές, εάν μια τράπεζα εμφανίζει στέρηση κεφαλαίων σε περισσότερα από ένα από τα μέρη της άσκησης, το ανώτατο ποσό καθορίζει την τελική στέρηση κεφαλαίων που πρέπει να καλυφθεί. Το βασικό σενάριο ορίστηκε ως μέρος του τρίτου προγράμματος οικονομικής προσαρμογής της Ελλάδας και το δυσμενές

σενάριο αναπτύχθηκε από την ΕΚΤ κατόπιν διαβούλευσης με την ευρωπαϊκή επιτροπή και το ΔΝΤ. Οι υποθέσεις σχετικά με τον ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ και για τα δυο σενάρια είναι τα εξής:

Υποθέσεις σχετικά με τον ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ στο βασικό σενάριο και στο σενάριο δυσμενών εξελίξεων (ως ποσοστά %)

Έτος	Βασικό σενάριο			Σενάριο δυσμενών εξελίξεων		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Ρυθμός αύξησης ΑΕΠ	-2,3%	-1,3%	+2,7%	-3,3%	-3,9%	0,3%

Πηγή: www.euro2day.gr

Τράπεζα Αττικής (Attica Bank)

Για την Attica Bank η Τράπεζα της Ελλάδος διεξήγαγε άσκηση συνολικής αξιολόγησης 2015 όπως αξιολογήθηκαν οι άλλες τέσσερις τράπεζες της Ελλάδας από την ΕΚΤ. Η Τράπεζα της Ελλάδος ακολούθησε ακριβώς την ίδια μεθοδολογία και την γενικότερη προσέγγιση, που εφαρμόστηκε στις παραπάνω τράπεζες προκειμένου να επιτευχθεί συνεπής πληροφόρηση και να διασφαλιστεί η ίση μεταχείριση μεταξύ της Attica Bank και των συστηματικών τραπεζών. Με βάση τα αποτελέσματα της συνολικής αξιολόγησης η Attica Bank παρουσίαζε στέρηση του ποσού των 857 εκατ. ευρώ στο βασικό σενάριο και 1.021 εκατ. ευρώ στο δυσμενές. Ύστερα από όλες αυτές τις ενέργειες η τράπεζα αυτή, όφειλε σε ένα συγκεκριμένο διάστημα να υποβάλλει στην Τράπεζα της Ελλάδος σχέδιο κεφαλαιακής αναδιάρθρωσης, στο οποίο θα αναφέρει λεπτομερώς με ποιό τρόπο θα καλυφθεί η στέρηση. Τέλος το σχέδιο αξιολογήθηκε από την Τράπεζα της Ελλάδος, ώστε να προκύψουν οι τελικές κεφαλαιακές ανάγκες και η Attica Bank να προχωρήσει σε διαδικασία αύξησης μετοχικού κεφαλαίου.

4.6 Η επιταγή του 3ου μνημονίου

Με βάση την επιταγή του τρίτου μνημονίου όσον αφορά την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών, η κυβέρνηση δεν μπορεί να παρεμβαίνει σε ενέργειες που έχουν σχέση με τις τράπεζες, όπως λήψη αποφάσεων, εμπορικές πράξεις, χορήγηση δανείων και

άλλων. Οι ενέργειες αυτές θα γίνονται με όρους αγοράς και όχι με βάση κομματικών κριτηρίων, ενώ οι διοικήσεις των τραπεζών θα διορίζονται χωρίς κομματική παρέμβαση. Συγκεκριμένα λοιπόν, οι παραπάνω ενέργειες πραγματοποιήθηκαν διότι οι Ευρωπαίοι δανειστές εξέφρασαν μια δυσπιστία ως προς το «ακομμάτιστο» των ελληνικών τραπεζών. Ως προς την συμβατότητα των σχεδίων ανακεφαλαιοποίησης με το ευρωπαϊκό δίκαιο των κρατικών ενισχύσεων, η Ευρωπαϊκή επιτροπή ανταγωνισμού στις Βρυξέλλες διατύπωσε επιφυλάξεις για το αν οι κανόνες εταιρικής διακυβέρνησης των ελληνικών τραπεζών ήταν σε θέση να περιορίσουν την παρέμβαση του Δημοσίου, καθώς είχε εκφράσει φόβους για τον κίνδυνο υποβάθμισης του τρόπου διαχείρισης των τραπεζών. Επομένως, όλο αυτό μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την αποκατάσταση της βιωσιμότητας τους και την διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι ελληνικές τράπεζες έχουν λάβει πολύ μεγάλα ποσά στο πλαίσιο χρηματικής ενίσχυσης, ιδίως μέσω των διαδοχικών ανακεφαλαιοποιήσεων τους. Η άσχημη κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι τράπεζες οφείλεται πρώτα από όλα στην μετακύληση στο τραπεζικό σύστημα της ελληνικής δημοσιονομικής κρίσης, όπως ζημιές από την συμμετοχή τους στο PSI.

Το ειδικό νομοθετικό περιβάλλον για τα πιστωτικά ιδρύματα περιλάμβανε ειδικές ρυθμίσεις για την εταιρική διακυβέρνηση των ευρωπαϊκών τραπεζών, όσον αφορά τον τρόπο και τις αρχές που διέπουν την διοίκηση τους. Στην πορεία της τρέχουσας ανακεφαλαιοποίησης διαμορφώθηκαν ειδικότερες ρυθμίσεις όσον αφορά τις διοικήσεις των τραπεζών ως ένα εμπόδιο ως προς την κρατική παρέμβαση.

ΠΟΣΟΣΤΑ ΤΟΥ ΤΧΣ ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗ

Τράπεζες	Συμμετοχή ΤΧΣ (πριν)	Συμμετοχή ΤΧΣ (μετά)
Εθνική	57,2%	35%
Πειραιώς	66,9%	32%
Alpha Bank	35,4%	9%
Eurobank	66,2%	35%

4.7 Η έννοια των Contigent Convertible bonds (CoCo's)

Τα CoCo's είναι ομολογίες, οι οποίες μετατρέπονται αυτόματα σε κοινές μετοχές, σε προκαθορισμένη τιμή, εφόσον ικανοποιηθεί η προϋπόθεση που έχει τεθεί. Για παράδειγμα τα CoCo's σε μια τράπεζα μετατρέπονται σε μετοχές σε τιμή «X», εφόσον τα εποπτικά κεφάλαια της συγκεκριμένης τράπεζας πέσουν κάτω από το 9%. Η προϋπόθεση αυτή ικανοποιείται και αυτομάτως γίνεται μετατροπή και με τον τρόπο αυτό η τράπεζα παραμένει ασφαλής και βιώσιμη. Τις κοινές μετοχές μετά την μετατροπή παίρνει ο δικαιούχος του ομολογιακού και εν προκειμένω το ελληνικό Δημόσιο.

Τα CoCo's έχουν επιτόκιο που στην περίπτωση αυτή θα αντιστοιχεί σε 8-10% δηλαδή η τράπεζα θα πληρώνει 8-10% το ελληνικό δημόσιο. Τα CoCo's ως ομολογιακά δεν μετέχουν στο μετοχικό κεφάλαιο της τράπεζας, παρά μόνο οι κοινές μετοχές που προκύπτουν από την μετατροπή του. Γι' αυτό και η κυβέρνηση επιθυμούσε, η αναλογία των κεφαλαίων που θα βάλλει σε CoCo's και μετοχές να είναι 50%-50%. Επίσης, τα CoCo's μπορούν να εξαγοραστούν, ωστόσο σε περίπτωση που ικανοποιηθεί η συνθήκη που τίθεται και μετατραπούν σε κοινές μετοχές τότε το ποσοστό του κράτους, εν προκειμένω στο μετοχικό κεφάλαιο της τράπεζας αυτής, θα αυξηθεί.

4.8 Ο ρόλος των Distress funds

Το τελευταίο διάστημα όλο και περισσότεροι ξένοι διαχειριστές και εκπρόσωποι χαρτοφυλακίων που ειδικεύονται στις υψηλού κινδύνου επενδύσεις στρέφουν το ενδιαφέρον τους στην Ελλάδα. Κάποιες από αυτές είναι:

- Apollo Management
- Fortress
- Boubost
- Strategic Value
- Third Point
- KKR
- York Capital Management
- Cerberus
- Paulson & Co

➤ Dromeus Capital

Οι περισσότερες από αυτές έχουν ήδη πραγματοποιήσει κινήσεις στην χώρα μας. Τα παραπάνω χαρτοφυλάκια ενδιαφέρονται κυρίως για υπερχρεωμένες επιχειρήσεις όπου στις οποίες οι ξένες εταιρίες αγοράζουν τα δάνεια στο 5%-50% της αξίας τους και στην συνέχεια επιδιώκουν να εισπράξουν το 100% πιέζοντας με δικαστικές ενέργειες. Η βασική ιδέα είναι οι επενδυτές να βάλουν «φρέσκα» κεφάλαια σε υπερχρεωμένες εταιρίες και σε αντάλλαγμα οι τράπεζες να αποδεχτούν ένα γενναίο «κούρεμα» των δανείων ώστε να καταστούν βιώσιμες.

4.9 Ελκυστικά πακέτα «κόκκινων» και «πράσινων» δανείων

Ο υφιστάμενος νόμος εξαιρεί όλες τις κατηγορίες δανείων εκτός από τα στεγαστικά που δεν είναι α' κατοικίας και τα «κόκκινα» δάνεια των μεγάλων επιχειρήσεων, με αποτέλεσμα οι ξένοι επενδυτές να μην μπορούν να μπουν στην αγορά, ζητώντας η Τρόικα την εναρμόνιση του νόμου 4354 που αφορά την διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, με εκείνους που εφαρμόζονται σε άλλα κράτη - μέλη της Ευρώπης όπου οι αγορές είναι δεκτικές στα distress funds. Σε διαπραγμάτευση η ελληνική κυβέρνηση με την Τρόικα εξέτασε το ενδεχόμενο να δημιουργήσουν περισσότερο ελκυστικά «πακέτα».

Το σκεπτικό είναι ορισμένα «πράσινα» δάνεια, επιχειρηματικά και όχι στεγαστικά ή καταναλωτικά να μπουν σε ένα πακέτο με άλλα «κόκκινα» δάνεια ώστε να γίνουν πιο ελκυστικά προς πώληση σε ξένα funds.

Οι Υπουργοί Οικονομίας και Οικονομικών παρουσίασαν στους δανειστές αλλαγές σχετικά με τα «κόκκινα» δάνεια α' κατοικίας προκειμένου να αυστηροποιηθούν οι όροι λειτουργίας των funds ώστε να ψηφιστεί ένα αρκετά πιο προστατευμένο νομικό πλαίσιο για τους καταναλωτές. Ωστόσο δεν θα υπάρξει ανησυχία για μαζικές εξώσεις καθώς θα πρέπει πρώτα το fund να συμφωνήσει με τον δανειολήπτη, δόσεις έως και 30 ετών. Συγκεκριμένα, θα πρέπει να δίνουν στον πελάτη την επιλογή ρύθμισης του δανείου και στην συνέχεια να προβαίνουν σε άλλες μεθόδους. Τα funds θα πρέπει να έχουν ένα μακροχρόνιο πλάνο εγκατάστασης στην Ελλάδα, καθώς θα αδειοδοτούνται και θα ελέγχονται από την τράπεζα της Ελλάδος, με στόχο να έρθουν στην χώρα τα «καλά» funds.

4.10 Διαχείριση «κόκκινων» δανείων

Στόχος είναι η μεγάλη μείωση του δείκτη των μη εξυπηρετούμενων δανείων μέσα στην επόμενη διετία. Από τα 204,5 δις ευρώ υπόλοιπα δανείων προς τις επιχειρήσεις (96,5 δις ευρώ), τους ελεύθερους επαγγελματίες (13,5 δις ευρώ) και τα νοικοκυριά (94,5 δις) περισσότερα από τα μισά, είτε βρίσκονται σε οριστική καθυστέρηση ή ένα βήμα πριν τεθούν σε καθεστώς καθυστέρησης. Οι τράπεζες εκτιμούν ότι στην επόμενη διετία θα μπορέσουν να ανακτήσουν δάνεια 10-15 δις ευρώ και να προσφέρουν βιώσιμες λύσεις σε άλλα τόσα. Εφόσον η διαχείριση των «κόκκινων» δανείων ευνοηθεί από ένα περιβάλλον πολιτικής και οικονομικής σταθερότητας εκτιμούν ότι ο δείκτης επισφαλειών θα μπορούσε να υποχωρήσει στο 30%-35% στην διετία.

Οι δυνατότητες για πώληση «κόκκινων» δανείων που θα παρέχει το πλαίσιο της Τράπεζας της Ελλάδος δεν θα αποτελέσουν βασική πρώτη επιλογή για τις τράπεζες. Για την επόμενη διετία οι πωλήσεις σε fund θα χρησιμοποιηθούν επικουρικά, ενώ θα ενταχθεί η διαχείριση των ληξιπρόθεσμων δανείων από τις εσωτερικές δομές των ίδιων των τραπεζών.

Οι τράπεζες προβλέπουν ότι μετά τις άδειες που θα δοθούν σε ξένα funds και τις συμπράξεις που θα προκύψουν, θα μεταβιβαστούν για εκτός τραπεζών διαχείριση, περίπου 1 δις ευρώ «κόκκινων» επιχειρηματικών ανά τράπεζα και περίπου 500 εκατ. ευρώ δανείων στεγαστικών και καταναλωτικών.

4.11 Σχέδιο αναδιάρθρωσης εθελούσιας εξόδου των πιστωτικών ιδρυμάτων

Το σχέδιο των τραπεζών για την μείωση του κόστους με εθελοντική αποχώρηση εργαζομένων σχεδιάζουν οι τέσσερις τράπεζες, οι οποίες είχαν κάνει προβλέψεις στους ισολογισμούς τους και είχαν συνυπολογίσει το αντιστάθμισμα του κόστους των προγραμμάτων εξόδου, με σταδιακή εξοικονόμηση κόστους στα επόμενα έτη. Ταυτόχρονα, με την μείωση εργαζομένων επιχειρείται ανά περίπτωση και κλείσιμο καταστημάτων στην προοπτική μιας διετίας, και που έχουν ως στόχο την μείωση λειτουργικού κόστους καθώς και το κόστος μισθοδοσίας. Στις 21 Μαρτίου 2016 το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας ενέκρινε το πρόγραμμα εθελούσιας εξόδου της Τράπεζας Πειραιώς, το οποίο αφορά περίπου 1600 άτομα. Η εν λόγω έγκριση θα αποτελέσει πρόκριμα και για τα αντίστοιχα προγράμματα εθελούσιας

εξόδου των υπόλοιπων τραπεζών. Ανάλογα με την μορφή και την έγκριση που θα δώσει το ΤΧΣ στην Πειραιώς, θα κινηθούν οι διαδικασίες και για τις Εθνική, Alpha Bank και Eurobank.

Με επίσημες ανακοινώσεις αποτελεσμάτων των τραπεζών για το 2015 είτε άμεσα είτε στο περιθώριο των conference calls που είχαν με Έλληνες και ξένους θεσμικούς επενδυτές, κοινοποίησαν την πρόθεση για εθελούσια αποχώρηση εργαζομένων η οποία θα έχει άμεσα θετική επίπτωση στα λειτουργικά τους κόστη. Συνολικά στην αγορά, αναμένεται να ανοίξει ο δρόμος για την εθελούσια έξοδο για περίπου 4.350 άτομα εκ των οποίων 1.570 άτομα από την τράπεζα Πειραιώς, 1000 από την Eurobank, 174 άτομα από την Alpha Bank και 1605 άτομα από την Εθνική. Με προβλέψεις στους ισολογισμούς τους, της τάξεως συνολικά των 400 εκατ. ευρώ και συγκεκριμένα 118 εκατ. ευρώ για την Εθνική, 110 εκατ. ευρώ για την Πειραιώς, 64,3 εκατ. ευρώ για την Alpha και 115 εκ. ευρώ για την Eurobank.

4.11.1 Δεύτερη φάση εθελούσιας εξόδου από τις τράπεζες

Με την ολοκλήρωση αυτής της φάσης αποχωρήσεων θα έχουν φύγει στο διάστημα της κρίσης περίπου 25.000 τραπεζοϋπάλληλοι. Οι τέσσερις συστημικές τράπεζες, την διετία 2016-2017 θα πρέπει να μειώσουν το προσωπικό τους κατά 10% και κατά 20% τις δραστηριότητές τους στις θυγατρικές του εξωτερικού. Ακόμα, οι τράπεζες έχουν σχεδιάσει τα προγράμματα που θα προσφέρουν στους εργαζομένους τους για να επιλέξουν να αποχωρήσουν, με αυτόν τον τρόπο τα τέσσερα πιστωτικά ιδρύματα υλοποιούν την δέσμευσή τους για μείωση του προσωπικού τους προς την Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ε.Ε. (DG COMP). Οι δεσμεύσεις αυτές περιλαμβάνονται στα σχέδια αναδιάρθρωσης, τα οποία έχουν υποβάλει και έχουν εγκριθεί από την ευρωπαϊκή επιτροπή και στα οποία αναφέρεται το σύνολο των τραπεζοϋπαλλήλων που θα απομακρυνθούν από τις δουλειές τους την προσεχή διετία.

4.11.2 Πρόγραμμα εθελούσιας εξόδου εργαζομένων της Τράπεζας Πειραιώς

Σύμφωνα με το πρόγραμμα αυτό στόχος είναι η αποχώρηση 1.500 ατόμων. Οι εργαζόμενοι έχουν δυο επιλογές, είτε της άμεσης αποχώρησης με καταβολή

αποζημίωσης και επιπλέον bonus είτε της διετούς άδειας με αποδοχές (Sabbatical) και αποχώρησης μετά την ολοκλήρωση της περιόδου αυτής. Τα κίνητρα που παρέχονται κλιμακώνονται ηλικιακά, ενώ εστιάζονται στους εργαζόμενους καταστημάτων που πρόκειται να κλείσουν.

Για παράδειγμα, εάν ένας υπάλληλος ξεπερνά τα 57 έτη ηλικίας και εργάζεται στην τράπεζα εφόσον επιβλέψει την άμεση αποχώρηση παίρνει ως αποζημίωση 66 μισθούς και αν το κατάστημα το οποίο εργάζεται έχει σκοπό να κλείσει, η αποζημίωση προσαυξάνεται κατά 20%. Για όσους επιλέξουν την διετή άδεια μετ' αποδοχών, θα καταβάλλεται το 100% του μισθού από την αποδοχή του προγράμματος ως και τον Απρίλιο του 2018 ενώ με την αποχώρησή του στη λήξη της άδειας παρέχεται αποζημίωση τεσσάρων μισθών.

4.12 Συρρίκνωση των συστηματικών τραπεζών στο εξωτερικό

Η μείωση των συστηματικών τραπεζών ξεκίνησε και στο εξωτερικό με στόχο τον περιορισμό τους κατά 20%. Η αρχή έχει γίνει ήδη με την πώληση κατά 100% της τουρκικής θυγατρικής της Εθνικής τράπεζας της Finansbank. Η Alpha Bank αποχώρησε από την Βουλγαρία, καθώς μεταβίβασε την θυγατρική της στην Eurobank ενώ έχει πουλήσει και τις θυγατρικές της στην Ουκρανία και Βουλγαρία. Η Πειραιώς αποχώρησε από την αγορά της Αιγύπτου και κινεί τις διαδικασίες για την Ρουμανική θυγατρική της. Η Eurobank αποχώρησε από την Τουρκία καθώς αναζητά αγοραστή για την Ουκρανική θυγατρική της. Το μοντέλο της μεταβίβασης θυγατρικής, για παράδειγμα, όπως η Alpha bank μεταβίβασε την θυγατρική της στην Eurobank, εξετάζεται από όλες τις τράπεζες και αφορά όλες τις βαλκανικές αγορές. Ωστόσο κάποιες ελληνικές τράπεζες θα αποχωρίσουν πλήρως, όπως για παράδειγμα συμβαίνει στην ουκρανική αγορά, από την οποία θα αποχωρίσουν η τράπεζα Πειραιώς και η Eurobank.

4.13 «Κούρεμα» καταθέσεων

4.13.1 Ορισμός

Το «κούρεμα» των καταθέσεων είναι μια διαδικασία, στην οποία οι τράπεζες παίρνουν ένα ποσό από τις καταθέσεις των πολιτών. Προσδιορίζεται με ποσοστό, όπως για παράδειγμα αν κάποιος έχει 10.000 ευρώ στην τράπεζα στο «κούρεμα» των καταθέσεων θα του πάρουν το 30%, δηλαδή θα του πάρουν από τις 10.000 ευρώ τις 3.000 ευρώ. Αυτό γίνεται συνήθως όταν οι τράπεζες χρειάζονται άμεσα χρήματα, όταν η χώρα δεν μπορεί να τις στηρίξει κεφαλαιακά.

4.13.2 Bank Recovery and Resolution Directive (BRRD)

Τον Ιούλιο του 2015 απασχόλησε την Βουλή μια πολύ σημαντική οδηγία για τις τράπεζες, για τις καταθέσεις εταιρειών και ιδιωτών. Η οδηγία Bank Recovery and Resolution Directive (BRRD) είχε τεθεί σε ισχύ σε όλα τα κράτη – μέλη από τον Ιανουάριο του 2015 και προβλέπει τη στήριξη και εξυγίανση των τραπεζών μέσω της διαδικασίας εκκαθάρισης. Το BRRD στηρίζεται στην εφαρμογή του bail in και bail out, το bail in είναι η διαδικασία κατά την οποία ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα ή μια χώρα όπου κινδυνεύει να καταρρεύσει οικονομικά, σώζεται χρησιμοποιώντας εσωτερικούς πόρους.

Γίνεται με το «κούρεμα» των καταθέσεων, όταν για παράδειγμα η χώρα για να δυναμώσει οικονομικά, «κουρεύει» τις καταθέσεις των πολιτών και έτσι συμπληρώνει τα χρήματα που λείπουν χωρίς να χρειαστεί η εξωτερική βοήθεια. Το bail out είναι η διαδικασία, κατά την οποία μια χώρα ή ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα κινδυνεύει να καταρρεύσει οικονομικά και σώζεται με εξωτερική βοήθεια. Όπως για παράδειγμα στην Κύπρο προκειμένου να καταρρεύσει έγινε bail out σε αυτήν, δηλαδή πραγματοποιήθηκε μια επιχείρηση διάσωσης με εξωτερική οικονομική στήριξη και βοήθεια, η οποία στην συγκεκριμένη περίπτωση ήταν το Eurogroup. Με βάση την κοινοτική οδηγία όλες οι καταθέσεις έως 100.000 ευρώ είναι πλήρως εγγυημένες και προστατευμένες και δεν χρειάζεται να υποστούν «κούρεμα», σε περίπτωση όμως που υπάρξει κίνδυνος, αυτός ο κίνδυνος θα αφορά καταθέσεις πάνω από το ποσό των 100.000 ευρώ.

4.13.3 Ο φόβος των Ελλήνων πολιτών για «κούρεμα» καταθέσεων

Το Bloomberg σε άρθρο του αναφέρει την ανησυχία των Ελλήνων πολιτών ως προς τις καταθέσεις που έχουν στις τράπεζες εκφράζοντας τον φόβο τους για «κούρεμα» καταθέσεων. Ύστερα από διαβεβαίωση από τον Πρωθυπουργό ότι οι ελληνικές τράπεζες είναι επαρκώς κεφαλαιοποιημένες και δεν υπάρχει κανένας κίνδυνος για «κούρεμα», οι πολίτες εξακολουθούν να μην πιστεύουν και δεν έχουν καμία πρόθεση να επιστρέψουν τα χρήματά τους στις τράπεζες, όσοι τα είχαν «τραβήξει» σταδιακά τον προηγούμενο καιρό. Ενώ στις αρχές του έτους 2016 ο Πρωθυπουργός προετοιμαζόταν για τις διαπραγματεύσεις με τους πιστωτές, οι καταθέτες εξακολουθούσαν να φοβούνται να επιστρέψουν τα χρήματά τους, ωστόσο οι περισσότεροι πολίτες πίστευαν ότι οι διαπραγματεύσεις αυτού του έτους θα είναι λιγότερο επικίνδυνες από ότι ήταν το 2015.

Επίσης, το Bloomberg αναφέρει ότι η Τράπεζα της Ελλάδος κατά τον πρώτο μήνα του 2016 είχε ανακοινώσει κάποια στοιχεία που είχαν δείξει πως οι εκροές καταθέσεων συνεχίστηκαν παρά τους αυστηρούς ελέγχους κεφαλαίων που είχαν τεθεί σε εφαρμογή από το καλοκαίρι που πέρασε. Στο άρθρο αυτό περιγράφεται, ότι η δυσπιστία, ως προς τις αποταμιεύσεις μπορεί να εκτροχιάσει τον στόχο της κυβέρνησης για την άρση των ελέγχων των κεφαλαίων από το τέλος του Ιουνίου 2016. Ωστόσο, η συνέχιση της απροθυμίας να επιστρέψουν στις τράπεζες τις καταθέσεις τους, οι οποίες φυλάσσονται στα σπίτια ή σε τράπεζες στο εξωτερικό είναι εμπόδιο στους δανειστές να διοχετεύσουν τις πιστώσεις προς την αληθινή οικονομία, καθώς ο στόχος της κυβέρνησης είναι να βγάλει την Ελλάδα από την ύφεση μέσα στο 2016 αφού η χρονιά που πέρασε ήταν δύσκολη και είχε φτάσει την Ελλάδα στα πρόθυρα της εξόδου από την ευρωζώνη.

4.13.4 Φήμες για stress tests και νέα ανακεφαλαιοποίηση για το 2016

Ύστερα από πολλά δημοσιεύματα για την συνέχιση των stress tests, για νέα ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών και «κούρεμα» καταθέσεων για το 2016, η Τράπεζα της Ελλάδος ανακοίνωσε χωρίς κάποια αμφιβολία ότι δεν θα πραγματοποιηθεί κάποια παρόμοια πρακτική στο τρέχον έτος. Η φήμη ξεκίνησε να κυκλοφορεί μετά από την επίσκεψη στην Ελλάδα της Ντανιέλ Νουί, η οποία είναι επικεφαλής της εποπτικής υπηρεσίας της ΕΚΤ για το ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα.

Όμως μετά την ανακοίνωση της Τράπεζας της Ελλάδος ο φόβος, που είχε δημιουργηθεί εξαιτίας αυτής της φήμης, σταδιακά σταμάτησε να υφίσταται. Εκτός από τα stress tests υπήρξε και αναζωπύρωση των φημών για νέα ανακεφαλαιοποίηση των ελληνικών τραπεζών, γεγονός το οποίο δεν επιθυμούν οι επενδυτές. Βέβαια, ο μεγαλύτερος φόβος όμως προήλθε από τον νέο κανονισμό όπου προβλέπει ότι σε περίπτωση ανακεφαλαιοποίησης συμμετέχουν και οι καταθέτες, οπότε είναι σίγουρο πως δεν αποκλείεται το «κούρεμα» των καταθέσεων εάν τα stress tests έδειχναν ανάγκη για μια νέα ανακεφαλαιοποίηση.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας, το οποίο αναφέρεται στην ιστορική αναδρομή του α' εξαμήνου του 2015 τονίζεται η πολιτική αστάθεια, η οποία επικρατεί σε όλη την χώρα. Συγκεκριμένα, η κυβέρνηση έκανε μια προσπάθεια για την υλοποίηση του οικονομικού της προγράμματος, αντιμετωπίζοντας όμως εμπόδια από τους θεσμούς, ενώ ταυτόχρονα δεν είχε την απαραίτητη στήριξη και εμπιστοσύνη από την ελληνική πλευρά, κυρίως της αντιπολίτευσης. Στην διάρκεια του εξαμήνου υπήρχαν πιέσεις από την πλευρά των Ευρωπαίων εταίρων για την επιβολή και υλοποίηση νομοσχεδίων, τα οποία όμως η ελληνική πλευρά τα θεωρούσε μη βιώσιμα τόσο στον κοινωνικό, όσο και στον οικονομικό τομέα.

Η πολιτική πρακτική της κυβέρνησης με την σύσταση εξεταστικών επιτροπών δεν είχε τα επιθυμητά αποτελέσματα, καθώς δεν αποδόθηκαν οι ποινικές κυρώσεις για τους υπαίτιους αλλά υπήρξε χάσιμο χρόνου. Γενικεύοντας θα μπορούσε κανείς να διακρίνει μια προσπάθεια για αντίσταση στην επιβολή των μέτρων, αλλά τα αποτελέσματα ήταν να χαθεί πολύτιμος χρόνος αλλά και να ασκηθούν περισσότερες πιέσεις. Ακόμη δεν παρουσιάστηκαν ουσιαστικά αποτελέσματα τόσο στον οικονομικό όσο και στον κοινωνικό τομέα. Είναι λοιπόν φανερό, ότι η πολιτική διακυβέρνηση δεν κατάφερε να πετύχει τον στόχο της αλλά αντίθετα δημιουργήθηκε μια έντονη κοινωνικοπολιτική σύγχυση στην χώρα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, κατά το οποίο παρουσιάζονται οι πολιτικές πρακτικές που αφορούν στο β' εξάμηνο του 2015 αναφέρεται η επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης στην χώρα. Ήδη από το Σεπτέμβριο του 2015 με την επανεκλογή του Α. Τσίπρα υπήρξε η προσπάθεια διαπραγματεύσεων για την ρύθμιση του οικονομικού προγράμματος της χώρας, οι οποίες όμως είχαν ως αποτέλεσμα την ένταξη της χώρας στο τρίτο μνημόνιο. Συγκεκριμένα, προτάθηκαν πολυνομοσχέδια, τα οποία όμως θεωρούνταν από την ελληνική πλευρά μη βιώσιμα, καθώς η ανθρωπιστική και η οικονομική κρίση επεκτάθηκαν. Ωστόσο ήταν φανερό, ότι η Ελλάδα δεν κατάφερε να πετύχει τον στόχο στα ποσοστά του οικονομικού προϋπολογισμού του 2015. Ταυτόχρονα, η αυστηρότητα των θεσμών ήταν μεγαλύτερη, ενώ η κυβέρνηση αποδέχτηκε τις προτάσεις τους, οι οποίες όμως έτειναν την πολιτική και κοινωνική αστάθεια. Ακόμα, η επιβολή των capital controls, που αποτελεί μια ακραία συνθήκη για την αντιμετώπιση της ρευστότητας και τον έλεγχο των κεφαλαίων, είχε ως αποτέλεσμα να δημιουργήσει κλίμα φόβου και δυσαρέσκειας στον κόσμο. Επομένως,

η κυβέρνηση έχασε την πολιτική στήριξη από μερίδα του κόσμου, λόγω των πολιτικών της επιλογών, αλλά και την επιβολή αυστηρότερων φορολογικών μέτρων. Στον συνολικό απολογισμό του έτους 2015 είναι εμφανές το όραμα της νέας κυβέρνησης η οποία όμως εξαιτίας λανθασμένων πολιτικών χειρισμών έχασε χρόνο και δεν κατάφερε να απεγκλωβίσει την ελληνική κοινωνία από την οικονομική κρίση. Αντίθετα τα αποτελέσματα στην ελληνική κοινωνία ήταν η επιβολή του τρίτου οικονομικού προγράμματος με ασφυκτικά μέτρα σε μια ατμόσφαιρα κοινωνικής δυσαρέσκειας και ανασφάλειας.

Στο τρίτο κεφάλαιο της εργασίας, το οποίο αναφέρεται στην επιβολή των capital controls και στις συνέπειες που δημιούργησαν στην ελληνική οικονομία σημαντικός παράγοντας για την άρση τους είναι η πολιτική και οικονομική σταθερότητα στην χώρα. Η Ελλάδα χρειάζεται να επανέλθει σε μια οικονομική ροή ώστε η κοινωνία να βρεθεί σε μια κανονική κατάσταση. Ωστόσο βασική προϋπόθεση για την επίτευξη του παραπάνω στόχου είναι η χρηματοδότησή της όπως συμβαίνει στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες.

Στο τέταρτο κεφάλαιο, στο οποίο περιγράφεται η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών παρατηρήθηκε η επιτυχής ολοκλήρωση τους στο διάστημα του 2015 ακόμα και με το δυσμενές σενάριο. Βέβαια, αξίζει να σημειωθεί, ότι μετά την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών το χρηματοπιστωτικό σύστημα δεν έχει επανέλθει πλήρως, καθώς η κατάσταση συνεχώς μεταβάλλεται. Ενώ ταυτόχρονα, οι φήμες που δημοσιεύονται τρομοκρατούν τους πολίτες για κούρεμα των τραπεζικών τους καταθέσεων διατηρώντας το κλίμα της ανασφάλειας και αβεβαιότητας.

Συνοψίζοντας, για την επίλυση της κατάστασης η κυβέρνηση οφείλει να δημιουργήσει, μέσα από διαρθρωτικά μέτρα, κίνητρα τόσο στις επιχειρήσεις ώστε να παράγουν, να εξάγουν και να δανειοδοτούν, όσο και στις τράπεζες ώστε να είναι σε θέση να δανείσουν μέσα σε ένα ασφαλές οικονομικό αλλά και φορολογικό περιβάλλον. Ταυτόχρονα, η χορήγηση μεγάλων χρηματικών ποσών μέσα από χρηματοδοτικές ενισχύσεις αποτελούν αναγκαία την επίβλεψη για την ορθή και συνετή χρήση των χρημάτων αυτών. Επίσης, η επιτυχής ολοκλήρωση της αξιολόγησης του ελληνικού προγράμματος από τους θεσμούς χρειάζεται να αποτελεί την βασική προϋπόθεση για την μείωση της αβεβαιότητας στην κοινωνία. Παράλληλα, μέσα από την ολοκλήρωση του προγράμματος είναι σημαντικό να εκφραστεί η εμπιστοσύνη των πολιτών και των επιχειρήσεων απέναντι στο τραπεζικό σύστημα. Τέλος, απαραίτητη προϋπόθεση για την πορεία της οικονομίας είναι η

πολιτική σταθερότητα, καθώς η διαδικασία της εφαρμογής του προγράμματος, το οποίο έχει συμφωνηθεί με τους πιστωτές χρειάζεται να έχει μια ομαλή εφαρμογή.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Capital controls – Σοβαρές συνέπειες στο ελληνικό internet, (2015). [online] διαθέσιμο στο www.kalliergo.gr [22/3/16]

Capital controls: Τι αλλαγές έρχονται για φοιτητές, εμβάσματα και αγορές μέσω ίντερνετ, (2015). [online] διαθέσιμο στο www.typosthes.gr [22/3/16]

Λευτέρης Παπαδήμας και Καρολίνα Ταγάρης (2015) *Tsipras wins bailout vote, faces widening rebellion*, [online] διαθέσιμο στο <http://www.ekathimerini.com/> [6/1/16]

Αισιοδοξία για την ανακεφαλαιοποίηση σε κυβέρνηση – τράπεζες, (2015). [online] διαθέσιμο στο www.imerisia.gr/ [14/4/16]

Αιτιολογική έκθεση, (2015). [online] διαθέσιμο στο <http://www.taxheaven.gr/> [13/2/16]

Αλέξης Τσίπρας στις προγραμματικές: «Αυτές είναι οι δεσμεύσεις της κυβέρνησής μου», (2015). [online] διαθέσιμο στο www.tanea.gr [19/11/15]

Αναζητούν ισοδύναμα για ΦΠΑ στην ιδιωτική εκπαίδευση από το Πάμε Στοιχίμα μέχρι το...ελάφι, (2015). [online] διαθέσιμο στο <http://www.tvxs.gr/> [9/1/16]

Κώστας Λαπαβίτσας (2015) *Ανακεφαλαιοποίηση τραπεζών: Οι μαθητευόμενοι μάγοι ολοκληρώνουν το έργο τους*, [online] διαθέσιμο στο www.tvxs.gr/ [11/4/16]

Σπύρος Γκουτζάνης (2015) *Από τα τέλη κυκλοφορίας και τις φοροαπαλλαγές ψάχνουν τα ισοδύναμα για την παιδεία*, [online] διαθέσιμο στο <http://www.protothema.gr/> [9/1/16].

Θανάσης Λυρτσογιάννης (2015) *Αποκλείνονται stress tests και «κούρεμα» καταθέσεων*, [online] διαθέσιμο στο www.newsit.gr/ [22/4/16]

Π. Σαφιαρίκα (2015) *Αποψη: Ανεξαρτησία των τραπεζών και ανακεφαλαιοποίηση*, [online] διαθέσιμο στο www.kathimerini.gr/ [20/4/16]

Ασφαλιστικά ταμεία, (2015). [online] διαθέσιμο στο <http://www.dikaiologitika.gr/> [25/2/16]

Ελληνική Στατιστική Αρχή (2015) *Αύξηση του ΑΕΠ κατά 1,6% στο β' τρίμηνο του έτους σε σχέση με το 2014*, [online] διαθέσιμο στο <http://www.taxheaven.gr/> [5/1/16]

Αυτοί είναι οι 34 όροι για τα capital controls, (2015). [online] διαθέσιμο στο www.enikos.gr [8/3/16]

Γιάννης Δραγασάκης (2015) *Για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών*, [online] διαθέσιμο στο <http://left.gr/> [11/4/16]

Δέσμευση Τσίπρα για την αποφυγή μονομερών κινήσεων, (2015). [online] διαθέσιμο στο www.kathimerini.gr [20/11/15]

Εκθεση – σοκ ΟΟΣΑ: Χωρίς δουλειά 7 εκατ. Έλληνες πολίτες, (2015). [online] διαθέσιμο στο <http://www.newsbomb.gr/> [15/1/16]

Νίκος Σακελαρίου (2015) *Ελεύθερη αγορά μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων εξωτερικού*, [online] διαθέσιμο στο www.stockwatch.com [22/3/16]

Στέλιος Μίσινας (2016) *Εντολή Τρόικας για αλλαγές στον νόμο για την πώληση των «κόκκινων» δανείων*, [online] διαθέσιμο στο <http://www.cnn.gr/> [28/4/16]

Κομισιόν (2015) *Επενδύσεις 523,4 εκατ. στην Ελλάδα για αλιεία και υδατοκαλλιέργεια*, [online] διαθέσιμο στο <http://www.imerisia.gr/> [10/2/16]

Έρχεται το τέλος των αποδείξεων στην Ελλάδα; (2015). [online] διαθέσιμο στο <http://www.toxrima.gr/> [7/1/16]

ΕΣΣΕ: Μικρότερες οι επιπτώσεις των capital controls σε κάποιους κλάδους, (2015). [online] διαθέσιμο στο www.news.in.gr [7/3/16]

Η λίστα με τα προαπαιτούμενα που συμφώνησαν Ελλάδα – δανειστές, (2015). [online] διαθέσιμο στο <http://www.tvxs.gr/> [5/3/16]

Σωτήρης Νίκας, Ελένη Βαρβιτσιώτη (2015) *Η λίστα του Δεκεμβρίου με τα δεκατρία προαπαιτούμενα μέτρα*, [online] διαθέσιμο στο <http://www.kathimerini.gr/> [10/3/16]

Η υπηρεσιακή κυβέρνηση έκανε σε έξι μέρες όσα δεν έκανε η Χριστοδουλοπούλου σε 7 μήνες, (2015). [online] διαθέσιμο στο <http://www.spirospero.gr/> [6/2/16]

Ισοδύναμα 300 εκατ. ευρώ ψάχνει η κυβέρνηση για τον ΦΠΑ στην εκπαίδευση, (2015). [online] διαθέσιμο στο <http://www.huffingtonpost.gr/> [6/1/16]

Ειρήνη Κωστάκη (2015) *Κατατέθηκε μετά τα μεσάνυχτα το πολυνομοσχέδιο με το τρίτο πακέτο προαπαιτούμενων*, [online] διαθέσιμο στο <http://www.vouliwatch.gr/> [15/3/16]

Κατατέθηκε το νομοσχέδιο με τα προαπαιτούμενα, (2015). [online] διαθέσιμο στο <http://www.real.gr/> [12/2/16]

Κεφαλαιακές ανάγκες 14,4 δις ευρώ έβγαλε το stress test, (2015). [online] διαθέσιμο στο www.euro2day.gr/ [16/4/16]

«Κούρεμα» στις καταθέσεις: Τι προβλέπει η οδηγία BRRD, (2015). [online] διαθέσιμο στο www.imerisia.gr/ [22/4/16]

Κύμα εξόδου από τις τράπεζες . Δεύτερο κύμα εθελούσιας εξόδου εργαζομένων, (2016). [online] διαθέσιμο στο <http://madata.gr/> [28/4/16]

Λίλυ Σπυροπούλου (2016) *Μείωση κόστους με εθελούσια έξοδο ετοιμάζουν οι τράπεζες*, [online] διαθέσιμο στο <http://news247.gr/>

Μάριος Χριστοδούλου (2015) *Μέτρα - φωτιά φέρνει το νέο μνημόνιο για αγρότες – μικρομεσαίους*, [online] διαθέσιμο στο <http://www.efsyn.gr/> [12/2/16]

Να ανοίξει η αγορά αμοιβαίων κεφαλαίων εξωτερικού ζητούν οι ασφαλιστές, (2015). [online] διαθέσιμο στο www.insuranceworld.gr [22/3/16]

«Ναι» της γερμανικής Βουλής στο τρίτο ελληνικό πρόγραμμα, (2015). [online] διαθέσιμο στο <http://www.tvxs.gr/> [6/1/16]

Νέα φορολογικά σχέδια, με εξαίρεση επιδοτήσεων, (2015). [online] διαθέσιμο στο <http://www.agrotos.eu/> [11/2/16]

Οι επιπτώσεις από την επιβολή των capital controls στην οικονομική δραστηριότητα, (2015). [online] διαθέσιμο στο www.kathimerini.gr [18/3/16]

Οι επιπτώσεις των capital controls στην ελληνική οικονομία, (2015). [online] διαθέσιμο στο www.nextdeal.gr [18/3/16]

Οι συνέπειες των *capital controls* σε εμπόριο, εργασία, κρατικά έσοδα, τουρισμό, (2015). [online] διαθέσιμο στο www.madata.gr [7/3/16]

Ειρήνη Κωστάκη (2015) Παπαγγελόπουλος: Η δικαιοσύνη είναι τυφλή, αλλά δεν πρέπει να είναι κουφή 47 στόχοι, 123 παρεμβάσεις κατά της διαφθοράς, [online] διαθέσιμο στο <http://www.vouliwatch.gr/> [8/1/16]

Παπαγγελόπουλος: Η δικαιοσύνη πρέπει να είναι τυφλή, αλλά όχι και κουφή, (2015). [online] διαθέσιμο στο <http://www.tvxs.gr/> [8/1/16]

Σωτήρης Νίκας (2015) Περιορίσε τις επιπτώσεις από τα *capital controls* η προετοιμασία των νοικοκυριών, [online] διαθέσιμο στο www.kathimerini.gr [18/3/16]

ΠΟΕ-ΔΟΥ: Τη μάχη για την φοροδιαφυγή θα την δώσουμε μαζί με την κοινωνία, (2015). [online] διαθέσιμο στο <http://taxheaven.gr/> [5/1/16]

Πρόταση - σοκ: Να πωλούνται σε *funds* και τα εξυπηρετούμενα δάνεια, (2016). [online] διαθέσιμο στο <http://imerisia.gr/> [26/4/16]

Έφη Καραγεωργού (2015) Πρώτα «χτυπήματα» για τα κόκκινα δάνεια, [online] διαθέσιμο στο <http://www.ethnos.gr/> [28/4/16]

Πως η κρίση στην Ελλάδα χτύπησε και την αλιεία, (2015). [online] διαθέσιμο στο <http://www.toxrima.gr/> [7/1/16]

Ιωάννης Μιχελάκης (2015) Πως θα προστατεύσει η κυβέρνηση τους δανειολήπτες από τα «αρπακτικά *distress fund*», ερωτά ο βουλευτής Γ. Μιχελάκης, [online] διαθέσιμο στο <http://www.money-money.gr/> [26/4/16]

Ευγενία Τζώρτζη (2015) Πως τα *capital controls* μετέτρεψαν τις συναλλαγές σε ακριβά εμπόσματα, [online] διαθέσιμο στο www.kathimerini.gr [18/3/16]

Γιάννης Παπαδόγιαννης (2015) Πως φθάσαμε και πως έγινε η 3^η ανακεφαλαιοποίηση, [online] διαθέσιμο στο www.kathimerini.gr/ [12/4/16]

Ιουλία Ζαφόλια (2015) Σε αχαρτογράφητα νερά ανοίγει το χρηματιστήριο, [online] διαθέσιμο στο <http://www.naftemporiki.gr/> [6/1/16]

Σοκαρισμένοι οι Γερμανοί από τις πρώτες κινήσεις Τσίπρα (2015). [online] διαθέσιμο στο www.capital.gr [20/11/15]

Στα 175 εκατ. ευρώ το ποσό που κατέβαλε ο ΕΛΓΑ μέσα στο 2015, (2015). [online] διαθέσιμο στο <http://www.agrotos.eu/> [12/2/16]

Στην Βουλή τα 13 προαπαιτούμενα, (2015). [online] διαθέσιμο στο <http://www.naftemporiki.gr/> [1/4/16]

Στην Βουλή το νομοσχέδιο για τα «κόκκινα δάνεια» και το μισθολόγιο του δημοσίου, (2015). [online] διαθέσιμο στο <http://www.cnn.gr/> [1/4/16]

Συναγερμός από άρθρο του Bloomberg για τις καταθέσεις στις τράπεζες: Οι Έλληνες φοβούνται «κούρεμα» και δεν επιστρέφουν τα χρήματά τους στις τράπεζες, (2016). [online] διαθέσιμο στο www.newsit.gr/ [22/4/16]

Σχέδιο νόμου – «Διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, μισθολογικές ρυθμίσεις και άλλες επείγουσες διατάξεις εφαρμογής της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων», (2015). [online] διαθέσιμο στο <http://www.taxheaven.gr/> [1/4/16]

Σχέδιο νόμου, (2015). [online] διαθέσιμο στο <http://www.content-mcdn.imerisia.gr/> [5/3/16]

Νικόλαος Γεωργικόπουλος (2015) Τα επτά προαπαιτούμενα για να αρθούν πλήρως τα *capital controls* στην Ελλάδα, [online] διαθέσιμο στο www.kathimerini.gr [8/3/16]

Τα μέτρα της κυβέρνησης για το προσφυγικό, (2015). [online] διαθέσιμο στο <http://www.thepressproject.gr/> [5/2/16]

Τι αλλαγές φέρνει και στην υγεία το νέο Μνημόνιο, (2015). [online] διαθέσιμο στο <http://www.toxrima.gr/> [7/1/16]

Τι είναι «κούρεμα» καταθέσεων; (2015). [online] διαθέσιμο στο www.ti-einai.gr/ [22/4/16]

Τι είναι ανακεφαλαιοποίηση; (2015). [online] διαθέσιμο στο <http://ti-einai.gr/> [10/4/16]

Τι είναι τα *capital controls* ή έλεγχος ροής κεφαλαίου, (2015). [online] διαθέσιμο στο www.mousaios.gr [4/3/16]

Το νέο τοπίο στο χρηματιστήριο μετά την άρση των capital controls, (2015). [online] διαθέσιμο στο www.emea.gr [22/3/16]

Το σχέδιο για τη θωράκιση των τραπεζών: Τι είναι τα «CoCos» που επεξεργάζεται η κυβέρνηση, (2015). [online] διαθέσιμο στο <http://www.iefimerida.gr/> [26/4/16]

Τον Γενάρη οι προκηρύξεις για νέους αγρότες, σχέδια βελτίωσης, (2015). [online] διαθέσιμο στο <http://www.agrotes.eu/> [11/2/16]

Ψάχνουν για ισοδύναμα 300 εκατ. ευρώ – Στο τραπέζι τέλη κυκλοφορίας, φόροι σε αλκοολούχα, καπνό, (2015). [online] διαθέσιμο στο <http://www.tovima.gr/> [9/1/16]

Ψηφίστηκε στη Βουλή ο νόμος για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών – Τι περιλαμβάνει ο νόμος, (2015). [online] διαθέσιμο στο www.bankingnews.gr [12/4/16]

www.imerisia.gr [4/1/16]

www.naftemporiki.gr [5/1/16]

www.news247.gr [4/1/16]

www.newsbomb.gr [19/11/15]

www.newsbomb.gr [4/1/16]

www.philenews.com [5/1/16]

www.tvxs.gr [4/1/16]

www.vouliwatch.gr [1/4/16]

www.vouliwatch.gr [4/3/16]